

vergadering **39**

zittingsjaar 2010-2011

## Handelingen

### **Plenaire Vergadering**

van 1 juni 2011

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| OPENING VAN DE VERGADERING                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 7  |
| VERONTSCHULDIGINGEN                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 7  |
| INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 7  |
| MOTIE VAN ORDE                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |
| Opheldering over de stand van zaken                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 7  |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen – 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2 |    |
| Voorstel tot spoedbehandeling                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 8  |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie – 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                       |    |
| Voorstel tot aanvulling van de agenda                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 10 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de huidige pijnpunten bij overheidsstoelagen voor energie- en milieumaatregelen en de eventuele wijzigingen aan het subsidiesysteem                                       |    |
| ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over een rechtvaardiger subsidie- en premiebeleid op het vlak van wonen en energie                                                                                                 |    |
| ACTUELE VRAAG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de hervorming van de dakisolatiepremie en eventuele overgangsmaatregelen                                                                                               | 10 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen                                                                    |    |
| ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen                                                               |    |
| ACTUELE VRAAG van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen                                                                   | 15 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de koerswijziging van de Wereldgezondheidsorganisatie met betrekking tot de gevaren van gsm-straling en de beleidsconclusies die de Vlaamse Regering daaruit trekt                        | 20 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ACTUELE VRAAG van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de vergadering van de Task Force Brussels Onderwijs van 25 mei 2011 en de aangekondigde investeringen van het Brussels Gewest in onderwijs | 23 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de vergadering van de Task Force Brussels Onderwijs van 25 mei 2011 en de aangekondigde investeringen van het Brussels Gewest in onderwijs         | 27 |
| ACTUELE VRAAG van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de samenwerkingsakkoorden rond jobs tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië                                                                       | 30 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematiek van sportdoden en het medisch attest voor deelname aan intensieve sportevenementen                                                 | 33 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Wim Wienen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het derde televisiekanaal voor de VRT en de uitspraken ter zake van minister van Media Ingrid Lieten      | 40 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de communicatie betreffende een derde televisiekanaal voor de VRT                             | 40 |
| ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het regeringsstandpunt met betrekking tot een eventueel derde televisiekanaal voor de VRT          | 44 |
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                                                                                                                                                                                                                                                                              | 44 |
| ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur                                                                                                                                                                                                                 |    |
| – 859 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 44 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 45 |
| ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs                                                   |    |
| – 1079 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 44 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 45 |
| ONTWERP VAN DECREET betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs                                                                                                                                                                                                              |    |
| – 1083 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 45 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 46 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| VOORSTEL VAN DECREET van de dames Annick De Ridder, Karin Brouwers en Patricia De Waele, de heren Lieven Dehandschutter en Ward Kennes, mevrouw Els Robeyns en de heer Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen<br>– 1123 (2010-2011) – Nr. 1 |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 47 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 50 |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Matthias Diependaele en Jan Laurys, de dames Helga Stevens en Güler Turan en de heren Koen Van den Heuvel en Bart Van Malderen betreffende de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen<br>– 1076 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                 |    |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie<br>– 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                         |    |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 50 |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen<br>– 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                   |    |
| Voorstel tot spoedbehandeling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 58 |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 58 |
| ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur<br>– 859 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3                                                                                                                                                                                                           |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 66 |
| ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs<br>– 1079 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                    |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 66 |
| ONTWERP VAN DECREET betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs<br>– 1083 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                               |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 66 |
| VOORSTEL VAN DECREET van de dames Annick De Ridder, Karin Brouwers en Patricia De Waele, de heren Lieven Dehandschutter en Ward Kennes, mevrouw Els Robeyns en de heer Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen<br>– 1123 (2010-2011) – Nr. 1 |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 67 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Matthias Diependaele en Jan Laurys, de dames Helga Stevens en Güler Turan en de heren Koen Van den Heuvel en Bart Van Malderen betreffende de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen<br>– 1076 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2<br>Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                  | 67       |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie<br>– 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2<br>Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                          | 68       |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen<br>– 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2<br>Stemming over het amendement<br>Hoofdelijke stemming                                                                                                                    | 68<br>68 |
| MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van mevrouw Ulla Werbrouck en de heren Lode Vereeck, Peter Gysbrechts en Sas van Rouveroi tot besluit van de op 12 mei 2011 door mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Veli Yüksel in commissie gehouden interpellaties tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van het Participatiedecreet, wat het onderdeel sport betreft<br>– 1136 (2010-2011) – Nr. 1<br>Hoofdelijke stemming          | 69       |
| MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Johan Deckmyn en Wim Wienen tot besluit van de op 12 mei 2011 door mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Veli Yüksel in commissie gehouden interpellaties tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van het Participatiedecreet, wat het onderdeel sport betreft<br>– 1134 (2010-2011) – Nr. 1<br>Hoofdelijke stemming                                                           | 69       |
| MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde en de heer Pieter Huybrechts tot besluit van de op 19 mei 2011 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de recente studie van de multidisciplinaire denktank Metaforum van de K.U.Leuven betreffende de problematiek van de personenmobiliteit in Vlaanderen<br>– 1163 (2010-2011) – Nr. 1<br>Hoofdelijke stemming | 70       |
| MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Marino Keulen en Sas van Rouveroi en mevrouw Annick De Ridder tot besluit van de op 19 mei 2011 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de recente studie van de multidisciplinaire denktank Metaforum van de K.U.Leuven betreffende de problematiek van de personenmobiliteit in Vlaanderen<br>– 1164 (2010-2011) – Nr. 1<br>Hoofdelijke stemming         | 70       |

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                          | 70 |
| BIJLAGEN                                               |    |
| Aanwezigheden                                          | 74 |
| Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers | 74 |

■

## OPENING VAN DE VERGADERING

**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

**De voorzitter:** Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

## VERONTSCHULDIGINGEN

**De voorzitter:** Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Fatma Pehlivan, Herman Schueremans, Johan Verstreken: ambtsverplichtingen;

Mia De Vits, Pieter Huybrechts: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Katleen Martens, Helga Stevens: gezondheidsredenen.

■

## INGEKOMEN STUKKEN EN MEDEDELINGEN

**De voorzitter:** Dames en heren, de lijst met de ingekomen stukken en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 60/30*)

■

## MOTIE VAN ORDE

### Opheldering over de stand van zaken

**De voorzitter:** Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Watteeuw bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteeuw:** Voorzitter, ik heb vanmorgen een verzoek ingediend om een actualiteitsdebat te houden over het gebrek aan cohesie binnen de Vlaamse Regering. De incidenten houden niet op. Er is het derde kanaal van de VRT, dat straks aan bod zal komen. Er is onenigheid over de interpretatie van de samenwerkingsakkoorden voor tewerkstelling. Er is onenigheid over de interne staatsvorming. Er is onenigheid over de commissie rond wateroverlast. Er is de pijnlijke vertoning rond de mail van minister Lieten. Er is onenigheid over het energiebeleid van deze regering en van minister Van den Bossche. Het houdt gewoon niet op. Het blijft maar duren.

Ik betreur het dan ook ten eerste dat u de leden van het Uitgebreid Bureau niet raadpleegt. Dat was het minste wat u had kunnen doen als voorzitter, maar blijkbaar hebt u als voorzitter niet graag dat er een debat is over het gebrek aan cohesie van deze regering.

**De voorzitter:** Mijnheer Watteeuw, zegt u dat laatste nog eens alstublieft? Ik heb het niet goed begrepen.

Het is niet aan mij om te beslissen of er hier een actualiteitsdebat wordt gehouden. Volgens u is het probleem van cohesie niet van vandaag alleen. Ik stel voor dat ik het maandag agendeer op het Uitgebreid Bureau, dat zich dan kan uitspreken. Als het Uitgebreid Bureau het goedkeurt, kan het debat volgende week woensdag worden gehouden.

Het is niet aan mij om te oordelen of het actualiteitsdebat plaatsvindt. Het Uitgebreid Bureau beslist. U zult het met mij eens zijn dat ik om 10 uur woensdagmorgen niet snelsnel het

Uitgebreid Bureau kan samenroepen. Het is veel serener om uw verzoek volgende week maandag op de agenda te plaatsen.

**De heer Filip Watteuw:** Voorzitter, ik begrijp dat dit niet zo gemakkelijk te organiseren is, maar ik merk dat ook de meerderheidsfracties snelsnel allerlei verklaringen afleggen over het beleid van ministers van de Vlaamse Regering. Zij wachten ook niet. Nu is er het ene incident na het andere. Een actualiteitsdebat zou op zijn plaats geweest zijn.

**De voorzitter:** Naar aanleiding van de actuele vraag over het derde kanaal van de VRT, kunt u de nodige uiteenzettingen houden. Maandag zet ik uw vraag op de agenda van het Uitgebreid Bureau.

Het incident is gesloten.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen**  
– 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer De Meyer bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** Voorzitter, ik vraag de spoedbehandeling van ons voorstel van resolutie over de vernieling van een proefveld met genetisch gemodificeerde organismen in Wetteren.

**De voorzitter:** De heer Sintobin heeft het woord.

**De heer Stefaan Sintobin:** Voorzitter, onze fractie is bijzonder ontstemd over het feit dat gedane beloftes op het Bureau blijkbaar niet worden nagekomen. Er werd afgesproken dat alle fracties die dat wilden, gezamenlijk dit voorstel van resolutie zouden indienen. Na politieke spelletjes is dat niet gebeurd. Men heeft het zelfs gedurfd om het te vragen aan de ecofundi's van Agalev en niet aan een partij zoals de onze, die de belangen van de landbouw nastreeft en het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen steunt.

Ik vind het bijzonder betreurenswaardig, te meer daar ik, zoals u weet, voorzitter, reeds maandagmorgen een vraag had ingediend over dit onderwerp. Op die manier wordt het initiatiefrecht van een parlements lid ondergraven.

Wat mij in dezen bijzonder stoort, is niet alleen de hypocrisie van de meerderheidspartijen en in het bijzonder van de N-VA, die altijd zegt tegen het cordon sanitaire te zijn maar het toch altijd toepast, maar zeker de houding van Open Vld en de LDD. Mijnheer Vereeck u hebt hier drie weken geleden een soort dramastuk opgevoerd, samen met uw collega van Open Vld, om het vaderschap op te eisen van een of ander voorstel van resolutie. U hebt de meerderheid verweten aan politieke spelletjes te doen wat betreft het indienen van voorstellen van resoluties en andere parlementaire initiatieven. Welnu, mijnheer Vereeck en mijnheer van Rouveroi, u doet net hetzelfde. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De heer Vereeck heeft het woord.

**De heer Lode Vereeck:** Ik betreur de uitspraken van de vorige spreker. Ik heb geen drama opgevoerd, ik heb heel zakelijk gewezen op de gang van zaken in die commissie. Voor alle duidelijkheid wil ik de collega meegeven dat mijn fractie alle voorstellen naar inhoud



beoordeelt en geen problemen heeft om technisch goede voorstellen van de Vlaams Belangfractie mee te ondersteunen. Wij doen dat trouwens voor alle partijen.

**De voorzitter:** De heer van Rouveroij heeft het woord.

**De heer Sas van Rouveroij:** Voorzitter, het was duidelijk dat de meerderheid bereid was om over de partijgrenzen heen een voorstel van resolutie ter zake ter stemming voor te leggen maar niet bereid was dat te doen met miskennis van het cordon sanitaire. Mijn fractie heeft er alleszins aan gehouden om solidair met de meerderheid een duidelijk signaal te geven aan de buitenwereld dat de actie van zondag onaanvaardbaar was.

**De voorzitter:** Mevrouw Dillen heeft het woord.

**Mevrouw Marijke Dillen:** Voorzitter, ik wil er u, trouwe hoeder van de werkzaamheden van dit parlement en van de beslissingen genomen in het Uitgebreid Bureau, op wijzen dat er vorige maandag afgesproken was dat dit voorstel van resolutie in plaats van een actualiteitsdebat of een hoop actuele vragen, zou worden ondertekend door alle fracties die akkoord gingen met de inhoud van het voorstel.

Voorzitter, ik heb mij een tweede maal specifiek gericht tot de fractieleiders van de meerderheid, met de vraag of het ging over alle zeven fracties vertegenwoordigd in het Uitgebreid Bureau, dus ook onze fractie, die wordt vertegenwoordigd door de heer Sintobin. Er is toen uitdrukkelijk ja op die vraag geantwoord. Voorzitter, afspraken die gemaakt worden, moeten ook nageleefd worden. Men had vorige maandag op het Uitgebreid Bureau maar het lef moeten hebben om neen te zeggen. Noch de fractieleider van Open Vld, noch de fractieleider van CD&V, noch de fractieleider van uw partij, de N-VA, heeft enige opmerking geformuleerd – de fractieleider van sp.a was er niet maar was wel vertegenwoordigd door twee leden van zijn fractie. Het is dan ook absoluut onaanvaardbaar dat de afspraken die maandag zijn gemaakt, vandaag niet worden nageleefd.

We hebben nog even de tijd. Ik vraag daarom uitdrukkelijk om de heer Sintobin de kans te geven om dit voorstel van resolutie mee te ondertekenen. We moeten de afspraken die we maken, respecteren. We hebben nog even de tijd. Ik begrijp niet dat dat niet kan gebeuren want we staan allemaal achter de inhoud van het voorstel van resolutie zoals geformuleerd door de heer De Meyer.

Mijnheer De Meyer, ik wil u hier heel uitdrukkelijk vermelden. U hebt maandag gezegd dat het door iedereen mocht worden ondertekend, ook door de collega van mijn partij, de heer Sintobin. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De heer Jos De Meyer:** Voorzitter, ik zal niet spreken voor andere mensen, maar uitsluitend omdat er naar mij wordt verwezen. Op 27 april hebben we in de commissie Landbouw een duidelijke afkeer laten blijken voor eventuele gewelddaden ten aanzien van de proeven met genetisch gemodificeerde organismen (ggo's), en dit in onverdachte tijden. Toen hebben we aan alle leden van de commissie gevraagd om dit mee te ondersteunen.

We hebben aan niemand gevraagd om mee te ondertekenen. Wel hebben we aan alle leden van de commissie gevraagd dit te steunen. Iedereen van de commissie heeft dat ook correct en loyaal gedaan. Alle zeven fracties hebben dat gedaan. Het enige dat ik maandag in de bureauvergadering heb gezegd, is dat op 27 april alle fracties dit mee hebben gesteund. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De fractieleiders bekijken dat maar. Dat is een oproep van mevrouw Dillen.

Wij zullen ons straks uitspreken over het voorstel tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie**

– 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**Voorstel tot aanvulling van de agenda**

**De voorzitter:** Dames en heren, met toepassing van artikel 46 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Sabbe bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Sabbe heeft het woord.

**De heer Ivan Sabbe:** Voorzitter, met toepassing van artikel 69 punt 5 van het Reglement van het Vlaams Parlement vraag ik bij motie van orde het voorstel van resolutie van onze fractie over de toekomst van het Vlaams industrieel beleid te behandelen, ter gelegenheid van de bespreking van de meerderheid.

Ik denk dat dit een meer dan terechte vraag is en ik vraag om dit aan de agenda toe te voegen.

**De voorzitter:** We zullen ons daarover straks uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van de heer Peter Reekmans tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de huidige pijnpunten bij overheidstoelagen voor energie- en milieumaatregelen en de eventuele wijzigingen aan het subsidiesysteem**

**ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over een rechtvaardiger subsidie- en premiebeleid op het vlak van wonen en energie**

**ACTUELE VRAAG van mevrouw Michèle Hostekint tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de hervorming van de dakisolatiepremie en eventuele overgangsmaatregelen**

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Voorzitter, geachte leden, minister, het dakisolatiebeleid werd in 2009 gelanceerd. Minister, ik heb er gisteren nog uw website op nagelezen: begin 2010 noemde u dat beleid een schot in de roos. Tegen 2020 zou u 600.000 daken in Vlaanderen isoleren.

Vandaag blijkt dat u niet de kleinste daken en de kleinste inkomens hebt bereikt. Dat zou toch een van uw drijfveren moeten zijn, als socialistisch minister. U bereikt echter mensen die vandaag winst maken door hun dak te isoleren. Heel concreet brengt zijn dak isoleren in Vlaanderen vandaag meer op dan om het even welke bank. Mocht mijn partijvoorzitter dit verhaal niet hebben uitgebracht, dan hadden we vandaag nog geen enkel standpunt gekend van de Vlaamse Regering over die premies. Men hoeft immers geen regelmatig bezoeker te zijn van de commissie Energie om te weten dat u nog niets concreets hebt voorgesteld over die premies.

Nu komt 2012 eraan. U zegt – crisismanagement, denk ik – dat u de premies zult hervormen en de dakisolatiepremie opnieuw zult bekijken. Ik las één belangrijk ding in de pers. U stelde er dat ook muur- en vloerisolatie belangrijk is, en dat u daarop zult inzetten, want dat men daar zelfs geen fiscaal voordeel voor krijgt.

Minister, ik weet niet of u de kranten leest, maar eind 2010 is die federale bijzondere wet niet verlengd omdat er geen Federale Regering was, en werd de premie voor muur- en

vloerisolatie afgeschaft. Ik heb u toen niet gehoord. U hebt toen niet gezegd dat u zou zorgen voor een vervangende premie. Vandaag gaat u dat doen. Hoe zult u dat doen en wat zult u doen? Wanneer, dat hebben we gelezen.

**De voorzitter:** De heer Penris heeft het woord.

**De heer Jan Penris:** Voorzitter, minister, geachte leden, onze vragen zijn geïnspireerd door een artikel dat eind vorige week is verschenen in een bekende Vlaamse krant. Daarin werd het verhaal verteld van een zeer slimme en goede huisvader, die, door alle subsidies aan te vragen die hij kon aanvragen, 219 euro winst heeft gemaakt. Ik zou zeggen: proficiat. Mochten alle huisvaders dezelfde reflex hebben...

Mijnheer Decaluwe, het was iemand uit Kortrijk. Van de Kortrijkzanen wordt gezegd dat ze geen geld laten liggen. Dat is me trouwens ooit ingefluisterd door Bob Cools, toen hij het had over Monica De Coninck, onze OCMW-voorzitter, die eveneens uit Kortrijk komt.

Nu, die man had gelijk, maar wie ongelijk heeft, wie een slechte huisvader of huismoeder was in deze kwestie, dat zijn wij. Wij zijn het immers die ervoor hebben gezorgd dat een systeem van oversubsidiëring überhaupt mogelijk is.

Minister, ik zou vandaag niet in uw schoenen willen staan. U hebt de erfenis van uw ideologische voorgangers, die met het geld smeten en de burger plezierden. U moet nu uitvoeren wat zij met hun norm hebben gezaaid. En dat is niet niets.

U kunt maar twee wegen uit. Ofwel bent u, zoals de kranten zeggen, de harde tante die wil besparen – en ik wens u veel succes, want ik denk dat er inderdaad bespaard moet worden – ofwel gaat u andere mensen ontgoochelen. U hebt aangekondigd dat u het subsidiesysteem zult herbekijken. U treft voorbereidingen om dat systeem ten gronde te herzien. In welke richting bent u aan het denken?

**De voorzitter:** Mevrouw Hostekint heeft het woord.

**Mevrouw Michèle Hostekint:** De dakisolatiepremie is inderdaad een groot succes, een schot in de roos, mijnheer Reekmans. Gelukkig maar, zou ik zeggen. Het is een goede zaak dat de dakisolatiepremie een succes is. De energiefactuur maakt een groot deel uit van de woonkost. Als we willen dat mensen betaalbaar kunnen wonen, dan moeten we ervoor zorgen dat ze hun energiefactuur kunnen betalen.

De dakisolatiepremie is dus een goed idee, maar we moeten er wel voor zorgen dat die premie op de juiste plaats terechtkomt. We zijn het er allemaal over eens dat het niet de bedoeling kan zijn dat mensen winst maken door hun dak te isoleren. Anderzijds is het gek dat mensen met een heel klein dak vandaag geen aanspraak kunnen maken op die premie. Het lijkt me dan ook een goed idee dat u die premie zult hervormen.

Mijn vraag is heel eenvoudig: hoe zult u ervoor zorgen dat de premie terechtkomt bij die mensen die deze het meest nodig hebben, de meest kwetsbare mensen op de woonmarkt, bij de zogenaamd moeilijk bereikbare doelgroep, veel meer dan vandaag het geval is? Ik denk dan onder meer aan de huurders.

**De voorzitter:** Minister Van den Bossche heeft het woord.

**Minister Freya Van den Bossche:** Het blijft heel duidelijk het voornemen van de Vlaamse Regering om tegen 2020 alle daken geïsoleerd te hebben.

Het concrete verhaal dat de aanleiding vormt voor dit interessant debat, betreft een man die lokaal een dusdanig hoge premie opstreek dat hij er zelfs winst op maakte. Er zijn maar twee gemeenten in Vlaanderen waar dergelijk hoge premies voor dakisolatie worden gegeven.

Toen mijn voorgangster mevrouw Crevits de premie in 2009 invoerde, heeft zij alle lokale overheden aangeraden om de premies dienaangaande af te schaffen omdat de Vlaamse premie meer dan voldoende was, en hun premies eventueel elders in te zetten. Niet elke

gemeente heeft dat gevolgd. Elke gemeente is daar vrij in. Dat betekent dat men in sommige gemeenten meer krijgt dan nodig.

Mijnheer Reekmans, het debat is niet helemaal nieuw. U vraagt waarom ik daar nooit iets over zeg in de commissie. De heer Sanctorum heeft me ondervraagd toen de federale overheid de belastingsaftrek afschafte voor vloer- en muurisolatie. Hij vroeg wat ik daaraan zou doen. Ik heb geantwoord dat we bij de hervorming van de openbare dienstverplichtingen met betrekking tot rationeel energiegebruik (REG) zouden nagaan of we daar geen rekening mee kunnen houden. Een andere collega vroeg op een bepaald moment wat ik zou doen om ook kleine daken te subsidiëren. Immers, mensen met een klein dak hebben vaak ook een klein inkomen. Zij hadden geen recht op een premie. Ook daar, en de heer Decaluwe heeft daar ook altijd veel aandacht voor gehad, hebben we verwezen naar die openbare dienstverplichtingen die we stuk voor stuk zouden evalueren: nu de openbare dienstverplichtingen op rationeel energiegebruik, binnenkort de openbare socialedienstverplichtingen.

Ik vind het ook jammer, mijnheer Reekmans, dat telkens als een overheid zegt dat ze gaat evalueren wat bestaat, u dit beschouwt als het falen van die overheid. Iets kan veel zin hebben gehad op een bepaald moment in de tijd. Misschien kunnen we beter en moeten we andere keuzes maken. Men moet kritisch durven te kijken naar de verwezenlijkingen, maar ook naar wat er beter kan. Dat tracht ik te doen. De meeste leden van de commissies, over de partijgrenzen heen, proberen dat ook te doen. Ik vind het dan ook jammer dat u doet alsof dat een slecht beleid is, terwijl ik net denk dat het zo hoort.

De evaluatie van de REG-openbare dienstverplichtingen is helemaal klaar en wordt over een aantal weken voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De bedoeling is dat op 1 januari een nieuw systeem in werking treedt waar nog steeds voldoende maar iets minder op het dak wordt ingezet en iets meer op vloer en muur. Ook een aantal andere ongerijmdheden wordt uit de weg geruimd. Zo kunnen ook kleine daken gesubsidieerd worden. Ook in andere kleine meeneemsubsidies die niet voldoende zijn om gedragsveranderd te werken, zullen we keuzes maken, niet onmiddellijk om te besparen op wat de overheid daarin investeert. Dat budget blijft gelijk, maar de last die op het tarief zal komen te liggen, zal moeten dalen met de oefening die we nu maken. Het nieuwe systeem gaat in op 1 januari en zal gelijk zijn voor alle inwoners van Vlaanderen, ongeacht wie de netbeheerder is door wie die Vlaming wordt bediend.

**De heer Peter Reekmans:** Minister, u mag het draaien en keren zoals u wilt, maar ons Vlaams subsidiebeleid ontspoord. Ik geef het recente voorbeeld van de zonnepanelen. De grote jongens molken de kas leeg, en de kleine man zal betalen. Daar komt het op neer. Nu hebben we de dakisolatiepremie. Daarover hebt u al vage antwoorden gegeven in de commissie: “Misschien kan ik het meenemen naar een gesprek.” Minister, als u in de commissie zegt dat u het misschien kunt meenemen, dan noem ik dat geen standpunt. Ik noem het een standpunt als u zegt dat u gaat hervormen.

Als LDD het in de media gooit, en u publiek gezichtsverlies lijdt, dan zegt u dat u bezig bent en het gaat aanpakken. Minister, ik geef enkele andere voorbeelden. U zegt dat u de Vlaamse premie gelijk wilt maken met die van de netbeheerders, maar u weet toch dat Eandis geen vloerisolatiepremie geeft, en Infrax wel. Begin al eens met de netbeheerders gelijk te schakelen, zodat iedereen het geld krijgt dat hij moet krijgen.

**De heer Jan Penris:** Vandaag zit er, tussen alle andere sympathieke mensen, een bijzonder sympathiek man op de publiekstribune, en hij heeft het woord Subsidistan in de mond genomen. Ik moet hem nog gelijk geven ook. We geven te veel de indruk dat we een Subsidistan aan het worden zijn. Het verschrikkelijke verhaal van de man in Kortrijk illustreert dat ten voeten uit. We delen maar subsidies uit zonder te controleren of dat wel of geen effect heeft. Achteraf vragen we ons af waar we mee bezig zijn.

Minister, u stelt de vraag vandaag. Ik ga ervan uit dat u ermee bezig bent en ik reken erop dat we u daarover binnen afzienbare tijd kunnen aanspreken. Wat mijn commissie betreft, zal dat meteen in het najaar zijn.

**Mevrouw Michèle Hostekint:** Minister, het is een goede zaak dat we de subsidie hervormen. Vanaf wanneer zal die nieuwe subsidieregeling kunnen ingaan? Voorziet u in een speciale maatregel voor degenen die u vandaag veel moeilijker kunt bereiken, de meest kwetsbaren op de woonmarkt? Welke maatregelen plant u om vooral hen aan te zetten tot dakisolatie?

**De voorzitter:** Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Mevrouw Valerie Taeldeman:** Vlaanderen heeft de voorbije jaren enorm ingezet op rationeel energiegebruik en duurzaam bouwen en renoveren. Om die Vlaamse ambitie vorm te geven, werden heel succesvolle premies ontwikkeld. Ook de lokale besturen stapten mee in dat verhaal en ontwikkelden dikwijls eigen gemeentelijke premies.

De voorbije twee jaar hebt u moeten ingrijpen in de renovatiepremie, om die niet budgettair te laten ontsporen. Er moest ook een ingreep gebeuren in het systeem van de groenestroomcertificaten voor de zonnepanelen. Nu zien we een aanpassing van de dakisolatiepremie. U hebt een totale herziening aangekondigd van de verschillende premiestelsels. In hoeverre zullen de lokale besturen, die ook eigen premies hebben ontwikkeld, betrokken worden in die herziening van de verschillende premies?

**De voorzitter:** Mevrouw De Knop heeft het woord.

**Mevrouw Irina De Knop:** Minister, u hebt een unieke kans, aangezien u Wonen en Energie in één portefeuille hebt, om zelf de coördinatie op te nemen. Een goede afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus is absoluut cruciaal. Als ik mevrouw Hostekint hoor, is Open Vld enigszins bekommerd. Het is uiteraard nodig om het systeem aan te passen, zodat oversubsidiëring onmogelijk wordt. Anderzijds moeten we er ons voor behoeden dat eigenaars in een nieuw hervormd systeem, niet alleen mensen met kleine huizen, maar ook middenklassegezinnen, blijvend van dit soort premies en steunmaatregelen kunnen genieten. Dat zijn vaak de mensen die hun huizen verhuren.

Ten slotte, minister, wil ik u, nu u toch aan de grote evaluatie bezig bent, de suggestie doen om erover na te denken of het premiestelsel wel het beste instrument is.

**De voorzitter:** De heer Hendrickx heeft het woord.

**De heer Marc Hendrickx:** De hervorming van de premies heeft ook onze steun, laat daarover geen twijfel bestaan. Ook moeilijk bereikbare doelgroepen komen nu, vanaf 1 januari 2012, in aanmerking. Maar ik volg de commissievoorzitter, die voorstelt om dit systeem in onze commissie zeer spoedig aan een nadere bespreking te onderwerpen.

Ik heb nog een vraag die aansluit bij de vraag van mevrouw Taeldeman. Kunnen de lokale overheden – u hebt aangegeven dat het er maar enkele zijn – in de toekomst ook nog aanvullend in bepaalde premies voorzien?

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Voorzitter, ik ga heel even stout zijn. Ik heb groot respect voor de LDD-leden in het parlement. Maar ik denk dat diegene die heeft verwezen naar Subsidistan, een poging heeft ondernomen om uit de politieke vergeetput te geraken.

Collega, ik ben het met u eens dat we te allen tijde oversubsidiëring moeten vermijden. Maar we moeten voorkomen dat de slinger de andere kant uitgaat, naar ondersubsidiëring. Men stelt op alle niveaus de premies ter discussie. Moeten we in Vlaanderen dakisolatie minder ondersteunen omdat Kortrijk een royale subsidie uitkeert? We staan voor een gigantische uitdaging: 800.000 woningen in Vlaanderen hebben nog geen dakisolatie. Vier vijfde van het sociaal patrimonium voldoet niet aan de huidige isolatievereisten. Dat is een zeer terechte

bezorgdheid. Minister, we moeten het budget voor dakisolatie behouden. We moeten het uitbreiden naar gevel en vloer. Maar de overheid moet absoluut inzetten op isolatie.

**Minister Freya Van den Bossche:** Heel algemeen is het zo dat de overheid fors moet inzetten op isolatie. Zelfs als je het puur in centen uitdrukt, is het slim om je energievraag te verkleinen. Dat kost niet veel voor een grote winst, niet enkel rechtstreeks op de factuur van de mensen in dat huis, maar ook indirect: dan moeten we in minder energievoorzieningen voorzien. Die komen na een tijdje indirect maar zeer zwaar terecht op de factuur van diezelfde mensen. Het gaat dus niet alleen om milieuredenen, hoewel die ook belangrijk zijn. Het is ook zeer interessant om redenen van kostenbeheersing. De kleinste kost staat hier tegenover de grootste maatschappelijke en individuele winst voor iedereen.

Elke lokale overheid beslist natuurlijk zelf welke rol zij wil spelen. Ik zal de lokale overheden goed informeren over het premiestelsel. Ik ga ervan uit dat de gemeenteraden goed in de gaten zullen houden of de lokale overheden op een slimme manier, eventueel complementair, afhankelijk van hun prioriteiten, daar iets mee doen. Ik moet de lokale overheden niet zeggen wat ze wel en niet moeten doen. Dat zal ik niet doen. Wij hebben allemaal voldoende respect voor de lokale overheden om vertrouwen te hebben in de manier waarop zij de dingen aanpakken. Ook als er eens een gemeente is die, laat ons eerlijk zijn, in dit dossier misschien een wat ongelukkig subsidiebeleid heeft gevoerd, moeten we niet met stenen werpen naar alle lokale overheden.

Wij hebben zeker oog voor de kleine man. Het dak zal vanaf de 1e vierkante meter worden meegesubsidieerd, niet vanaf de 41e vierkante meter. Dat is nieuw. Kleine daken zijn vaak de daken van mensen met kleine inkomens. Dat heb ik trouwens eerder al met de grootste nadruk in de commissie verklaard, mijnheer Reekmans.

Wat gaan we doen voor de mensen die het zich niet kunnen veroorloven om zelf een deel te investeren? In Eandis-werkgebied hebben we een proefproject waar we bij mensen met een budgetmeter, die dus energieschulden hebben, zelf de daken isoleren. Op die manier krijgen die mensen de kans om in de toekomst minder schulden op te bouwen en de oude af te betalen. Dat is natuurlijk zeer goed armoedebeloid. Wie enkel koud rekent en niet met het hart denkt, zal moeten vaststellen dat bij de kosten die de distributienetbeheerders maken en die worden doorverrekend in het tarief, heel vaak afgeboekte schulden staan waarvan men weet dat ze niet meer recupereerbaar zijn. Het is natuurlijk een veel menselijker maar ook vooruitziender beleid om te isoleren bij mensen met energieschulden dan om de schulden te laten oplopen, deze dan oninbaar te verklaren in de boekhouding en zo toch in het tarief te laten terechtkomen. Daarop heeft de heer Decaluwe in de commissie een aantal keren gewezen.

Natuurlijk zijn we niet tegen de middenklasse, mevrouw De Knop. De dakisolatie is voor iedereen toegankelijk, ongeacht het inkomen, maar er zal natuurlijk een grens op komen. Vanaf een bepaald aantal vierkante meters dak zul je niet meer extra krijgen. Maar dat zullen dan echt de hele grote daken zijn. Het maatschappelijke rendement is zo groot dat iedereen, ongeacht wie die mens is, en zeker ook de verhuurder, een voordeel moet kunnen krijgen om het dak te isoleren. Als een verhuurder isoleert, is het rechtstreekse geldelijke voordeel onmiddellijk voor de huurder. We moeten die mensen niet enkel de verplichting opleggen, die er in 2020 aankomt, maar ook op een positieve manier stimuleren om dat te doen. De wortel en de stok zijn allebei belangrijk.

Mijnheer Reekmans, de bedoeling is dat de nieuwe maatregelen ingaan op 1 januari 2012. Dat zal voor iedereen in alle DNB's gelijk zijn. Het zal dus niet zo zijn dat je bijvoorbeeld voor je vloer hier wel een premie krijgt en daar niet. U hebt inderdaad altijd aan de kaak gesteld dat dat zeer onlogisch is. De premies voor rationeel energiegebruik zullen voor alle Vlamingen exact even groot zijn.

**De heer Peter Reekmans:** Minister, u komt niet verder dan hier vandaag te vertellen dat het op 1 januari 2012 zal ingaan. Hoe u het zult doen, daar hebt u nog geen antwoord op.

Ik ben tevreden dat de commissievoorzitter het debat over de premies ten gronde wil voeren, zodat we ten minste wat verder komen dan crisismanagement en aankondigingspolitiek.

Minister, als u de voorbije twee jaar evenveel tijd had gestoken in de premies zelf als in de mediashows waarbij u met de overall aan mee dakisolatie ging plaatsen, hadden we dit probleem vandaag niet gehad. Ik ga ervan uit dat u uw premies kent. Het E-peil voor nieuwbouw wordt strenger en strenger. Wij geven voor renovatie vandaag nog altijd premies die gebaseerd zijn op de normen van 2005. Een klein beetje innovatie bij deze regering op het gebied van energie en isolatie mogen we toch verwachten.

**De heer Jan Penris:** Minister, u hebt begrepen dat het debat wordt overzomerd. U koopt dus wat tijd, maar ik wil u vandaag toch al een denkrichting aanreiken. Wij hebben een eigen patrimonium, dat ook vaak nog niet geïsoleerd is zoals het zou moeten. Mevrouw Coppé heeft daarover vorige week een zeer pijnlijke vraag gesteld in de commissie, waar u een zeer pijnlijk antwoord op moest geven. Er is in de sociale huisvestingssector, die tenslotte ook tot ons eigen patrimonium behoort, nog heel wat in te halen. Laat ons bij voorrang daarop inzetten, en daarna electorale cadeautjes uitdelen, mocht er nog geld over zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**Mevrouw Michèle Hostekint:** Degenen die gehoord hebben dat ik hier zou pleiten voor het afschaffen van de premie voor eigenaars, hebben niet goed geluisterd. Ik heb daar helemaal niet voor gepleit. Waar ik wel voor pleit, is specifieke aandacht voor mensen die we vandaag misschien moeilijker bereiken met deze premie. We hebben vorige week nog mogen vernemen dat 40 procent van de huurders in een slechte woning woont. Ik pleit ervoor om specifiek voor die mensen in te zetten. Ze wonen niet alleen in de slechtste woningen, maar ze betalen ook de hoogste energiefactuur.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van de heer Dirk Peeters tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen**

**ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen**

**ACTUELE VRAAG van de heer Ludwig Caluwé tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de gevolgen van de brand op de Kalmthoutse heide en preventieve maatregelen om nieuwe branden in natuurgebied te voorkomen**

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Minister, we hebben de afgelopen periode drie zware branden gehad in ons land: in de Hoge Venen, in Meeuwen-Gruitrode, en als spijtige parel op de kroon de Kalmthoutse heide, 600 hectare uniek natuurgebied, uniek in Vlaams-Nederlandse context, maar ook in Europese context. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) spreekt terecht over de grootste ecologische ramp die we, zeker in dat gebied, hebben gekend.

Ik hoop dat u met uw federale collega's overleg pleegt over het materiaal dat we daar hebben kunnen inzetten en over de gebrekkige communicatie die is gevoerd via het ASTRID-

netwerk. Ik heb u horen zeggen dat er op het vlak van beheer bijkomende maatregelen worden getroffen en bijkomende financiële middelen kunnen worden ingezet. Dat is ook nodig, om te voorkomen dat de heide definitief verdwijnt. Mijn vraag is echter – en dat is toch wel een belangrijke beleidsvraag – hoe we dergelijke rampen van zo'n omvang kunnen voorkomen.

Ik stel vast dat ook privé-eigenaars, gemeentebesturen en provinciebesturen waren overgegaan tot sluiting van natuur- en bosgebieden. De Kalmthoutse heide was op dat ogenblik nog niet gesloten. Er liepen nog kinderen rond. Zij hebben die brand trouwens ontdekt. Kan er een Vlaams initiatief worden genomen om een veralgemeende procedure voor de sluiting van kwetsbare natuur- en bosgebieden af te dwingen?

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**De heer Wilfried Vandaele:** Voorzitter, mijn vraag sluit nauw aan bij die van vorige spreker.

Minister, door felle heidebranden zijn inderdaad in een mum van tijd honderden hectaren waardevolle heide verloren gegaan, eerst in Meeuwen-Gruitrode en nadien op de Kalmthoutse heide. Jaren van werk en investeringen, financiële investeringen maar ook van mankracht en energie, zijn op die manier verloren gegaan. Dergelijke branden zijn uiteraard gevallen van heirkracht. Wij, mensen, kunnen heel moeilijk droogte of wind bijsturen. We weten echter ook dat het ontstaan van die brandhaarden doorgaans het gevolg is van een menselijk, al dan niet bewust, optreden.

De federale minister van Binnenlandse Zaken Turtelboom gaat kijken of er ander en beter materiaal nodig is voor de bestrijding. We weten allen dat in de eerste plaats Vlaanderen bevoegd is voor het beheer van die natuurgebieden. We moeten in de eerste plaats zelf nadenken over hoe wij dat soort dingen, beter dan vandaag het geval is, kunnen vermijden en hoe we ze efficiënter kunnen bestrijden als ze toch plaatsvinden.

Minister, hebt u door de ervaringen op het terrein van de voorbije weken verbeterpunten gevonden die ons kunnen helpen om de preventie in de toekomst te versterken en efficiënter op te treden in het geval we toch met branden te maken krijgen?

**De voorzitter:** De heer Caluwé heeft het woord.

**De heer Ludwig Caluwé:** Voorzitter, collega's, minister, ik sluit aan bij de voorgaande sprekers. Onze brandweermannen hebben de voorbije week erg hun best gedaan om een ramp te voorkomen. De heide brandt elk jaar wel. In 2010 waren er niet minder dan vier branden. Men is er toen elke keer in geslaagd de schade te beperken tot enkele hectaren, een keer maximaal 20 hectare. De voorbije week was echter zo droog en was de brand zo omvangrijk, dat het lang geduurd heeft om de brand terug te dringen.

Is de natuurschade deze keer inderdaad veel groter dan 15 jaar geleden, ook al is het van een vergelijkbare omvang? Is de natuur veel heviger aangetast en zal het herstel bijgevolg veel moeilijker zijn? Welke maatregelen wilt u treffen om dergelijke rampen in de toekomst te voorkomen?

Zult u er bij de federale overheid op aandringen om over meer en beter brandbestrijdingsmateriaal te kunnen beschikken? We hebben een beroep moeten doen op Nederlandse helikopters. Zelf beschikken we niet over het juiste materiaal om, als het echt zwaar wordt, ervoor te zorgen dat het opgelost geraakt.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Voorzitter, collega's, het is nog vroeg om definitief te zeggen hoe groot de schade is. Toch is er hier en daar al een indicatie. Wat nieuw is aan deze schade is dat de brand heel diep heeft gewoed. Ook de bodem zelf, onder het maaisel, is aangetast. Uit de eerste berekeningen blijkt dat er ongeveer 2,8 miljoen euro nodig zal zijn om de schade aan de natuur op zich te herstellen.



Hoe moeten we dat herstellen? Men zal daar heel specifieke begrazing, stootbegrazing, op moeten uitvoeren. Daarbij moeten schapen de grond heel snel kaal eten, waarna ze op een andere plaats worden ingezet. Op sommige plaatsen zal de toplaag ook volledig moeten worden verwijderd. Het kost ongeveer 6600 euro per hectare om zo'n laag te verwijderen. Daarom heeft dit herstel zo'n hoge kostprijs.

Er zal ook heel specifiek intensief bemaaid moeten worden, er moet bebossing gebeuren en natuurlijk moet ook de infrastructuur heraangelegd worden. We denken aan wandelpaden en dergelijke. Vandaar het bedrag van 2,8 miljoen euro. Dit bedrag kan nog wat variëren, afhankelijk van verder onderzoek dat op het terrein gebeurt.

Er werd gevraagd wat er met het oog op de toekomst beter kan inzake een verbeterde veiligheid van de terreinen zelf. Er zijn een aantal infrastructurele ingrepen die we kunnen doen. We kunnen brandgangen aanleggen zodat het vuur zich minder snel kan verspreiden. We kunnen op een aantal plaatsten stuifduinen aanleggen zodat het vuur ook op die manier wordt tegengehouden. De hydrologie van het terrein kan verbeterd worden. Wat ook heel belangrijk is, is dat naaldbossen worden omgezet in loofbossen. Naaldbossen hebben immers een heel dikke humuslaag van heel droge naalden. Het is bijzonder moeilijk om die laag te blussen en vuur verspreidt zich daarin bijzonder snel, terwijl dat bij loofbomen absoluut niet het geval is. De oefening is bezig om dit sneller te doen. We moeten ook de vergrassing tegengaan. Er is inderdaad al een grote brand geweest waardoor er meer vergrassing is opgetreden, en grassen branden nu eenmaal sneller dan pure heide, dus ook daarop moet verder worden ingezet.

Wat de vragen over het afsluiten van terreinen betreft en een Vlaamse aanpak ter zake, kan ik u vertellen, mijnheer Peeters, dat er eigenlijk al een heel goede aanpak is. Die gebeurt inderdaad provinciaal en finaal beslist het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), in overleg natuurlijk, of gebieden al dan niet worden afgesloten. Dit gebeurt niet met een algemene Vlaamse richtlijn omdat elk gebied anders is. Nu ook zagen we dat er bijvoorbeeld voor de natuurgebieden in West-Vlaanderen geen problemen waren. Ook in Vlaams-Brabant waren er geen problemen. Het is dus goed dat dit provinciaal kan worden gestuurd en dat men de situatie op het terrein bekijkt alvorens te beslissen om gebieden al dan niet af te sluiten.

Op het moment dat de branden zijn uitgebroken op de Kalmthoutse heide was het fase oranje. U weet dat we met vier fases werken: groen, geel, oranje en rood. Rood betekent dat alles wordt afgesloten voor het publiek. Dat gebeurt dus door de kennis op het terrein. Er zijn ook een aantal monitoringsystemen, maar die zijn nog niet overal geïnstalleerd. Ook dat is een conclusie: laten we de monitoring van de droogte en van de toestand op het terrein uitbreiden. Op basis van die analyses wordt beslist op provinciaal niveau of de terreinen worden afgesloten.

Globaal is het inzake het inzetten van materiaal en de noodplanning nog te vroeg om er definitief conclusies aan te koppelen. De komende weken wordt samen met het federale niveau, dat inderdaad verantwoordelijkheid draagt voor de brandweer en het uitrusten van de brandweer, maar ook met het Agentschap voor Natuur en Bos, met de lokale besturen en met de provincies, ter plaatse bekeken waar we nog beter kunnen bijsturen, waar we nog extra materiaal kunnen aankopen en inzetten. De evaluaties zijn nu allemaal aan de gang zodat er kan worden bijgestuurd op basis van de ervaringen op het terrein. Een van de conclusies kan zijn dat we in reservoirs met bluswater moeten voorzien op het terrein, maar u moet weten dat het 500.000 euro kost om één dergelijke installatie op het terrein te installeren. Wellicht zal het een van de conclusies zijn dat we ervoor moeten zorgen dat die er zijn.

U merkt dat het nog te vroeg is om definitieve conclusies te trekken, zeker inzake noodplanning en interventie op het terrein, maar het spreekt voor zich dat als er aanbevelingen uit de evaluatie komen, wij onze verantwoordelijkheid zullen moeten nemen.

**De heer Dirk Peeters:** Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de nadruk legt op het beheer en het toekomstige beheer dat zal worden gevoerd op het vlak van het herstel, en die voor een stuk ook gericht wordt op de preventie. Ik blijf echter een beetje op mijn honger zitten wanneer ik het heb over de Vlaamse aanpak inzake het al dan niet sluiten. Ik stel vast dat er in de kempen vaak verschillende gebieden gesloten worden, vaak door de privé-eigenaar, door gemeentebesturen en in overleg met ANB. In Kalmthout, in een dergelijk kwetsbaar gebied van een grote oppervlakte en met veel bezoekers, was dat nog niet gebeurd. Ik denk dat er in samenspraak met de provinciegouverneurs toch vanuit de Vlaamse overheid signalen moeten komen bij een dergelijk weer zoals we nu hebben gekend. Op zo'n moment moet een preventieve sluiting worden opgelegd, want als we het overlaten aan een plaatselijk initiatief, maken we kans op calamiteiten.

**De heer Wilfried Vandaele:** Minister, er zijn inderdaad verschillende overheden bij betrokken: de gemeenten, de provincie, het Vlaamse Gewest en de federale overheid. U zegt dat we de evaluatie moeten afwachten, dat u nog niet zo ver bent, maar toch wekt u wel de indruk dat inzake coördinatie en communicatie alles prima verlopen is. Ik dacht echter dat er toch nu al een aantal zaken duidelijk geworden zijn: toekomstige verbeterpunten op het vlak van communicatie en coördinatie.

**De heer Ludwig Caluwé:** Ik dank u ook voor uw antwoord, minister. Er wordt al creatief nagedacht. Men probeert goed in kaart te brengen hoe we kunnen komen tot preventie en spoedig herstel van de waardevolle natuur die daar bestond. Dat wordt ook gedragen. De gemeente Kalmthout heeft een rekeningnummer geopend. Mensen storten spontaan giften om mee bij te dragen aan de serieuze kostprijs voor het herstel van die natuurwaarde.

Het afsluiten is niet noodzakelijk een oplossing. Dit soort heide heeft bij deze temperaturen en deze droogte de neiging om op bepaalde momenten tot zelfontbranding te komen. Het volledig vermijden is moeilijk. Het staat nog niet vast dat menselijke tussenkomst de brand heeft veroorzaakt.

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Van den Eynde:** Minister, ik zal het probleem niet opnieuw schetsen. De ramp is erg genoeg en staat op ons netvlies gebrand. We stellen ons samen met heel veel mensen, natuurliefhebbers en de bevolking van Kalmthout, de vraag hoe deze ramp misschien in grote mate voorkomen had kunnen worden en hoe we nu werk gaan maken van het herstel. Wat nu? Worden de bevolking van Kalmthout en de natuurliefhebbers eventueel betrokken bij de herstelwerken? 600 hectare is niet weinig. Iedereen kan een handje toesteken, om snel die purperen heide, waar iedereen zo verliefd op was, te herstellen.

**De voorzitter:** De heer van Rouveroij heeft het woord.

**De heer Sas van Rouveroij:** Na de vorige grote heidebrand, minister, zijn een vijftal bosbrandweerwagens gekocht. Die waren toen al tweedehands. De bosbrandweerwagens werden onderhouden en bemand door de lokale korpsen. Ik benadruk dat het vrijwilligerskorpsen zijn. Ondertussen zijn die vrachtwagens tot op de draad versleten. We zijn vijftien jaar verder.

De heer Van Mechelen heeft daarover, in tempore non suspecto, nog voor deze laatste brand, gevraagd of de Vlaamse Gemeenschap bereid was bij te dragen aan de vervanging van die bosbrandweerwagens. Het antwoord daarop was neen, ondanks het feit dat de aankopen van 1996-1997 wel waren ondersteund.

Minister, het lijkt me toch verstandig om dit nog eens te overwegen, als je moet afwegen tussen natuurherstel aan een minimumbedrag van 2,8 miljoen euro en een bijdrage voor het aankopen van materiaal dat deze schade kan vermijden.

**De voorzitter:** De heer Martens heeft het woord.

**De heer Bart Martens:** Minister, als we onze heide willen redden, moeten we dit najaar al massaal aan het plaggen slaan. Dat is de enige manier om te voorkomen dat het afgebrande gedeelte zal vergrassen. Hebt u garanties dat de middelen er zijn om dit najaar al met het herstel te kunnen beginnen?

Ik wil de suggestie meegeven om de vele Vlamingen die de handen uit de mouwen willen steken om mee te helpen aan dat herstel, bij de werkzaamheden te betrekken. Dat kan de kostprijs enkel drukken. Ik merk heel veel bereidheid, zelfs om financieel bij te dragen. Ik wil ook reclame maken voor het noodfonds dat de gemeente Kalmthout in het leven heeft geroepen. Zeer veel Vlamingen zijn bereid om aan het herstel bij te dragen.

**De voorzitter:** De heer Sabbe heeft het woord.

**De heer Ivan Sabbe:** Minister, natuurrampen kunnen we uiteraard niet vermijden. Er zullen altijd natuurrampen zijn, hoe erg ook. Ik wil u toch waarschuwen voor regulitis. Het beetje natuur dat we hebben mag niet zozeer gereguleerd worden dat je er niet meer in kunt vertoeven als burger en inwoner van Vlaanderen.

Er is een pijnpunt: deze Vlaamse Regering en de gemeenten die eronder hangen, doen hun basistaken misschien niet voldoende goed. Ze houden zich bezig met winkelnota's en overregulering en niet met essentiële taken als brandbestrijding. Zoals de heer van Rouveroi heeft aangehaald, moet men eens kijken naar wat de overheid wel moet doen. Brandbestrijding hoort daarbij. Als je met materiaal uit 'Jezuskes tijd' rondrijdt, is het logisch dat je brand niet snel onder controle hebt.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Martens, ik heb al gezegd dat we goed weten wat we moeten doen voor het herstel van de heide. Plaggen is een van de initiatieven die we zeker moeten nemen. We moeten de bovenlaag weghalen. Dat is bijzonder arbeidsintensief, vraagt heel wat inzet van mankracht. Het spreekt voor zich dat we blij zijn dat er een maatschappelijk draagvlak is en dat de bereidheid bestaat om mee te helpen. Ik denk dat het op het terrein perfect in die zin georganiseerd kan worden. Daarom is het goed dat we nu al goed in kaart brengen wat we op het terrein willen realiseren. We moeten er inderdaad snel bij zijn, anders komt alles vol gras te staan.

Mijnheer Vandaele, misschien heb ik me onvoldoende duidelijk uitgedrukt, maar ik heb uitdrukkelijk gezegd dat er noodplannen zijn op verschillende niveaus. Er zijn ook noodplannen op het niveau van het Agentschap voor Natuur en Bos. Het is effectief de bedoeling uit de ervaring te leren en de noodplanning bij te sturen. Ik denk dat er inderdaad op het terrein wellicht een aantal zaken beter konden lopen. Dat is altijd zo als er een incident is. Ik kan wel zeggen dat iedereen die op het terrein aanwezig was – brandweer, alle helpers, ook van het Agentschap voor Natuur en Bos – keihard gewerkt hebben en heel wat schade hebben kunnen voorkomen door zo goed op te treden. Ik zeg niet dat alles perfect is gelopen, maar we moeten zorgen voor een rustige en goede evaluatie, zowel met de federale overheid, met de provincie, met de lokale besturen als met het Agentschap voor Natuur en Bos. Ik zou het jammer vinden er nu snel snel een conclusie aan te koppelen en vooruit te lopen op een grondige evaluatie. Dat zou geen goede zaak zijn. We moeten het onderzoek in de luwte een kans geven om er echt een aantal elementen uit te halen.

Mijnheer van Rouveroi, u weet dat de uitrusting van de brandweer bij uitstek een federale materie is. De u welbekende collega, minister van Binnenlandse Zaken Turtelboom, zegt dat nagegaan zal worden wat mogelijk is. Het spreekt echter voor zich dat als het Agentschap voor Natuur en Bos een aantal bijkomende inspanningen moet leveren in verband met materiaal, kledij, communicatie enzovoort, we na de evaluatie ook conclusies zullen trekken en eventueel ook inspanningen op dat vlak zullen doen.

Ik wil niet vooruitlopen op die evaluatie. Ze moet rustig worden gedaan. Nu is in kaart gebracht wat er voor de natuur moet gebeuren. De eerste vergaderingen zijn al bezig. De

eerstkomende weken moeten we echt een evaluatie maken op het terrein om te zien hoe we daarmee omgaan in de toekomst.

Ik denk niet dat we hier moeten zeggen dat we alles kunnen uitsluiten. We zullen nooit kunnen voorkomen dat zich een ramp voordoet. We moeten wel goed voorbereid zijn en leren uit de situatie op het terrein.

**De heer Dirk Peeters:** Ik denk dat de regen de beste voorzorgsmaatregel zal zijn. Ik denk dat we er allemaal blij mee zijn dat het weer wat omslaat. Maar, minister, ik hoop dat u genoeg machines zult inzetten. Om 600 hectare manueel te plaggen, zijn heel veel handlangers nodig. Dat is echt een zwaar en middeleeuws werk. Gelet op de ernst van de zaak moeten we het dossier in de zomer of het najaar opnieuw bespreken in de commissie om een stand van zaken te hebben.

**De heer Wilfried Vandaele:** Voorzitter, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat onze natuurgebieden zo schaars en kostbaar zijn dat we er alle zorg aan moeten besteden om te vermijden dat gebeurt wat nu weer gebeurd is. Minister, uit uw antwoord maak ik op dat u die zorg ook deelt en dat u concrete maatregelen zult voorstellen.

**De heer Ludwig Caluwé:** Mijnheer Sabbe, ik stel voor dat u het woord voert over zaken waarvan u iets kent. De gemeenten hebben echt serieus geïnvesteerd in het nodige materiaal en in manschappen. Mijn eigen gemeente heeft zelf een bosbrandweerwagen aangekocht. We maken van de kostprijs van de interventie helemaal geen probleem, maar de kostprijs voor de gemeente van de interventie van de afgelopen week komt toch op 30.000 euro. Dat zal voor elke gemeente in de buurt het geval zijn.

Mijnheer van Rouveroi, de aankoop van brandbestrijdingsmateriaal is in de eerste plaats een federale bevoegdheid. Het is betreurenswaardig dat de federale overheid sinds 1996 op dat vlak geen enkele inspanning geleverd heeft. Het is inderdaad zo dat Vlaanderen in 1996 gedaan heeft wat de federale overheid had moeten doen en een aantal bosbrandweerwagens heeft gekocht en ter beschikking gesteld van de gemeenten. De afgelopen twaalf jaar had Open Vld Binnenlandse Zaken in handen. De federale overheid heeft geen enkele inspanning geleverd. De bosbrandweerwagens waarover de civiele bescherming beschikte, zijn ondertussen allemaal teloorgegaan.

Indien we moeten nagaan waar het verkeerd is gelopen, kunnen we best eerst daar kijken. Ik hoop dat een goede evaluatie dit met het oog op de toekomst zal oplossen. (*Applaus bij CD&V*)

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

### **ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de koerswijziging van de Wereldgezondheidsorganisatie met betrekking tot de gevaren van gsm-straling en de beleidsconclusies die de Vlaamse Regering daaruit trekt**

**De voorzitter:** De heer Sanctorum heeft het woord.

**De heer Hermes Sanctorum:** Voorzitter, ik pleit al sinds de aanvang van deze legislatuur voor meer politieke bezorgdheid om straling in Vlaanderen. We hebben hierover in de commissie al heroïsche discussies gevoerd.

Ik wil het hier specifiek over kinderen hebben. Aangezien ze nog in volle ontwikkeling zijn, zijn kinderen extra gevoelig voor straling. Verleden week is het definitief advies van de Raad van Europa verschenen. De Raad van Europa pleit ervoor het stralingsniveau zo laag mogelijk te houden en is in dit verband specifiek bezorgd om kinderen. Gisteren heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) een definitief advies uitgebracht. Dit advies is

opmerkelijk. De WGO is in haar conclusies immers altijd bijzonder voorzichtig. Nu luidt de conclusie dat een regelmatig gsm-gebruik mogelijk carcinogene effecten kan hebben.

Wat moeten we hieruit besluiten? Eerst en vooral is het duidelijk dat we geen paniekvoetbal moeten spelen. We moeten echter wel actie ondernemen. Ik verwijt de minister al een tijdje dat ze in verband met dit dossier steeds een zeer gelaten houding aanneemt.

Er zijn nochtans positieve voorbeelden. In Gent wordt actief geprobeerd dat stralingsniveau in de buurt van scholen zo laag mogelijk te houden. Ik kan ook zelf constructieve voorstellen doen om het stralingsniveau in scholen te beperken. Ik heb dat in het verleden overigens al gedaan. De minister zou eens met de directies van schoolgemeenschappen en met oudercomités rond de tafel moeten zitten. De bezorgdheid is daar groot.

Minister, mijn concrete vraag luidt wanneer u in actie zult schieten.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Voorzitter, eerst en vooral wil ik opmerken dat de heer Sanctorum alles op een hoopje smijt. Hij heeft het over totaal verschillende zaken. Hij heeft het over de straling van antennes en hij verwijst naar de studie van de WGO. Het rapport dat de WGO gisteren heeft gepubliceerd, heeft enkel betrekking op het gebruik van de gsm. Het heeft niets met de door antennes veroorzaakte straling te maken.

De studie van de WGO is in feite gebaseerd op een studie uit 2004. Die studie stelt dat het heel intensief gebruik van een gsm-toestel, meer dan dertig minuten per dag gedurende tien jaar, mogelijk kankerverwekkende effecten kan hebben. Het gaat om mogelijke effecten. In diezelfde lijst van de WGO staat overigens ook het drinken van koffie vermeld. Dat valt in dezelfde categorie als het intensief gebruik van een gsm-toestel.

De WGO is van mening dat we koste wat het kost verder wetenschappelijk onderzoek moeten verrichten om na te gaan of er een oorzakelijk verband is tussen het toestelgebruik en bepaalde kankers. De WGO kan die effecten niet definitief bevestigen en pleit bijgevolg voor verder onderzoek. Ik zou de heer Sanctorum dan ook willen vragen de studie op een correcte wijze aan te halen.

Dit betekent niet dat er niets moet gebeuren of dat we dit allemaal niet belangrijk vinden. We vertrekken altijd vanuit het voorzorgsprincipe. De heer Sanctorum weet ongetwijfeld dat we in 2007 een folder hebben verspreid. In die folder, die we aan alle scholen hebben bedeed, roepen we op kinderen geen gsm-toestel te laten gebruiken en hier voorzichtig mee om te springen. Onder impuls van minister Vandeurzen is die folder in samenwerking met de minister van Onderwijs en Jeugd vernieuwd. Die folder zal opnieuw ter beschikking worden gesteld. Ik ben het er dan ook niet mee eens dat er niets zou gebeuren.

In juli 2011 zullen overigens provinciale informatiesessies plaatsvinden. Professor Verschaeve, die ook aan de studie van de WGO heeft meegewerkt, zal aan die sessies meewerken. Hij zal de bevolking inlichten en hij is bereid vragen te beantwoorden.

**De heer Hermes Sanctorum:** Ik moet zeggen dat het antwoord van de minister me heeft teleurgesteld. Ik heb de conclusies van de WGO zeer goed gelezen. De WGO zoekt een sluitend bewijs van een risico. Daar gaat het over. Dat is het omgekeerde van het voorzorgsprincipe. De minister moet dat eens goed nakijken.

Men zoekt naar duidelijke bewijzen. Voor achtergrondstraling is er geen sluitend bewijs, maar men sluit dat niet uit omdat de langetermijneffecten van straling zeer moeilijk in te schatten zijn. In de studie staat wel dat in een periode van tien jaar elke dag gedurende dertig minuten met de gsm bellen leidt tot een verhoogd risico, met 40 percent, op hersenkanker. Op basis daarvan besluit men dat er een mogelijkheid op een carcinogeen effect is.

Wat de koffie betreft, dat zal ik u straks in de koffieruimte uitleggen, want u situeert het probleem helemaal fout. Gsm-straling zit in dezelfde categorie als DDT en de schadelijkste

fijnstofdeeltjes. Het is uw taak als minister van Leefmilieu om de wetenschappelijke bezorgdheid ernstig te nemen, en niet gelaten te ondergaan.

**De voorzitter:** De heer Sabbe heeft het woord.

**De heer Ivan Sabbe:** Wij wachten met ongeduld op de resultaten van die studie. Gisteren stelde ik daarover een vraag om uitleg in de commissie. Wij moeten op korte termijn weten waar we staan, om dan te kunnen overgaan tot het nemen van de nodige acties.

**De voorzitter:** Mevrouw Poleyn heeft het woord.

**Mevrouw Sabine Poleyn:** Voorzitter, minister, collega's, wij hebben gisteren in de Commissie voor Onderwijs dit probleem inderdaad besproken. Wij delen uw standpunt om het voorzorgsprincipe te hanteren. Ik ben zeer blij dat minister Vandeuren die schoolbrochure heeft geactualiseerd en verspreid. Minister Smet zei dat gisteren niet, of hij wist het nog niet. Mijnheer Sanctorum, in het onderwijs zit het zo dat de scholen zelf beslissen wat ze bij hen ondernemen. Het is de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk juiste informatie de scholen bereikt, zodat ze goede beslissingen kunnen nemen, in het belang van de kinderen.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Sanctorum, het is wel degelijk zo dat dit onderzoek over het gsm-gebruik slaat op een gebruik van dertig minuten per dag gedurende tien jaar. De effecten bevinden zich vandaag in dezelfde categorie als koffie: de categorie '2B'. Ik zeg dat om het probleem te situeren. De conclusie van de WHO luidt: voer meer onderzoek uit. Wij staan achter die conclusie en zijn ermee bezig. De heer Sabbe had het er al over. In de zomer moeten we daarmee klaar zijn. Het klopt niet dat we niets ondernemen: de folder is vroeger al verspreid, en de nieuwe versie die minister Vandeuren heeft afgewerkt, wordt verspreid. Wij zijn er dus mee bezig. Zolang er geen definitieve bewijzen zijn, is dat de aanpak.

U wilt dat we het gsm-gebruik in de scholen verbieden. U weet dat misschien niet, maar ik ken bijna geen enkele school waar men binnen de schoolmuren een gsm mag gebruiken. Een extra regeltje dat van bovenaf een verbod oplegt, zou dus weinig effect hebben. Ik heb de diensten wel gevraagd om eens te overleggen met de professor die aan de studie heeft meegewerkt. Hij zal ook in elke provincie in informatiesessies aan de bevolking uitleggen wat er in de studie staat en wat er nog op stapel staat.

**De heer Hermes Sanctorum:** Het is triest dat u onder het mom van het vermijden van reglementitis niets wilt ondernemen. Daar komt het op neer. Met uw idioot koffieverhaal minimaliseert u het probleem. U beseft dat toch wel? Zoals uw partijgenoot, mevrouw Poleyn, pleit ik ervoor dat u met de scholen aan tafel gaat zitten en nagaat hoe we moeten omgaan met straling in de schoolomgeving. Dat is het enige waar ik voor pleit. Een foldertje in een kleine oplage verspreiden, dat dan op een plaats wordt gelegd waar het niet wordt opgepikt, heeft geen zin. Ik pleit ervoor dat u eindelijk actie onderneemt. *(Applaus bij Groen!)*

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de vergadering van de Task Force Brussels Onderwijs van 25 mei 2011 en de aangekondigde investeringen van het Brussels Gewest in onderwijs**

**ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de vergadering van de Task Force Brussels Onderwijs van 25 mei 2011 en de aangekondigde investeringen van het Brussels Gewest in onderwijs**

**De voorzitter:** Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

**Mevrouw Gerda Van Steenberge:** Voorzitter, minister, drie weken geleden is er aan u al een vraag gesteld, ook door de heer Segers, over de financiering van de scholen door het Brusselse Gewest. U hebt toen gezegd dat u de Task Force Brussels Onderwijs van 25 mei wou afwachten om na te gaan of er geen bevoegdheidsoverschrijding door het Brusselse Gewest zou zijn.

U hebt ons toen willen geruststellen, maar door de artikels van vandaag en gisteren ben ik allesbehalve gerustgesteld. Minister Picqué zegt zelf dat hij de bevoegdheden van de gemeenschappen naar zich toetrekt. Van de juridische akkefietjes wil hij zich niet veel aantrekken. Er is een noodzaak en we gaan dat doen, zegt hij. De ministers van de gemeenschappen mogen misschien wel de locaties kiezen waar we de scholen zullen bouwen. U mag dus tevreden zijn, volgens minister Picqué. U mag kiezen waar hij de scholen zal gaan bouwen.

Minister, u bent bedrogen. U hebt gelooft in de taskforce, maar u bent bedrogen, niet alleen door Charles Picqué, maar ook door uw coalitiepartners in de Vlaamse Regering, want CD&V zit samen met Picqué in het Brusselse Gewest. Charles Picqué zegt dat de Vlaamse ministers in het Brusselse Gewest hem steunen. Ook de heer Vanraes doet triomfantelijk en zegt dat men minister Smet nu eens goed liggen heeft, want er staat nu wel iemand aan het roer in Brussel.

Minister, ik vraag me af hoe we dit nu moeten bekijken en wat u zult aanvangen? Als het Brusselse Gewest toch het besluit neemt om die bevoegdheid naar zich toe te trekken, bent u dan bereid om juridische stappen te zetten tegen dit besluit?

**De voorzitter:** De heer Segers heeft het woord.

**De heer Willy Segers:** Voorzitter, minister, collega's, de materie is een paar weken geleden hier ook al aan bod gekomen, toen nog in afwachting van de bijeenkomst van de taskforce. Intussen is dat gebeurd. Uit de media leerden wij dat u 'verrast' was, ondanks de taskforce. Wij stellen ons de vraag wat er op de taskforce is afgesproken en wat niet. Ook zouden de juridische argumenten nog niet bij u of bij de minister-president zijn. We vermoeden dat het gaat over de bijzondere wet van 1989, waarin men noodsituaties kan invoeren.

Wat ons vooral interesseert, is dat er op dit moment nog altijd een klacht van de Franse Gemeenschap aanhangig is over het inschrijvingsbeleid in Brussel. Hebt u tijdens de bijeenkomst van de taskforce enige garantie gekregen dat men deze klacht eventueel zou intrekken en dat de voorwaarden zoals ze in ons decreet zijn ingeschreven, behouden blijven?

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Voorzitter, ik was verrast over het feit dat een gewest dat beweert – en terecht – in financiële moeilijkheden te verkeren, plots uitgaven begint te doen die andere overheden moeten doen, meer bepaald één andere overheid, zijnde de Franse Gemeenschap. Ik denk dat we het er met z'n allen over eens zijn dat de Vlaamse Gemeenschap wel haar verantwoordelijkheid heeft genomen in Brussel door 20 miljoen euro extra te investeren in het Nederlandstalig onderwijs. In die zin waren we verrast.

Ik had hier inderdaad beloofd dat ik dat op de taskforce ter sprake zou brengen. Ik heb dat ook gedaan. Samen met de minister-president hebben wij aan minister-president Picqué en aan minister Vanraes heel duidelijk gezegd dat als het juridisch in orde is, wij ons daar niet tegen zullen verzetten. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. Hoe meer geld er naar onderwijs gaat, hoe beter. Men kan daar niet tegen zijn, op voorwaarde dat het juridisch correct is.

De minister-president en ikzelf hebben heel duidelijk naar de argumentatie gevraagd. Minister-president Picqué heeft aan minister-president Peeters en aan mij beloofd dat hij dat ging overmaken.

Wij hebben die argumenten nog niet gekregen, we zijn in blijde verwachting ervan. De minister-president heeft ondertussen al een rappel aan zijn collega gestuurd. Zodra we die argumentatie hebben, zullen we ze bekijken. We moeten natuurlijk wat van het Brusselse Gewest komt, voorzichtig bekijken, want een paar maanden geleden is er met heel veel tamtam en tromgeroffel aangekondigd dat er een crècheplan zou worden ingevoerd en dat het Brusselse Gewest geld zou investeren. Nu blijkt dat het de 9 miljoen euro die het aan onderwijs gaat geven, eigenlijk al eens had uitgegeven aan de crèches in Brussel. Omdat de Franstaligen redeneren dat, omdat er een klacht is ingediend omdat ze niet bevoegd zijn, ze dat geld niet meer moeten uitgeven aan de crèches, ze het, waarschijnlijk al stoemelings, realloceren aan de scholen. De vraag is dan, als er binnenkort ook een bevoegdheidsprobleem is, of ze dat geld dan misschien ook niet zullen uitgeven en ze misschien meer bezig zijn met communicatie en minder met coördinatie.

Misschien zou het Brusselse Gewest zich inderdaad wat minder moeten bezighouden met communicatie en meer met coördinatie. Het is opnieuw de Vlaamse Gemeenschap, in tegenstelling tot wat in dat interview staat – wat overigens ‘un drôle d’interview’ was om het even in het Frans te zeggen –, die heeft moeten aandringen – om het woord ‘zagen’ niet te gebruiken – dat die taskforce bijeenkwam, dat er niet alleen over de capaciteit wordt gepraat maar dat ook de kwaliteit, de spijbelproblematiek en de leerplichtcontrole daar aan bod zouden komen. Ik ben blij dat men in Brussel tot de conclusie is gekomen dat men moet coördineren. Ik ben ook blij dat men zegt dat ik gelijk heb want dat men toch enige coördinatie nodig heeft. Zo lees ik het interview, mevrouw Van Steenberge.

We hebben ook gesproken over de inschrijvingen. Ik had de indruk, in alle eerlijkheid, dat mijn collega van de Franse Gemeenschap niet goed wist wat de inhoud van ons decreet was. Ik zal misschien nog eens een poging ondernemen om dat eens goed uit te leggen. Op dat moment had ik niet de indruk dat de Franse Gemeenschap bereid was om een klacht bij het Grondwettelijk Hof in te trekken. Ik ben overtuigd dat wij het aan het rechte eind hebben. Ik zal misschien nog eens een poging doen om het goed uit te leggen, want ze had het duidelijk niet begrepen.

**Mevrouw Gerda Van Steenberge:** Minister, drie weken geleden heb ik u bij een actuele vraag gezegd: wees niet te lichtgelovig, het zal nooit genoeg zijn voor Charles Picqué. U geeft geld, maar het gaat niet over het geld. De Franse Gemeenschap heeft het geld niet dat ze aan de Commission communautaire française (COCOF) moet geven. Dan springt het Brusselse Gewest zagezegd bij. Het heeft dat geld ook niet. Het gaat over het krijgen van de bevoegdheid, om het geven van de indruk dat ze bevoegd zijn over Onderwijs, net zoals ze bij de crèches hebben gedaan, zodat ze het Brusselse Gewest tot een volwaardig gewest kunnen uitbouwen. Daar moeten we alert voor zijn. Minister, u moet alert genoeg zijn, want vertrouw de Franstaligen niet. In plaats van de Vlamingen een beetje te komen tergen met hun Fédération Wallonie-Bruxelles en daar een beetje communicatie over te doen, zouden ze beter samenwerken omtrent geld dat ze echt kunnen besteden en dat ze moeten geven aan de Cocof. Een uitbreiding van de bevoegdheden van het Brusselse Gewest en zorgen dat het een volwaardig gewest wordt, daar moeten we zeker alert voor zijn. Ik zou u willen waarschuwen om dat zeker goed in het oog te houden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)



**De heer Willy Segers:** Minister, ik dank u voor de toelichting. We leren daar voornamelijk uit dat u nog altijd verrast blijft, vandaag nog, dat de zaken zeker nog moeten worden opgevolgd en vast en zeker moeten worden uitgeklaard wat het juridische aspect van de bevoegdheden betreft. We gaan dat nauwlettend opvolgen, ook vanuit het Brusselse Parlement. Dat lijkt ons de essentie te zijn in dit verhaal.

Bovendien is er het kluwen rond het besteden van die 9 miljoen euro, eerst voor het crècheplan, dan maar even voor het onderwijs. Wat is het nu? Wat wordt het dan eventueel over drie maanden? Dat zijn een aantal vragen die blijven en waarvan we hopen dat u als minister bevoegd voor het Nederlandstalige onderwijs, zeker mee op de eerste rij staat om op te volgen.

**De voorzitter:** De heer Van Der Taelen heeft het woord.

**De heer Luckas Van Der Taelen:** Minister, ik moet zeggen dat ik u vertrouw. We hebben in de Vlaamse Regering een minister die bevoegd is voor Brussel. Ik vertrouw u om een oogje te houden op wat daar aan het gebeuren is, die constructie waarvan u misschien niet 100 procent tevreden bent. Ook uw inzet om de taskforce levendig te houden, is voor mij essentieel.

Er is voor mij nog iets essentieels. Mevrouw Van Steenberge, u zegt dat het nooit genoeg zal zijn voor Charles Picqué. Dat is een wat gewaagde uitspraak. Ik zou niet graag meemaken dat wij hier in de maand september weer moeten zeggen dat er in Brussel kinderen in containers naar school moeten gaan.

Als er dus wordt geïnvesteerd in schoolgebouwen, waarbij er rekening wordt gehouden met het inrichten van het onderwijs door de gemeenschappen, dan moet men daarin geen perfide poging zien om van het Brusselse Gewest een volwaardig gewest te maken. Misschien zorgt men er zo voor dat in september kinderen in volwaardige omstandigheden naar school kunnen gaan. Nogmaals, ik bevestig mijn vertrouwen in de Vlaamse Regering en de minister van Brussel, om op een heel concrete, maar vooral welwillende manier na te kijken of er geen loopje wordt genomen met het institutionele. Zoals ik al eens eerder heb gezegd: als er in september maar scholen zijn voor alle kinderen.

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Voorzitter, ik begrijp natuurlijk de institutionele vragen van de collega's. Het gewestelijke plan voor de scholenbouw, weze het eenmalig, weze het om de dringendste noden te lenigen, is helemaal niet vanzelfsprekend. De vraag is natuurlijk ook waarom het gewest die stap zet. Minister, u hebt daar al een begin van antwoord op gegeven. De demografische uitdagingen zijn enorm. Er moeten scholen bij komen. De Vlaamse Gemeenschap neemt haar verantwoordelijkheid. Enkele weken geleden is er een zeer omvangrijk investeringsplan aangekondigd, maar blijkbaar gaat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ervan uit dat dit voor de Franse Gemeenschap véél moeilijker ligt, en heeft het er geen vertrouwen in dat de Franse Gemeenschap middelen ter beschikking zal stellen om scholen te bouwen. Vandaar die stap. Het Brusselse Gewest neemt dus het voortouw, in het belang van de kinderen, maar institutioneel blijft het een moeilijke puzzel: dat spreekt vanzelf.

**De voorzitter:** Mevrouw Brusseel heeft het woord.

**Mevrouw Ann Brusseel:** Voorzitter, ik deel de bekommernissen van de heren Delva en Van Der Taelen, zij het met iets minder vertrouwen dan de heer Van Der Taelen daarnet uitdrukte. Ik wil me hier niet opwerpen als de pleitbezorger van minister-president Picqué, maar laten we toch wat voorzichtig zijn met wat we zomaar beweren over de minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het is niet verboden dat een overheid een ondersteunende of faciliterende beslissing neemt, en dat – zoals vorige sprekers hebben gesteld – in het belang van de kinderen. Het Brusselse Gewest heeft ook helemaal niet gezegd dat de

Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid niet neemt in dezen. Ik vind echter niet dat we verbaasd moeten zijn dat het Brusselse Gewest een beslissing heeft genomen. Er was immers een taskforce opgericht. Minister, u was het daarmee eens. Ik zie eigenlijk geen grote contradictie ter zake. U was zelf blij met de coördinerende functie van minister-president Picqué in die taskforce. Dan moet u nu ook niet klagen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Wat is mijn inziens echter het grote probleem? Men is geld gaan weghalen bij het crècheplan, omdat er een klacht was gekomen van het Vlaams Komitee voor Brussel, zoals daarnet werd gesteld. Het Vlaams Komitee voor Brussel klaagt omdat er wijzigingen zijn aangebracht met betrekking tot het crècheplan, of omdat het Brusselse Gewest een beslissing heeft genomen met betrekking tot de crèches. Dat geldt wordt dan gedeeltelijk voor iets anders gebruikt, en wie klaagt nu opnieuw? De N-VA. Ik denk dus dat binnen de Vlaamse Regering nog wel een woordje moet worden gesproken...

**De voorzitter:** Dan doe ik het zo. Het reglement is het reglement. U hebt 1 minuut om uw uiteenzetting te houden; en ik houd me daaraan. Punt aan de lijn.

**Minister Pascal Smet:** Voorzitter, ik kan alleen maar herhalen dat de minister-president en ikzelf heel uitdrukkelijk hebben gevraagd om ons de argumentatie over te maken. We hebben gezegd: kijk, als dat juridisch in orde is, waarom zouden we daar dan tegen zijn? Het is immers goed voor het onderwijs. Het is goed voor de scholen. Het moet echter wel juridisch in orde zijn. De minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft geantwoord dat dit in orde is en dat hij ons de argumenten zal overmaken. Goed, we zullen die analyseren, als we ze krijgen.

Mevrouw Brusseel, uiteraard zijn we er heel blij mee dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de coördinerende rol op zich neemt. Het is de Vlaamse Regering die daarop heeft aangedrongen. Nogmaals, ik denk dat het motto hier moet zijn: minder communiceren en meer coördineren. We dachten echter dat we in de taskforce na al die maanden een mooi overzicht zouden krijgen van de behoeften, waarbij zou zijn aangegeven waar de noden zich bevinden, waar de scholen moeten worden ingeplant. De minister-president kan dat getuigen. Antwerpen slaagt er wél in om een dergelijk plan op tafel te leggen. Welnu, in Brussel ligt dat niet op tafel. Daarom vragen we opnieuw aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om dat te coördineren en ook die spijbelproblematiek aan te pakken. Dat hebben we ook heel uitdrukkelijk aan de minister-president gevraagd. De Vlaamse Gemeenschap is heel goed wat dat betreft: we hebben aangeboden al onze expertise te zijner beschikking te zullen stellen en met hem samen te werken. Onze lijn blijft dus: als het kan, geen probleem. We willen inderdaad dat er scholen komen in Brussel. Wij nemen onze verantwoordelijkheid en we hopen dat de Franse Gemeenschap dat ook doet.

**Mevrouw Gerda Van Steenberge:** Minister, de woorden ‘het belang van het kind’ zijn de meest misbruikte woorden in deze context. Dat is hier niet de essentie. Het gaat over afspraken die zijn gemaakt tussen de gemeenschappen en de gewesten. Er zijn afspraken gemaakt waarbij is gezegd dat de Vlaamse Gemeenschap 20 procent voor zich zou nemen en de Franse Gemeenschap 80 procent. Zij kunnen het niet betalen maar nu zouden ze plots alles betalen in Brussel. Dat is niet waar. Dat is een leugen en dat wil ik hier aantonen. Mevrouw Brusseel, ik zou wel eens willen weten wat u verstaat onder een coördinerende rol. Misschien heeft dat in het Frans een andere betekenis. Een coördinerende rol betekent nog altijd niet dat er een bevoegdheidsoverschrijding moet gebeuren of dat een bevoegdheid moet worden overgenomen. Wat die perfide geest betreft, mijnheer Van Der Taelen, zullen we zien wie er in de toekomst gelijk zal hebben. ‘Keep on dreaming’, zou ik in mooi Nederlands willen zeggen. We zullen zien wat de geschiedenis uitwijst. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De heer Willy Segers:** Het is duidelijk dat het Brusselse gebeuren N-VA na aan het hart ligt. Het is een zorgenkind. Er moet dan ook nauw worden toegekeken wat er gebeurt in die context. Mevrouw Brusseel, wie zegt dat nauw toekijken op een institutioneel gebeuren, politiek bedrijven is op de kap van de kinderen, moet misschien eens in eigen hart kijken en

nagaan of men niet al veel eerder had kunnen ingrijpen. Dan zou er nu geen noodsituatie zijn en zou men zich niet moeten beroepen op een bijzondere wet. Wij zullen deze situatie blijven opvolgen. Wij willen dat beide gemeenschappen zo veel mogelijk inbreng kunnen doen in dit verhaal. We weten intussen hoe groot de inspanning is van de Vlaamse Gemeenschap. De minister heeft ze daarnet nog genoemd.

Ik wil nog even waarschuwen voor een mogelijk boemerangeffect. Als men het extra geld dat men investeert in scholenbouw zou interpreteren als het bedrag dat nodig is voor de herfinanciering van Brussel, dan komt dat via de federale kas, waar de Vlamingen dan weer 66 procent aan bijdragen, nog eens ten laste van Vlaanderen, en dit voor slechts 20 procent inbreng naar het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Dat zouden wij niet graag zien gebeuren. (*Applaus bij de N-VA*)

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de samenwerkingsakkoorden rond jobs tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië**

**De voorzitter:** Mevrouw Peeters heeft het woord.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Minister, in het weekend stond in de krant dat de voorzitter van sp.a, mevrouw Gennez, een warm pleidooi hield voor de interregionale mobiliteit van de werkzoekende. Ze zei letterlijk: “We sluiten samenwerkingsakkoorden met landen aan de andere kant van de wereld. Waarom zouden we dan rond werk, jobs en economie niet kunnen samenwerken tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel?”

Minister, u hebt terecht uw verbazing geuit in het krantenartikel dat een dag later verscheen. U was verbaasd over het selectief geheugenverlies dat blijkbaar heerste bij sp.a. We weten immers allemaal dat in 2005 de vorige minister van Werk, de heer Vandenbroucke, reeds werk heeft gemaakt van die samenwerkingsovereenkomsten. We weten ook dat u, zoals u ook in uw beleidsbrief hebt geschreven, die ingeslagen weg wilde verdergaan. Even later lasen we een persbericht van de heer Crombez, fractieleider van sp.a, die zich verbaasde over uw reactie op het artikel van mevrouw Gennez.

Onze verbazing over zo veel verbazing zal u wellicht niet verbazen. Wij zouden wel willen weten of u het eens bent met sp.a dat de bestaande samenwerkingsovereenkomsten dringend aan herziening of actualisatie toe zijn. Zo ja, wat zijn dan de pijnpunten?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** De filosofie van de samenwerking bestaat op twee niveaus. Er is een continue uitwisseling van vacatures tussen de Waalse arbeidsbemiddelingsdienst Forem en de VDAB. Die samenwerking bestaat al jaren. Alle vacatures die al een tijdje open staan en waarvan de consulent het nuttig vindt en een kans ziet dat die vanuit een ander gewest zouden worden ingevuld, worden overgemaakt. Dat heeft effect. Tussen 2006 en 2011 zijn er 151.000 vacatures overgemaakt van de VDAB naar de Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling ACTIRIS, en 20.000 in de andere weg. Dat is een eerste niveau van samenwerking.

Het tweede niveau is specifiek. Mijn voorganger had een akkoord gesloten met de VDAB en ACTIRIS over de samenwerking in Brussel, die kansen biedt aan laaggeschoolden in de Rand, met extra taalopleidingen en met een garantie voor kandidaataanlevering. Ik heb dat akkoord vernieuwd in april 2011. Er is dus een nieuw akkoord. Nu bieden we 1500 plaatsen aan per jaar. Mijn collega Benoît Cerexhe zegt dat hij minstens zes kwaliteitsvolle kandidaten zal aanleveren per vacature. Ik voorzie ook 10 procent stijging van het budget.

Ten slotte, vanaf 2007 is er een akkoord dat jaarlijks wordt vernieuwd met een jaaractieplan tussen Forem en de VDAB. Er is dus een continue vernieuwing. Die geeft aan dat we dit jaar 1500 plaatsen maken die Forem moet kunnen invullen. Er zijn drie gemengde werkgroepen, Moeskroen, Luik en Halle.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Minister, onze partij zit op dezelfde golflengte als u. Er zijn overeenkomsten, en die lopen goed. Het is alleen vreemd dat sp.a op een heel andere golflengte zit. In het krantenartikel zegt de heer Crombez dat de bestaande samenwerkingsovereenkomsten zes jaar oud zijn en dringend aan herziening toe. Dat begrijp ik niet goed.

Minister, in april 2011 hebt u een perscommuniqué verspreid waarin u een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met ACTIRIS aankondigt, en met Forem worden die jaarlijks herzien. Is er dan een probleem binnen de meerderheid? Klaarblijkelijk houdt de sp.a-fractie er een ander standpunt op na en zegt ze dat er wel dringend een actualisatie moet komen.

**De voorzitter:** De heer Diependaele heeft het woord.

**De heer Matthias Diependaele:** We zijn het er allemaal over eens dat die samenwerkingsovereenkomsten nodig en nuttig zijn, niet enkel voor Brussel en Wallonië, maar ook voor Vlaanderen, omdat we in de Rand op bepaalde momenten een gebrek aan arbeidskrachten hebben.

Mevrouw Peeters, u peilt naar een zekere tegenstelling binnen de regering, maar we kunnen de uitspraken herleiden tot een misverstand. Als u dacht dat dit voldoende zou zijn om verdeeldheid te creëren, dan vergist u zich daar overduidelijk in. De feitelijkheden geven voldoende aan dat het om een misverstand gaat.

**De voorzitter:** De heer Sabbe heeft het woord.

**De heer Ivan Sabbe:** Wat mevrouw Peeters zegt, is volledig terecht. Ik wil ook de mobilisering binnen Vlaanderen extra aandacht geven. In Gent zijn er bijvoorbeeld 12.000 niet-werkende werkzoekenden, terwijl Zuid-West-Vlaanderen in de regio Waregem onder de 5 procent zit. Het gaat over bijna 11 procent van de actieve bevolking, brugpensioen en tijdskrediet niet meegerekend. Het is terecht om dit te doen, maar u moet als minister meer werk maken van activering binnen Vlaanderen.

**De voorzitter:** De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteeuw:** Minister, we moeten vertrekken vanuit de feiten. In de Rand rond Brussel zijn er tal van vacatures. In Brussel zijn er heel wat werklozen, en ook in Wallonië, terwijl er in Vlaanderen in bepaalde plaatsen vacatures openstaan, en die worden niet ingevuld. Ik begrijp de heer Crombez dan, die zegt dat er iets moet gebeuren met die samenwerkingsakkoorden. Ze worden geactiveerd, maar blijkbaar moet er iets meer gebeuren.

Minister, u bent de man van de specifieke aanpak, actueel, snel, gepast, het sluitend maatpak. Dat moet ook in het tewerkstellingsbeleid. De samenwerkingsovereenkomsten moeten opnieuw worden bekeken.

**De voorzitter:** De heer Crombez heeft het woord.

**De heer John Crombez:** Het is niet zo erg als u het niet begrijpt, mevrouw Peeters, maar er zijn mensen in uw partij die het wel begrijpen en die eigenlijk hetzelfde hebben gezegd. Of het nu gaat over de meer dan 100.000 werklozen in Brussel of over de vele vacatures in Mechelen of Zaventem, onze eerste vaststelling is dat er een probleem is en dat het probleem blijft. Als we de analyse maken van de betaalbaarheid van het zekerheidsstelsel, gaat het over het activeren en aan het werk houden van mensen. Ons besluit daaruit is dat wat we hebben, niet voldoende is.

Of u dat nu samenwerkingsakkoorden, samenwerkingsovereenkomsten of ‘samenwerkingsstenen tafelen’ noemt, dat kan me niet schelen. Maar hoe kan het dat er vanuit ACTIRIS 6000 plaatsen worden aangeboden naar een Vlaamse tewerkstellingsplaats, terwijl er meer dan 100.000 werklozen zijn? Ik kan me niet voorstellen dat u niet begrijpt dat er meer moet gebeuren dan dat om onze arbeidsmarkt weer op gang te krijgen, wat de eerste vraag van de werkgevers is.

**De voorzitter:** De heer Bothuyne heeft het woord.

**De heer Robrecht Bothuyne:** Eigenlijk is er een verbazingwekkende eensgezindheid in het halfroond. Er waren ook verbazingwekkende resultaten, in die zin dat de bestaande samenwerkingsakkoorden inderdaad al heel wat vruchten hebben afgeworpen. Heel wat jobs zijn al ingevuld, maar er blijven er nog te veel openstaan. We moeten dus inderdaad nog een tandje bijsteken, minister. U hebt dat onder andere gedaan door dat akkoord met Brussel enkele weken terug.

U hebt zelf aangegeven dat we nog wat achterlopen inzake de taalopleiding. Er is nog een groot probleem met de capaciteit van Waalse en Brusselse werkzoekenden om Nederlands te spreken. De VDAB, maar ook Forem en ACTIRIS, moeten inzake taalopleiding nog wat doen. Kunt u ervoor zorgen dat we op dat vlak een versnelling krijgen in het beleid?

**Minister Philippe Muyters:** Mijnheer Bothuyne, in het akkoord met ACTIRIS en mijn collega-minister Benoît Cerexhe is afgesproken dat wij de inspanningen nog eens met 10 procent verhogen. Dat wil zeggen dat we nog eens 150.000 euro extra vrijmaken voor die taalopleiding, wat in deze tijden een grote inspanning is. Ook in het akkoord tussen Forem en de VDAB is de taalopleiding een fundamenteel onderdeel.

Mijnheer Sabbe, we hebben het in de commissie al heel vaak aangehaald: het aspect van de passende job en van wie waartoe bewogen mag worden, is een federale materie. Er wordt over gesproken dat de arbeidsmarkt meer geregionaliseerd zou worden, maar zover zijn we nog niet. *(Opmerkingen van de heer Ivan Sabbe)*

Mijnheer Watteeuw, ik wil uiteraard heel graag nog meer werklozen in Brussel en Wallonië activeren. Wij kunnen wel vacatures aanbieden, maar wij kunnen een Brusselse of Waalse werkloze nooit verplichten om in Vlaanderen te komen werken. In Wallonië kan men hoogstens een transmissie doen als iemand dat niet wil doen. Daar zitten we nog altijd in die filosofie van bevoegdheidsverdeling, terwijl in Vlaanderen en ver daarbuiten het gevoel leeft dat we wat betreft de arbeidsmarkt meer zaken samen in één hand moeten krijgen.

Mevrouw Peeters, we hebben hier niet te maken met een conflict tussen de meerderheidspartijen. Misschien is niet alles juist geweten, zoals de jaarlijkse actualisering van actieplannen en dergelijke meer, maar het accent dat de heer Crombez heeft gelegd, had te maken met een staatshervorming, en daarin steun ik hem voor 100 procent.

**Mevrouw Lydia Peeters:** Minister, ik dank u voor uw uiteenzetting. Men doet hier alles een beetje af als een fait divers, alsof ik het niet goed begrepen zou hebben. Ook de heer Diependaele zegt dat het allemaal zo erg niet is. Toch hoor ik een duidelijke discrepantie. De heer Crombez zegt dat de samenwerkingsovereenkomsten niet meer up-to-date zijn en onmiddellijk geactualiseerd moeten worden, maar aan de andere kant stelt u dat de samenwerkingsovereenkomsten jaarlijks worden herzien en bijgestuurd.

Onze fractie juicht het bestaan van de samenwerkingsovereenkomsten alleen maar toe, ook gezien de krapte op de arbeidsmarkt en gezien de mismatch die er op dit ogenblik nog altijd is.

Ik kan alleen maar concluderen dat ik had begrepen dat de sp.a-fractie vond dat er dringend iets moest gebeuren met die samenwerkingsovereenkomsten. Ik weet niet of we nu toch allemaal op dezelfde golflengte zitten. Men kan het zo wel stellen maar het kwam alleszins niet zo over.

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van de heer Veli Yüksel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematiek van sportdoden en het medisch attest voor deelname aan intensieve sportevenementen**

**De voorzitter:** De heer Yüksel heeft het woord.

**De heer Veli Yüksel:** Minister, afgelopen zondag vond in onze hoofdstad Brussel de 20 kilometer door Brussel plaats. 26.000 mensen namen deel aan dat sportevenement. Voor een jongeman van 26 liep die halve marathon fataal af: na een hartstilstand kon hij niet meer worden gereanimeerd. Een andere twintiger kreeg ook problemen. Hij moest in een coma worden gehouden. Dat is de trieste balans van deze editie van de 20 kilometer door Brussel. Opvallend is ook dat deze keer het Rode Kruis meer dan vijfhonderd keer werd opgeroepen. Dertien mensen werden naar het ziekenhuis afgevoerd.

Bij een sportmanifestatie van deze omvang is elke dode er een te veel. Er gaan in de medische wereld steeds meer stemmen op om een screening door te voeren. Mensen zoals Chris Goossens pleiten voor de invoering van een attest voor medisch verantwoord sporten. Minister, heel veel mensen onderschatten wat zo'n manifestatie betekent en beginnen er onvoorbereid aan.

Bij deze editie van de 20 kilometer door Brussel was er ook kritiek op de organisatie. Er was weinig watervoorraad langs het parcours. Dat is ook gebleken uit mijn contacten met mensen die deelnamen. Op kilometer 13, ter hoogte van de Vorstlaan, was er geen water, er waren daar alleen maar sportdrinkjes beschikbaar.

Minister, vindt u het opportuun om organisatoren van sportmanifestaties te verplichten om voldoende watervoorraden aan te leggen en om enkel deelnemers toe te laten die beschikken over een medisch attest?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Twee keer neen. Maar ik zal wat uitvoeriger antwoorden op uw vraag.

Eerst dit: voor wat betreft de problematiek van gezondheid en sport zit ik op één lijn met mijn collega Jo Vandeurzen. Ik overleg daarover continu met hem. Ik wil ook verwijzen naar de vragen om uitleg die mevrouw Godderis en mevrouw Werbrouck heel recent nog, in maart, in de commissie hebben gesteld, naar aanleiding van het overlijden van een jongeman van 20 jaar bij het voetballen. Hij had nog maar net een hartscreening achter de rug. Toch overleed hij tijdens de match. Ik ben het met u eens dat elke dode er een te veel is. Maar de indruk wekken dat een attest of zelfs die screening een sluitende zaak zou zijn, is zeker niet juist. Zeker het attest niet. Iedereen die ooit aan sport heeft gedaan, weet hoe attesten soms worden gegeven. Vooral sommige huisartsen weten niet wat er moet worden gescreend. Maar zelfs als er gescreend is, blijkt heel duidelijk dat die screening helemaal niet sluitend is. Dat bleek zeer duidelijk, mevrouw Werbrouck en mevrouw Godderis, toen we dat in de commissie hebben behandeld. Wij moeten dus vooral inzetten op sensibilisering en op het zelf verantwoordelijkheid opnemen door het individu. We moeten bekijken op welke manier we hen kunnen informeren over wat we doen, onder meer via de website en de nieuwsbrief van Sport voor Allen. Ik zal in elk geval met minister Vandeurzen daaromtrent een actieplan opzetten.

Voor wat betreft de watervoorziening: in Brussel waren er vier watervoorzieningen en één sportdrinkvoorziening. Dat zijn er vijf op een parcours van 20 kilometer. We kunnen natuurlijk in water voorzien, en het was goed van de organisatoren dat ze dat hebben gedaan,

maar je kunt de sporter niet verplichten om te drinken. Blijkbaar zijn er heel veel sporters die enkel aan hun tijd denken en dan niet drinken.

**De heer Veli Yüksel:** Minister, sporten is gezond. Als je dat echter zonder voorbereiding doet, kan dat fatale gevolgen hebben. Dat is hier ook gebleken. Ik heb het over een medisch attest van een sportdokter, niet van een huisarts, geen medisch attest dat wordt opgesteld bij een gewone medische controle. Bij andere marathons, zoals de marathon van Parijs, wordt dat wel gedaan. Ik pleit ervoor dat we de toepassing daarvan overwegen om te vermijden dat er in de toekomst nog doden vallen bij zulke sportmanifestaties.

**De voorzitter:** Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

**Mevrouw Ulla Werbrouck:** Voorzitter, collega's, minster, wij hebben dit inderdaad al uitvoerig besproken in de commissie. Ik vind het jammer dat dit opnieuw bespreekbaar wordt omdat er een dode is gevallen. Minister, ik ben het met u eens dat de attesten die nu beschikbaar zijn, heel minimaal zijn en dat er geen doden mee zullen worden vermeden. De dokters gaan nog altijd veel te laks om met dat medisch attest.

Ik wil u steunen met die preventiecampagne. We moeten de sporters ertoe aansporen een preventieve medische keuring te ondergaan zodat ze daar de voordelen en mogelijkheden van kennen.

Minister, wanneer zal uw actieplan klaar zijn?

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Minister, ik sluit mij ook graag aan bij het concept van sensibilisatie. Je kunt bij wijze van spreken evengoed in dit parlement neerzigen wanneer je je opjaagt bij een lastig thema als wanneer je sport.

Minister, ik denk dat je in de sportclubs een krachtig instrument voor sensibilisatie hebt. Zou het niet nuttig zijn om vandaag ook in de recreatieve sport in clubverband een vorm van jaarlijks medisch onderzoek te stimuleren om risico's op te sporen? Op die manier kunnen we de mentaliteit misschien wel beïnvloeden.

**De voorzitter:** De heer Wienen heeft het woord.

**De heer Wim Wienen:** Minister, we voeren dit debat nu al voor ongeveer de derde keer. Ik heb u daar al vragen over gesteld vanuit een andere insteek.

Ik denk dat de piste die de heer Yüksel bewandelt, eerder complex is en dat je op die manier de mensen die meedoen aan zo'n manifestatie, niet zover zult krijgen om die attesten effectief te halen.

Heel veel sportdoden hebben te maken met hartfalen dat al op jonge leeftijd kan worden opgespoord. De heer Kris Van Dijck en ikzelf hebben er bij u en bij minister Vandeurzen al voor gepleit om bij het medisch toezicht op school een harttest in te voeren. Volgens minister Vandeurzen was dat niet mogelijk. Ik zou toch nogmaals aan de Vlaamse Regering willen vragen om de mogelijkheden te bekijken om die harttest effectief in te voeren bij het medisch toezicht op school.

**De voorzitter:** De heer Gysbrechts heeft het woord.

**De heer Peter Gysbrechts:** We betreuren natuurlijk allemaal wat er gebeurd is tijdens de 20 kilometer van Brussel. We moeten een onderscheid maken tussen de verantwoordelijkheid van de sporters zelf, van de organisatie en van het beleid. We kunnen organisaties niet verantwoordelijk maken voor de gezondheid en de medische toestand van alle deelnemende sporters. De kostprijs van voorstellen zoals het screenen van alle deelnemers is al enorm. We zijn allemaal in grote mate zelf verantwoordelijk om ons te laten onderzoeken en testen. Er moet uiteraard wel een goede medische omkadering zijn bij de organisatie van een

evenement. We mogen ook een aantal eisen stellen aan de organisator om tot een betere medische omkadering te komen.

Als we meer niet-sporters aan het sporten willen krijgen, is informeren en sensibiliseren de beste preventie, net als het kweken van een goede gewoonte.

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Kris Van Dijck:** Voorzitter, omdat mijn naam door een voorgaande spreker werd genoemd, wil ik twee zaken onderscheiden.

Eén, ik stel me inderdaad de vraag of, in de evolutie die we kennen, bepaalde zaken in het medisch schooltoezicht kunnen worden gecheckt. Ik blijf achter die vraag staan, laat dat duidelijk zijn.

Twee, in het licht van wat hier is gebeurd, en dat we natuurlijk betreuren, meen ik toch, minister, dat we moeten oppassen met het uitvaardigen van allerlei bijkomende regeltjes. Voor hetzelfde geld gebeurt er op een ochtend ook iets met een eenzame jogger. Hadden we hem dan moeten zeggen dat hij niet mocht gaan joggen? We moeten daar toch mee oppassen. Sensibilisatie is belangrijk, maar ook de eigen verantwoordelijkheid. Wie aan sport doet, moet zelf de verantwoordelijkheid hebben om te zien of zijn lichaam in orde is en om zich te gepasten tijde te laten onderzoeken. Ik zou me ver weg houden van het opleggen van bijkomende regels ter zake vanwege de overheid.

**Minister Philippe Muyters:** Ik wil kort op twee dingen ingaan, want ik heb de indruk dat er een vrij grote consensus heerst over twee punten. Iedereen vindt dat de sporter zelf een verantwoordelijkheid heeft en dat hij die ook moet opnemen. Als we nu ellenlange wachtlijsten van maanden zouden kennen voor sporters die zich willen laten keuren, zelfs bij keuringsartsen – want die bestaan –, dan zou ik wel zeggen dat we er iets aan moeten doen. Ik heb bij velen hier gehoord dat een individu zelf zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Hij of zij moet weten wat zijn fysieke toestand is en op welke manier hij of zij zich moet voorbereiden.

Gisteren heb ik nog maar pas, samen met mevrouw Galle, de Gordel van 4 september voorgesteld. Alleen al voor wandelingen en voor fietstochten tijdens de Gordel wordt er voor iedereen een opbouwprogramma voorgesteld om, in functie van leeftijd, gewicht en dergelijke, te bekijken wat men aankan en hoe men kan opbouwen in tien weken tijd. De sensibilisatie is dus al aan de gang, mevrouw Werbrouck.

De sensibilisatie is niet alleen bezig via allerlei acties. Ik kreeg daarstraks ook de laatste nieuwsbrief van [www.gezondsporten.be](http://www.gezondsporten.be) en die is volledig gericht op de aspecten van trainen, warmte en hitte. De nieuwsbrief wordt naar ongeveer 1500 mensen verstuurd en naar de 200 keuringsartsen. Bovendien ontvangen 1000 mensen die de nieuwsbrief van Sport voor Allen krijgen, ook deze nieuwsbrief. We hebben dus al sensibilisatie.

Wat minister Vandeurzen en ik nog willen versterken in de toekomst, is de sensibilisatie ten aanzien van de federaties. Uiteindelijk is het ook daar de bedoeling om uit te komen bij de sporter zelf om die op zijn of haar verantwoordelijkheid te wijzen. We zullen ons echter ook richten tot de niet-georganiseerde sporters. We willen ook die bereiken, want zoals de heer Van Dijck al opmerkte, kennen we vandaag steeds meer de situatie dat iemand deelneemt aan sport via niet-georganiseerde sporten. Ook die persoon moet voor een stuk zelf verantwoordelijkheid opnemen. Dat er nood is aan dat besef, zien we heel goed, vandaar de campagnes die we voeren.

**De heer Veli Yüksel:** Minister, ik vind het goed dat u verder inzet op sensibilisatie en dat u mensen wijst op de gevaren van een deelname aan een sportmanifestatie.

Mevrouw Werbrouck, die dode is voor mij een voldoende aanleiding om het debat hier nog eens grondig te voeren. Ik meen dat we op dit terrein nog verder de sensibilisatietoer moeten opgaan en mensen attent moeten maken op de mogelijke gevaren en risico's.



**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

**ACTUELE VRAAG van de heer Wim Wienen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het derde televisiekanaal voor de VRT en de uitspraken ter zake van minister van Media Ingrid Lieten**

**ACTUELE VRAAG van de heer Bart Tommelein tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de communicatie betreffende een derde televisiekanaal voor de VRT**

**ACTUELE VRAAG van de heer Jurgen Verstrepen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het regeringsstandpunt met betrekking tot een eventueel derde televisiekanaal voor de VRT**

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Voorzitter, ik vraag me af hoe het praktisch zal verlopen. Mijn voorganger ondervraagt de minister-president, ik minister Lieten en de heer Verstrepen weer de minister-president.

**Minister-president Kris Peeters:** Voorzitter, mag ik een suggestie doen? Ik zal kort antwoorden als minister-president en geef dan graag het woord aan minister Lieten, zodat alle drie de vragen op een correcte wijze worden beantwoord.

**De heer Bart Tommelein:** Ik vraag niets aan de minister-president, maar goed. Als hij wil antwoorden op een vraag die ik niet stel, is dat perfect.

**De voorzitter:** De drie actuele vragen worden wel samengevoegd. U kunt hier komen staan. Komt u hier niet staan, dan kunt u uw vraag niet stellen, zo simpel is het. Ik ga niet discussiëren over het reglement.

De heer Wienen heeft het woord. Hij heeft het wel begrepen.

**De heer Wim Wienen:** Min of meer, voorzitter.

Minister-president, om het met een eufemisme te zeggen: de week is nog niet halfweg, maar dit is niet de week van Ingrid Lieten. Maandag hebben we een preview gekregen van het weekblad Humo, waarin de minister zegt dat het derde televisiekanaal voor de VRT er zeker komt. Met gezwinde snelheid hebt u haar teruggefloten en gezegd dat daarover in de Vlaamse Regering nog geen enkele beslissing is genomen.

In hoeverre is minister Lieten nog geschikt om over die beheersovereenkomst te onderhandelen op een serene manier? Met dergelijke uitspraken doet ze een duidelijke voorafname over wat er in die beheersovereenkomst moet komen. Blijkbaar, daar ga ik van uit, is de Vlaamse Regering het daar niet mee eens.

Ik stel vast dat een dergelijke manier van communiceren niet nieuw is voor minister Lieten. Het politieke bedrijf ligt minister Lieten niet zo. Er zijn al meerdere incidenten geweest binnen de Vlaamse Regering, onder meer de beruchte blundermail. Eerst wou minister Lieten ook geen ontslag nemen bij De Lijn, maar in politiek verlof blijven. Ik heb de indruk dat het minister Lieten ontbreekt aan 'politieke feeling'.

Is er voor zo iemand nog voldoende vertrouwen bij de Vlaamse Regering en bij de meerderheid? Zelfs bij een indicatieve stemming in de commissie Media gisteren over de begrotingscontrole Media, slaagt minister Lieten er niet in een meerderheid te krijgen. Ik heb

mijn vragen bij het vertrouwen dat minister Lieten heeft in de Vlaamse Regering en in de meerderheid. Daarover had ik graag van u duidelijkheid gekregen.

**De voorzitter:** De heer Tommelein heeft het woord.

**De heer Bart Tommelein:** Minister, ik heb u deze ochtend op de radio horen zeggen dat u CD&V en de heer Decaluwe niet begrijpt. Ik begrijp hem wel. Enkele weken geleden werd hier in dit parlement bij hoogdringendheid op uw vraag een voorstel van resolutie goedgekeurd, waarin heel duidelijk stond dat de wenselijkheid, betaalbaarheid en haalbaarheid van dat net moesten worden onderzocht. Dat is de vraag van uw meerderheid.

Wat stel ik vast? U trekt zich daar niets van aan. In Humo zegt u dat u het derde kanaal wilt. Dat verbaast mij, en ik kan opnieuw de meerderheid en de heer Vandaele begrijpen dat ze onmiddellijk reageren en vragen wat dat nu is.

Ik heb u horen zeggen, en ik citeer uit hetzelfde debat, minister: “Mijnheer Tommelein, u moet me wel correct citeren. Ik heb in de visienota heel duidelijk gesteld dat het debat geopend is. Ik heb nooit gezegd dat het derde net er moest komen. Ik luister naar de aanbevelingen en de suggesties die hier in het parlement worden gegeven.” Twee weken geleden zei u, minister, dat u geen derde net vraagt. Dat hebt u hier gezegd en in de commissie. U was boos op mij, omdat u nooit een derde net had gevraagd.

Nu zegt de VRT dat zij niet vraagt wat u vraagt. De VRT zegt dat u een derde jongerenzender wilt. Het is verkeerd geciteerd. U had gezegd dat het uw persoonlijke mening is. Twee weken geleden hebt u hier gezegd dat u dat derde net niet wou.

Minister, is er al een studie geweest naar de financiële haalbaarheid en de wenselijkheid? Zo ja, wat zijn de resultaten? (*Applaus bij Open Vld*)

**De voorzitter:** De heer Verstrepen heeft het woord.

**De heer Jurgen Verstrepen:** Minister, hier staan we dan weer. Ik had nooit gedacht dat een minister een dergelijk kamikazegedrag kon vertonen. Sorry, maar voor ons is dat heel amusant. U slaagt er als einzelgänger in om iedereen in uw eigen coalitie uit elkaar te spelen. We vinden dat niet spijtig. Gisteren nog hebben we het in de commissie gezien. Zelfs een begrotingscontrole krijgt u er niet door.

Mijn collega's hebben gezegd dat u een derde kanaal wilt. Ik zal nog letterlijker zeggen wat er staat: “Er komt een derde tv-kanaal.” U wilt gewoon Lieten-tv. U wilt gewoon uw eigen nichekanaal. U hebt daar geen geld voor, niemand zit daar op te wachten, maar u zult het stalinistisch proberen door te drukken. Iedereen zijn wens, maar u misbruikt eigenlijk uw ministertitel of uw ambt of uw positie om uw wensen te laten uitkomen. Dat is heel spijtig. Ik richt me nu naar minister-president Peeters.

Minister, het medialandschap stevent af op een chaos. De onrust bij de VRT sinds uw aantreden stopt niet. Het lukt langs geen kanten met de radiofrequenties. De sector zit in zak en as. U neemt geen beslissingen en u studeert al tweeënhalf jaar. Eigenlijk bent u de slechtste leerling en de slechtste speler van de ploeg. Eén eigenschap heeft de minister-president, en al een geluk dat u hem nog hebt. Als u continu buist en slecht beleid voert, zou u de eer aan uzelf moeten houden en opstappen. U kent er niets van en u bewijst dat keer op keer. U bent ook niet collegiaal met uw coalitiepartners. Dat moet ik u niet vertellen. Dat hoor ik ook van de anderen. Dat hoor ik ook van CD&V. Dat hoor ik van uw partners. Ze zeggen dat u continu voor uw beurt spreekt. Als u dan voor uw beurt spreekt, is het nog fout ook en zegt u nadien dat u het allemaal niet zo bedoeld had. Dat is straf voor een minister die haar interview in Humo niet naleest en nadien zegt dat de journalist verkeerd heeft geciteerd. Dat is makkelijk. Die truken van de voor kennen we.

Minister, ik stel vast dat u in deze omstandigheden niet kunt functioneren. Met al het stof dat u doet opwaaien en al de fuss en al de ruis die u creëert, weet ik niet of u nog in naam van de regering spreekt. Minister-president, spreekt ze, na alles wat ze nu heeft gezegd en in de

toekomst zal zeggen, nog in naam van de regering? Want we zullen nog wat zaken horen. (*Applaus van de heer Lode Vereeck*)

**De voorzitter:** Minister-president Peeters heeft het woord.

**Minister-president Kris Peeters:** Voorzitter, collega's, ik denk dat ik een open deur instamp als ik zeg dat het VRT-dossier zeer belangrijk is. Het wordt door de commissie Media en door het hele parlement van zeer nabij gevolgd. Dat is terecht. We staan voor zeer grote uitdagingen om de openbare omroep de juiste dynamiek te geven. Op budgettair en andere vlakken moeten we de juiste beslissingen nemen.

Ik ben zelf, weliswaar zeer kort, minister van Media geweest. Ik weet hoe intensief er gedebatteerd wordt in de commissie Media. Dat komt alleen maar de democratie en de dynamiek ten goede. Als minister-president kan ik onderstrepen dat ook de hele Vlaamse Regering dit een heel belangrijk dossier vindt en dat het belangrijk is dat een goede beheersovereenkomst wordt afgesloten, waarin heel wat aspecten zullen zijn opgenomen, onder meer de problematiek van het derde net. Ik heb laten weten dat dit dossier, deze beheersovereenkomst zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Daar zal dan de discussie plaatsvinden en een beslissing genomen worden. Mijn collega-minister Lieten heeft eigenlijk hetzelfde gezegd. Ze zei dat de uiteindelijke beslissing zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering en dat daarover een beslissing zal worden genomen.

Ik zal zo dadelijk het woord laten aan minister Lieten. Ik wil nog zeggen dat we heel veel respect hebben voor de resolutie die op 18 mei werd goedgekeurd en op vrijdag als mededeling aan de Vlaamse Regering werd overgemaakt. Ik ben me er zeer goed van bewust dat de meerderheid, maar ook de oppositie, het dossier met de nodige sereniteit en aandacht wil behandelen.

Mijnheer Tommelein, ik heb ook punt 8 gelezen. Daarin staat dat wordt onderzocht of een derde kanaal uitsluitend voor kinderen en jongeren wenselijk, haalbaar en betaalbaar is. Dat zal meegenomen worden bij de besluitvorming door de Vlaamse Regering. Minister Lieten heeft gezegd dat ze voor de zomer naar de Vlaamse Regering zal gaan. We zullen dat bekijken. Als de Vlaamse Regering dan een beslissing heeft genomen, zullen we daarover in dit Vlaams Parlement tekst en uitleg geven.

Ik heb dat in alle duidelijkheid gezegd. Over onze visie en onze aanpak heb ik geen problemen met de standpunten van minister Lieten of die van andere collega's. Ten slotte beschik ik over geen enkel element om te stellen dat het functioneren van minister Lieten of van andere ministers van de Vlaamse Regering in twijfel moet worden getrokken, wel integendeel.

**De voorzitter:** Minister Lieten heeft het woord.

**Minister Ingrid Lieten:** Voorzitter, collega's, ik heb het meteen over wat de heer Tommelein tijdens de bespreking van de resolutie zei. In het verslag staat er dit: "Mijnheer Decaluwe, ik heb ook de indruk dat u en de minister (...) gas hebben teruggenomen. Eerst zei de minister ja tegen het derde net. Minister, toch wel. U hebt het niet met zoveel woorden gezegd, maar het was toch wel duidelijk dat u er een voorstander van was." Ik antwoordde toen: "Mijnheer Tommelein, u moet me wel correct citeren. Ik heb in de visienota heel duidelijk gesteld dat het debat geopend is. Ik heb nooit gezegd dat het derde net er moest komen. Ik heb gezegd dat het debat geopend is. Ik luister naar de aanbevelingen en de suggesties die hier worden gegeven."

Ik deed dat ook. Iedereen heeft hier zijn gedacht kunnen zeggen over het derde net en over de jongeren. Tijdens de hele parlementaire bespreking in de commissie, inclusief de hoorzittingen, heb ik gezwegen. Maar uiteindelijk mag ik als minister, nadat iedereen zijn gedacht heeft gezegd, ook mijn gedacht zeggen. En ik heb dat gedaan. Ik expliciteer mijn persoonlijke mening. Ik vind dat een derde net en meer aandacht voor jongeren compatibel en

een noodzaak zijn. Er is inderdaad veel studiemateriaal dat aantoonst dat dit wenselijk is. Ik overloop het even.

Er is een publieksbevraging gebeurd waaruit blijkt dat 68,5 percent van de Vlamingen vindt dat de VRT meer aandacht aan jongeren moet besteden. Een bevraging van de stakeholders toont duidelijk aan dat het middenveld – de cultuurverenigingen, de jeugdverenigingen, het onderwijs – zegt dat de VRT meer aandacht voor jongeren moet opbrengen. Een studie van Joke Bauwens toont aan dat de VRT te weinig aandacht besteedt aan jongeren. Er zijn de CIM-cijfers en de cijfers van de VRT zelf. In een advies van de Vlaamse Jeugdraad staat dat de VRT meer aandacht moet besteden aan jongeren. De Gezinsbond en een aantal andere mensen zeggen hetzelfde. In het Vlaams Jeugdplan, dat de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd, staat hetzelfde. Dat zijn dus allemaal elementen die de wenselijkheid van meer aandacht voor jongeren op de VRT aantonen.

Hoe zit het met de centen en de haalbaarheid? Ik heb aan de VRT gevraagd dat discussiepunt voor te bereiden. Wij zullen de hele discussie over de wenselijkheid, de haalbaarheid en de centen afronden in de regering, in het kader van de bespreking van de beheersovereenkomst. Dat staat ook zo in mijn persbericht, mijnheer Tommelein. U hebt het misschien niet gelezen. Daarin staat dat we tijdens de bespreking van de beheersovereenkomst de discussie zullen afronden. Het interview in Humo staat in het teken van de onderhandelingen over de beheersovereenkomst. Ik geef daarin mijn mening dat de wenselijkheid van het derde net duidelijk is aangetoond. Uiteraard zullen we dat, samen met veel andere elementen in andere resoluties, meenemen naar de eindonderhandelingen.

**De heer Wim Wienen:** Minister-president, uw antwoord ontgoocht me een beetje. Ik had een steviger antwoord verwacht. Want de manier waarop minister Lieten te werk gaat, lijkt op het werk van een ongeleid projectiel. Dat doet eigenlijk afbreuk aan het werk van de Vlaamse Regering. Vandaag is er de discussie over dat zinnetje in Humo, waarover zij zegt dat de journalist haar niet juist heeft geciteerd. Daarvoor was er de discussie over de blundermail, waarvan zij zegt dat ze die niet zelf heeft geschreven maar er wel de verantwoordelijkheid voor draagt. Ik vind dat toch zwakke antwoorden.

Minister Lieten doet me enigszins denken aan een voetballer die ergens op het middenveld een pass krijgt, begint te dribbelen en vervolgens de bal met een snoeihard schot in de netten jaagt. Terwijl zij uitbundig begint te juichen, kijken haar medespelers verbijsterd toe, zich afvragend waarom ze de bal in het eigen doel heeft geschoot. Dat is het probleem van de Vlaamse Regering. Ik hoop dat de Vlaamse Regering hier iets aan zal doen. Ik begin er immers stilaan van overtuigd te geraken dat de heer Decaluwe gelijk had. Zijn uitspraak dat minister Lieten de slechtste minister ooit is, begint waarheid te worden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

**De heer Bart Tommelein:** Ik vind het spijtig dat ik voor de zoveelste keer moet verklaren dat minister Lieten met het Vlaams Parlement lacht. De meerderheidspartijen en alle Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben ernstig werk geleverd. Gedurende maanden hebben ze in de commissie geluisterd naar wat de verschillende mensen kwamen vertellen. Geen enkele spreker, ook niet de mensen naar wie minister Lieten net heeft verwezen, heeft een apart jongerenkanaal op de VRT gevraagd. Geen enkele organisatie die tijdens de hoorzittingen de revue is gepasseerd, heeft om een derde net gevraagd.

De minister wil een derde net. De VRT wil een derde net. Ik kan dat begrijpen. We kunnen dit vergelijken met een gezin dat twee auto's voor de deur heeft staan, maar ook nog een mobilhome wil voor in het geval het gezin eens op reis zou gaan. Dit is pure luxe. De financiële situatie van de VRT laat dit niet toe. De minister draagt hiervoor de verantwoordelijkheid. Wij vinden het in elk geval onverantwoord. Een derde net is niet haalbaar, niet wenselijk en financieel zeker niet betaalbaar. (*Applaus bij Open Vld en het Vlaams Belang*)

**De heer Jurgen Verstrepen:** Ik sta er telkens van te kijken hoe het wel lijkt alsof de minister haar eigen woorden gelooft. Ik leid uit die uitleg af dat nog andere mensen een eigen zender willen. Zo heeft de minister ooit aangekondigd dat er in het licht van het diversiteitsbeleid een allochtonenzender zou moeten komen. Dat is totaal fout. De gepensioneerden willen ook een eigen zender. Sommige mensen willen een zender met Vlaamse muziek. Is het de bedoeling dit allemaal aan de VRT te geven?

Op den duur begint minister Lieten zelf te geloven in de ideeën die ze op tafel legt. Zoals daarnet al is gesteld, hebben al die verenigingen een vraag duidelijk niet gesteld. Ze hebben niet verklaard dat een derde kanaal wenselijk is. De hele sector heeft duidelijk laten verstaan dat al die organisaties niet om een derde zender vragen. Dit is geen taak van de openbare omroep.

De minister neemt haar wensen voor waarheid aan. Nog voor de Vlaamse Regering een standpunt heeft ingenomen, lanceert ze zelfstandig plannen. Ik weet nog steeds niet of de Vlaamse Regering al dan niet een derde net wil. In de resolutie staat een vaag zinnetje. Het is de bedoeling daar eens over na te denken.

Minister, wat op papier staat, staat op papier. Er komt een derde net. Er is echter geen geld. De VRT kan het niet. De VRT slaagt er zelfs niet in de eigen twee digitale kanalen te vullen. Toch wilt u op een dwangmatige en stalinistische manier een derde net oprichten. Dit lijkt me geen goede zaak. Het toont aan hoe zwak u als minister van Media bent en hoe weinig expertise u hebt.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Voorzitter, hier is iets eigenaardigs aan de gang. Dit is een welles-nietesspelletje. Ik wil overigens duidelijk stellen dat wij het voorstel van de minister steunen om een derde net te ontwikkelen. Op die manier zou Ketnet ononderbroken voor kinderen kunnen werken en zou Canvas tot een nieuws- en cultuurzender kunnen worden uitgebouwd.

Over de verdere invulling moet nog goed worden nagedacht. We steunen het voorstel. De minister is bijwijlen echter nogal voortvarend. Die voortvarendheid zou het project kunnen kelderen. Dit zou bijzonder jammer zijn.

Ik wil nog even uitleggen waarom we voor een derde net zijn. De concurrenten, namelijk de commerciële spelers, diversifiëren ook. Ze richten terecht bijkomende zenders op. Indien zij gelijk hebben, moet de VRT dit ook kunnen doen.

Tot slot wil ik nog een gezagsargument gebruiken. De voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, de heer Van den Brande, heeft uitdrukkelijk voor een derde kanaal gepleit. Ik begrijp dan ook niet waarom CD&V de begrotingscontrole afkeurt en waarom de heer Caluwé heeft verklaard dat de heer Decaluwe hierover in eigen naam spreekt. Ik begrijp er niets meer van.

**De voorzitter:** De heer Decaluwe heeft het woord.

**De heer Carl Decaluwe:** Voorzitter, ik houd niet van een sluipende besluitvorming. Dat is het minste wat we in het interview in Humo kunnen terugvinden. Ik heb uit het antwoord van de minister afgeleid dat het allemaal wat genuanceerder is.

De minister moet het Vlaams Parlement respecteren. Er is hier gezegd dat het haalbaar, wenselijk en betaalbaar moet zijn. Wat de haalbaarheid en de wenselijkheid betreft, heeft de minister naar bepaalde zaken verwezen. Ik heb dit eigenlijk heel anders begrepen. Dat moet in elk geval nog nader worden bekeken.

Ik heb wel van de voorzitter van de raad van bestuur begrepen wat men binnen deze resolutie en binnen het kader wil. Uw uiteenzetting en de vergelijking met MNM en Studio Brussel – Studio Brussel is geen exclusieve jongerenzender – maakt dat het een beetje buiten het kader is.

Minister, als u echt niet wilt lachen met het parlement – en de VRT heeft grote uitdagingen –, dan heb ik maar één vraag: wat is de financiële haalbaarheid? Hebt u nu al een financieel plan voor het derde kanaal? Wat is de budgettaire repercussie?

**De voorzitter:** De heer De Coene heeft het woord.

**De heer Philippe De Coene:** Voorzitter, collega's, ik houd niet van aanslepende besluitvorming. Er zijn er die zeggen dat Lieten rap was, en misschien was dat wel een beetje waar, maar we moeten ook vermijden dat we te traag zijn.

Ik heb gisteren gelezen dat de commerciële omroepen straks starten met een viervoudig jongeren- en kinderinitiatief. Diezelfde commerciële omroepen zeggen vandaag, via hevig lobbywerk, dat er eigenlijk geen nood is aan bijkomende jongeren- en kindertelevisie, en doen vervolgens het omgekeerde.

Minister, ik zou willen vragen dat u binnen de krijtlijnen van de resolutie van het parlement snel op de proppen komt met de al dan niet betaalbaarheid. Dan kunnen we in gang schieten, want in plaats van te snel zouden we wel eens te traag kunnen zijn.

**De voorzitter:** De heer Vandaele heeft het woord.

**De heer Wilfried Vandaele:** Minister, de N-VA heeft u nog nooit echt het vuur aan de schenen gelegd. We hebben trouwens uw begroting gisteren wel goedgekeurd. Maar met uw uitspraken hebt u ook bij ons een deuk in het vertrouwen geslagen.

U weet dat er vragen rijzen over de verstoring van de markt en over de kostprijs. Wat u daarnet zei over publieksbevragingen en adviezen van de Gezinsbond, is niet van dien aard om op die vragen te antwoorden.

Zonder dat er voldoende nieuwe gegevens zijn, kiest u duidelijk voor de vlucht vooruit. De meerderheidsresolutie was bedoeld om u wat tijd te geven zodat u in de luwte de beheersovereenkomst kon onderhandelen. U hebt het aanbod van de meerderheid niet aangenomen en u bent zelf in de schietkraam gaan staan. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet.

De oppositie spreekt natuurlijk altijd stoere taal. Als dan de vraag gesteld wordt of het vertrouwen kan worden hersteld, dan kan dat, wat ons betreft, zeer zeker. Maar dan moet u de dwanggedachte van een derde kanaal verlaten en dan moet u hier met een sterk dossier komen dat aantoonst dat een derde kanaal wenselijk, haalbaar en betaalbaar is zoals dit parlement heeft gevraagd. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

**Minister Ingrid Lieten:** Voorzitter, collega's, ik ben inderdaad voor meer aandacht voor jongeren. Er zijn meerdere mensen die zich uitgesproken hebben voor de wenselijkheid van het derde kanaal.

Mijnheer Tommelein, ik weet dat u daar tegen bent. Aan uw motivatie kan ik niet uit. Op 4 maart zegt u: "Ik ben eigenlijk niet voor een derde net voor jongeren. Naar mijn mening is dat gepamper van formaat". Wat later zegt u: "Ik ben geen voorstander van de oprichting van een derde net om budgettaire redenen, maar ook omdat ik meen dat het vooral bedoeld is om te verhinderen dat de commerciële zenders verder kunnen groeien". Op 17 maart zegt u dat u vermoedt dat het er bij de VRT om te doen is om meer sport uit te zenden eerder dan programma's voor kinderen en jongeren. Uw motivatie is een beetje diffuus en heel breed.

Ik wil heel duidelijk maken dat discussies over het derde kanaal meerdere issues hebben. In de eerste plaats is het zo – en dat is ook zo door de VRT aangegeven – dat het derde kanaal veel voordelen heeft. Het biedt meer mogelijkheden voor één om zich verder te professionaliseren als publieks- en generalistische zender. Het biedt meer mogelijkheden voor Canvas en Ketnet om te ontdebellen waardoor Canvas nog meer kan worden uitgebouwd tot een actuedreven zender waar meer plaats is voor cultuur, wat ook heel veel mensen gevraagd hebben. Het biedt ook mogelijkheden voor Ketnet om ervoor te zorgen dat het een zender is waar ononderbroken kinderprogramma's zijn, vrij van reclame. Ik zie er een

bijkomend voordeel in dat je daardoor veel meer ruimte krijgt voor een ander mankement van de VRT, namelijk te weinig aandacht voor jongeren.

Dat is mijn mening. Ik heb een visienota gepresenteerd waarin een aantal discussiepunten stonden.

Ik heb me in het hele parlementaire debat tijdens de hoorzittingen onthouden van commentaar. Ik heb iedereen zijn mening laten zeggen, maar wilt u mij nu ontszeggen om ook duidelijk een standpunt en een mening te hebben over het derde kanaal en over jongeren? *(Applaus bij sp.a)*

Uiteraard moeten wij daarover onderhandelen. Uiteraard zijn we volop bezig in de luwte om de beheersovereenkomst voor te bereiden. *(Opmerkingen van de heer Jan Penris, van de heer Joris Van Hauthem en van de heer Bart Tommelein)*

Daar zullen wij al die vragen en wensen die er zijn van iedereen en die in de verschillende resoluties staan, ook in de resolutie van de meerderheid die is goedgekeurd, proberen te combineren in een haalbaar financieel kader. Dat zal de uitdaging zijn waar we voor gaan, in de collegialiteit van de Vlaamse Regering. *(Applaus bij sp.a)*

**De heer Wim Wienen:** Mijnheer Vandaele, dat u het vertrouwen met de minister wilt herstellen, daar schrik ik niet van. Gisteren hebt u bewezen dat de N-VA al minder radicaal is dan CD&V, en dan is het volgens mij ver gekomen.

Aan de andere kant vind ik het zeer opmerkelijk, mijnheer Caron en mijnheer De Coene, dat eindelijk ook de waarheid bovenkomt. Waarom wil de VRT, en in het verlengde minister Lieten, een derde kanaal? Om de concurrentie aan te gaan met de concurrerende commerciële spelers. Daarover gaat het. Dat is het enige wat men wil. Dat doe je niet met belastinggeld. Dat behoort niet tot de openbare opdracht van de VRT.

Ik stel in dit debat weer vast – en ik richt me nu tot de minister-president – dat minister Lieten een brokkenpiloot is. Minister Lieten mist de politieke feeling, mist de kennis van het politieke bedrijf. Dat is niet erg, dat is niets om zich over te schamen, dat is in het parlementaire verleden nog al gebeurd. Er zijn collega's, zoals de heer Van Hauthem en de heer Logist, die dat al hebben meegemaakt met Mieke Offeciers. Zij kon ook het politieke bedrijf niet aan, maar zij heeft de eer aan zichzelf gehouden. Minister, ik stel voor dat u dat ook doet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De heer Bart Tommelein:** Minister, het is nog erger dan ik dacht. U komt hier zomaar eventjes een waslijst van argumenten van mij naar voren brengen waarom zeer grondig moet worden nagedacht over de wenselijkheid, de haalbaarheid en de betaalbaarheid van zo'n zender. Er zijn heel veel redenen. Uw partijgenoot de heer De Coene toont duidelijk aan waarover het gaat. U bent niet alleen minister van de VRT, u bent minister van Media. U zou beter te rade gaan bij de andere mediabedrijven om te kijken op welke manier zij kunnen functioneren en overleven.

Minister-president, u hebt een probleem, een groot probleem. Ik zou zeggen: los het op, maar ik wil nog even citeren uit 'het blad van de luwte' – we kunnen misschien vragen aan Humo om van naam te veranderen. De minister zegt: "(...) achter de schermen wordt er stevig gediscussieerd, maar we gooien onze meningsverschillen niet op Twitter of in de krant. Misschien kan die manier van werken de federale regeringsonderhandelaars wat inspiratie geven."

Minister, de minister-president kon niet anders dan u terechtwijzen en de meerderheidspartijen hebben terecht weinig vertrouwen in u. *(Applaus bij het Vlaams Belang en Open Vld)*

**De heer Jurgen Verstrepen:** Ik richt me even tot de minister-president. U hebt een probleem, niet zomaar een klein probleem, maar één in de overtreffende trap. Een probleempje is nog zacht uitgedrukt. U zit met iemand die minister is van enkel en alleen de openbare omroep, alleen dat maar.

Minister, ik vind het een boeiende discussie, maar ik stel continu vast, nu ook weer, dat u echt niet weet waarover het gaat in media. U weet het echt niet. Internationale studies – u moet die eens laten opvragen door uw kabinet – hebben uitgewezen dat de door u aangehaalde projecten van de grote BBC, ZDF, Denemarken en Noorwegen om jongerenzenders op te starten, allemaal hebben gefaald en in stilte zijn gestopt. De cijfers zijn er. Ze zijn duur en bereiken de doelgroepen niet. Waarom niet? Jongeren kun je niet vastpakken en in een zendertje duwen. Jongeren kijken naar wat hen uitkomt. Er is zoveel keuze, zoveel privé-initiatief, dat er geen belastinggeld meer moet worden gebruikt voor een derde kanaal enkel en alleen voor uw natte droom die u nooit zult realiseren omdat die niet realiseerbaar is. *(Applaus bij Open Vld en LDD)*

**De voorzitter:** Het incident is gesloten.

■

## REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

**De voorzitter:** Dames en heren, we schorsen de vergadering.

- *De vergadering wordt geschorst om 16.19 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 16.32 uur.*

■

## ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur

– 859 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3

### Algemene bespreking

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het ontwerp van decreet.

Voor de duidelijkheid, u weet dat we vorige week een reglementswijziging hebben goedgekeurd. Ik heb al aan de blik van de heer Roegiers gezien dat hij niet zo gelukkig is, maar we zullen er vandaag nog één keer van afwijken. Mijnheer Roegiers, ik begrijp dat u iets dat u vorige week hebt goedgekeurd, op een week tijd misschien niet...

Het is hier altijd de gewoonte geweest dat er verslag werd uitgebracht. Het reglement is nu gewijzigd. Er zijn drie uitzonderingen. Als het gaat over het schriftelijk verslag over ontwerpen van decreet betreffende begrotingsaangelegenheden, is er steeds een mondeling verslag in de plenaire vergadering. Mijnheer Roegiers, ook kan de verslaggever zelf steeds uit eigen beweging of op vraag van de commissie op voorhand aan de voorzitter meedelen dat hij of zij het schriftelijk verslag mondeling wil toelichten. Ook blijft, indien de commissie heeft beslist dat er geen schriftelijk verslag wordt opgesteld, het mondeling verslag uiteraard van toepassing.

We hebben dat gedaan omdat die verslagen worden gedrukt en het parlement perfect in staat is kennis te nemen van wat alle fracties in de commissies naar voren hebben gebracht. Voor een efficiënter gebruik van onze tijd hier leek het me weinig zinvol dat men hier komt zeggen wat de heer de Kort of mevrouw Jans of de heer Hendrickx of de heer Strackx of wie dan ook heeft gezegd. Daarom hebben we die verslaggeving afgeschaft. Ik dacht dat het parlement het vorige week, onder leiding van de heer Decaluwe, unaniem eens was met die handelwijze.

De heer Roegiers heeft het woord.

**De heer Jan Roegiers:** Voorzitter, ik zal me houden aan het reglement zoals we dat hebben goedgekeurd. Ik denk dat dat ook goed is. Ik vond het alleen jammer, maar dat had ik vorige week maar moeten zeggen, bij de stemming of de bespreking. De voorbije tien jaar heb ik



hier consequent en zoals het hoorde, vond ik, verslag uitgebracht. Ik heb daarbij nooit de meningen van de fracties gegeven. Die moeten ze zelf maar geven. Wat ik wou doen, is gewoon kort aan het parlement zeggen waarover het ontwerp van decreet gaat. Dan is het maar aan de fracties om duiding te geven bij hun eigen stemgedrag. Het reglement is echter het reglement, en ik heb inderdaad niet op voorhand aan u gezegd dat ik verslag wou uitbrengen. Mocht ik dat in de toekomst willen doen, dan zal ik u dat ook melden.

**De voorzitter:** Dank u.

De heer de Kort heeft het woord.

**De heer Dirk de Kort:** Het ontwerp van decreet zet de Europese richtlijn 2008/96 betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van de weginfrastructuur om in intern recht. De richtlijn legt vier procedures vast die allemaal bijdragen tot de verbetering van de verkeersveiligheid van de weginfrastructuur van het trans-Europese vervoersnet en tot het reduceren van het aantal verkeersongevallen.

Ten eerste is er de verkeerseffectenbeoordeling. Die zou plaatsvinden in de planningsfase, voor het infrastructuurproject is goedgekeurd. Uit die beoordeling zal moeten blijken, op een strategisch niveau, welke gevolgen de diverse alternatieven voor de planning van een infrastructuurproject hebben op de verkeersveiligheid.

Ten tweede is er de verkeersveiligheidsaudit. Ten derde is er de classificatie van de wegedeelten met een hoog aantal ongevallen en de classificatie van de verkeersveiligheid van het wegennet. Die procedure is eigenlijk bestemd voor het bestaande wegennet. Ten vierde zullen er verkeersveiligheidsinspecties worden uitgevoerd.

Het is ook belangrijk erop te wijzen dat de richtlijn bepalingen bevat met betrekking tot gegevensbeheer. De informatie van de verkeersongevallenanalyse heeft immers ook een federaal onderdeel.

Het ontwerp van decreet bevat veel delegatiebepalingen. Dit zal dus gefaseerd worden aangepakt. In naam van mijn fractie wil ik erop wijzen dat het ontwerp en de richtlijn zeker innoverend zijn. De grote vraag in onze commissie was of de principes en de grote lijnen van deze Europese aanpak ook op het gewestelijke en gemeentelijke wegennet zouden worden toegepast.

En daarvoor moet nu eerst het decreet worden uitgevoerd en moet de nodige ervaring worden opgedaan. De terugkoppeling naar het effect van de maatregelen op verkeersveiligheid is evident het kernpunt.

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Van den Eynde:** Onze fractie vindt het niet de taak van Europa om te bepalen hoe een land of gewest zijn verkeersveiligheid moet organiseren. Het feit dat de Europese richtlijn zich beperkt tot een aantal wegen en in dit geval enkel tot de TEN-wegen (Trans-Europees Netwerk), bewijst dat Europa niet weet waar de belangrijkste pijnpunten inzake verkeersveiligheid in ons land liggen. De problemen inzake verkeersveiligheid in ons land zijn veel ruimer dan enkel op die TEN-wegen.

Uiteraard is onze fractie voor een grotere verkeersveiligheid. Wij hopen alleszins, minister, dat dit ontwerp van decreet niet zal leiden tot een versnippering van het verkeersveiligheidsbeleid. Wij pleiten alvast voor een eigen Vlaamse verkeersongevallenanalyse en een verkeersongevallendatabank voor alle gewestwegen in Vlaanderen. Enkel op die manier kan een doorgedreven eigen verkeersveiligheidsbeleid op poten worden gezet.

**De voorzitter:** De heer Keulen heeft het woord.

**De heer Marino Keulen:** Open Vld steunt dit wetgevend initiatief. We hebben dat aangekondigd in de commissie. Niemand kan er een been in zien dat er extra aandacht wordt besteed aan het aspect verkeersveiligheid en weginfrastructuur.

Een bekende Hollander zei echter ooit: “Elk voordeel heb zijn nadeel.” Wij delen allemaal samen de vrees voor extra procedures, voorschriften en formaliteiten. Vlaanderen verzuipt vandaag al in de regelgeving. Het gaat zelfs zo ver dat we een parlementaire commissie hebben opgericht om daar paal en perk aan te stellen.

Europa werkt voor de EU van de 27 lidstaten. Vandaag is zeker in Vlaanderen en bij uitbreiding in heel België het aspect verkeersveiligheid heel nadrukkelijk aanwezig in bestekken wanneer het gaat over de aanleg van nieuwe wegen of het herstellen van bestaande wegen. Wat dat betreft, is er een duidelijke link tussen de kwaliteit van de weginfrastructuur en de verkeersveiligheid.

Minister, u hebt zelf gezegd dat we met de omzetting van deze Europese richtlijn in wetgeving, het ontwerp van decreet zoals het nu voorligt, heel pragmatisch moeten omgaan. We moeten ons niet laten verleiden tot nieuwe regelgeving. Ik geef het voorbeeld van de verkeersveiligheidsauditoren. We kunnen daar nieuwe opleidingen voor organiseren. U stelde voor om dat op te lossen met elders verworven competenties. Minister Smet, u bent ook geestelijk aanwezig in het debat.

Ik denk dat we die pragmatische weg moeten bewandelen. Wat de beperking betreft van de impact op de TEN-wegen, kan bij uitzondering een uitbreiding naar de primaire wegen. We moeten ons daaraan houden.

Minister, u hebt beloofd aan de voorzitter en ons allen dat u ook met de uitvoeringsbesluiten van dit ontwerp van decreet naar de commissie zult komen om daar opnieuw bevestiging over te krijgen. Een van uw medewerkers, mevrouw Eva Vandenbossche, die werkt bij een van de agentschappen van Mobiliteit en Openbare Werken, heeft gezegd dat het zomerreces haalbaar is als timing. Deelt u die mening? Kunt u daar duidelijkheid over geven?

Wij staan achter dit initiatief en zullen het dan ook goedkeuren.

**De voorzitter:** De heer D’Hulster heeft het woord.

**De heer Steve D’Hulster:** Er is al heel wat gezegd. We treden dat grotendeels bij. Infrastructuur is een wezenlijk onderdeel van het verkeersveiligheidsbeleid. Op alle beleidsniveaus moet verantwoordelijkheid worden genomen, ook op Europees niveau. Wij zien wel degelijk de meerwaarde in van een uniform verkeersveilig TEN. De vier procedures die de richtlijn voorschrijft, de verkeersveiligheidseffectenbeoordeling, de veiligheidsaudit, de classificatie en de veiligheidsinspectie kunnen volgens ons zeker een meerwaarde opleveren.

Er zijn in de commissie en door de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) vooraf heel wat suggesties meegegeven voor de invulling van de uitvoeringsbesluiten. We hopen dat die ter harte worden genomen. Het engagement van de minister om de commissie nauw te betrekken bij een eventuele uitbreiding van het toepassingsgebied van deze principes, appreciëren we. Onze fractie zal het ontwerp van decreet mee steunen.

**De voorzitter:** Mevrouw Jans heeft het woord.

**Mevrouw Lies Jans:** Tot vorige week was het de gewoonte om na de mondelinge uiteenzetting de verslaggevers te bedanken voor het geleverde werk. We hebben die mogelijkheid niet meer, maar ik wil dat bij deze toch doen.

Wat het ontwerp van decreet betreft, zijn we tevreden dat de richtlijn wordt omgezet naar onze regelgeving. De bespreking in de commissie was heel uitgebreid. Ik wil nog twee elementen herhalen over de verdere omzetting en uitvoering van het ontwerp van decreet.

In het ontwerp van decreet staat dat de regering bepaalt of het netwerk, de verkeersveiligheidseffectbeoordeling en de verkeersveiligheidstoepassing, wordt uitgebreid, verder dan het Trans-Europese Netwerk (TEN). In het ontwerp van decreet is de bevoegdheid aan de Vlaamse Regering toegekend.

In de commissie heeft de minister de toezegging gedaan dat bij een mogelijke uitbreiding de commissie en ook de MORA zouden worden betrokken. Wij vinden het heel belangrijk dat dit engagement wordt nagekomen. We kennen minister Crevits en zijn ervan overtuigd dat dit ook zal gebeuren.

Zeker bij de uitvoeringsbesluiten moeten extra planlasten worden vermeden, of toch tot het minimum beperkt. Minister, u hebt zelf ook gezegd dat u daarvoor beducht bent en dat het zoveel mogelijk moet worden geïntegreerd in de bestaande procedures. Het is daarom belangrijk verder te onderzoeken wat er eventueel nodig is om de huidige procedures aan te passen. Er moet ook worden onderzocht of dit allemaal mogelijk is binnen het bestaande personeelskader.

Dit zijn voor ons de belangrijkste opmerkingen. We zullen de omzetting van de richtlijn in dit ontwerp van decreet ten volle steunen.

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Ik wil de twee amendementen die we hadden ingediend, even toelichten. Dit ontwerp van decreet kan in de geest perfect onze goedkeuring wegdragen. Daarover kan geen misverstand bestaan. Verkeersveiligheid verhogen vinden wij een belangrijke opdracht. Alleen vinden we dat er een rol is weggelegd niet alleen voor de regering die een Europees besluit overneemt, maar ook voor het Vlaams Parlement, dat daar actiever in zou moeten worden betrokken.

Met ons amendement hadden we de bedoeling om het Vlaams Parlement aan het werk te zetten. De verkeersveiligheidseffectbeoordeling zouden we aan het parlement toevertrouwen, na advies van de MORA.

Die amendementen zijn nu weggestemd door de leden van de commissie. Daarom zullen we ons onthouden bij de stemming hierover. De regering moet snel werk maken van de uitbreiding van dat net. We hebben nota genomen van het engagement van de minister om met het uitvoeringsbesluit naar de commissie te komen. Dat appreciëren we.

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Het is inderdaad de bedoeling om de omzetting van de richtlijn inzake het beheer van verkeersveiligheid van weginfrastructuur van toepassing te laten zijn op het strikte TEN. Dat legt de richtlijn ons op. We mogen het ook niet uitbreiden omdat we moeten komen tot een systeem dat goed werkt en dat geen grote zwaardere administratieve last oplegt. Voor we dat willen toepassen op alles wat we hebben, is het van belang om alles wat we strikt moeten uitvoeren, goed te screenen en om een goede procedure te maken.

In de amendementen wordt gevraagd een grotere rol aan het parlement te geven. In de commissie heb ik gezegd dat het belangrijk is dat we veel ruimte krijgen in de uitvoeringsbesluiten. De administratie is volop bezig met het screenen van wat we nu al doen.

Als wij bijvoorbeeld grote infrastructuurprojecten willen uitvoeren, hebben wij nu al een grote veiligheidsscreening. De spitsstrook is in de commissie aan bod gekomen. Als wij dat invoeren, krijgen wij overal advies, onder meer van de politie. Daar wordt dus rekening gehouden met de verkeersveiligheid. Anderzijds biedt de omzetting nu wel de kans om een en ander te uniformiseren en krijgen we een garantie dat op het grote netwerk in Europa dezelfde procedures zullen worden gevolgd. Dat zal uiteraard de herkenbaarheid ten goede komen.

Ik deel in hoge mate de zorg voor de administratieve eenvoud. Ik heb dat ook in de commissie gezegd. Het is van belang dat de huidige screenings efficiënter kunnen worden gemaakt, maar ook dat er daarbij geen nieuwe administratieve molen ontstaat die het voor de administratie nog veel moeilijker zou maken om infrastructuurwerken uit te voeren. Die oefening gebeurt.

Wat de timing betreft, engageer ik mij om tegen 19 december 2011 alles definitief goedgekeurd te krijgen. Daarom is het nodig dat de Vlaamse Regering voor het reces de eerste uitvoeringsbesluiten principieel kan goedkeuren. Dan moet de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) nog advies geven, en ik heb ook beloofd dat de commissie er nog eens kan naar kijken. De definitieve goedkeuring kan er uiteraard niet voor het reces komen maar wel tegen de vooropgestelde datum.

Het is voor mij van belang dat we gemakkelijk een auditor vinden. Het mag niet zo zijn dat er in Vlaanderen maar één is die alles kan doen. We moeten voldoende soepel zijn in het bepalen van wie in aanmerking kan komen. Een aantal commissieleden hebben een aantal zeer interessante suggesties gedaan. Het belangrijkste is dat de audit onafhankelijk is. Daartoe moeten we zorgvuldig onze criteria formuleren.

Ik heb mij er inderdaad toe geëngageerd dat de regering het netwerk zou uitbreiden. De richtlijn laat dat perfect toe. Dat kan een tegemoetkoming zijn aan diegenen die hebben gevraagd wie je dat moet laten doen. Als er sprake zou zijn van een uitbreiding, dan is het is evident dat dit voldoende overlegd zal worden in de commissie Openbare Werken. Het is op dit ogenblik echter niet mijn intentie om dat te doen. Ik zou willen starten en goed en efficiënt werken met een beperkt netwerk. We mogen niet vergeten dat we voor de gewestwegen op dit ogenblik de convenantprocedures hebben. Het Mobiliteitsdecreet regelt heel wat en werkt goed. Dat wordt geëvalueerd. Daar zie ik totaal geen reden om dat zover uit te breiden. Het is niet de bedoeling om daar alle procedures die nu al lopen te laten veranderen.

Mevrouw Van den Eynde, de vrees voor hoe dat nu moet worden geregeld, heeft voor mij twee grote pluspunten. Je kunt tot een uniforme aanpak komen voor het zware routenetwerk in Europa. En de snelwegen zitten vandaag niet in die convenantprocedure. Er worden wel veiligheidsprocedures op toegepast, maar het is misschien goed dat daarin een transparante procedure loopt, die bovendien ook nog eens overal gelijk is.

Ik ken het stemgedrag in de commissie. Ik apprecieer het dat een oppositiepartij een decreet, als het goed is, mee goedkeurt. Misschien kan mijn betoog hier nog een aantal anderen overtuigen om dit belangrijke decreet mee goed te keuren. *(Applaus van de meerderheid)*

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2010-11, nr. 859/1)

– *De artikelen 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

**ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs**

– 1079 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het ontwerp van decreet.

De heer Van Dijck heeft het woord.

**De heer Wim Van Dijck:** Voorzitter, wij zullen het voorliggende ontwerp van decreet goedkeuren. De steinerscholen hebben in het verleden succesvol afwijkingen verworven op de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen via een procedure bij het Arbitragehof en maken sindsdien gebruik van dat recht. Steinerscholen zijn het niet eens met de onderwijsvisie waarvan het eindtermenconcept deel uitmaakt, onder meer vanuit de vrees dat het onderwijs een instrument in handen van diverse politieke, economische en culturele dreigt te worden. Eindtermen, zo zeggen zij zelf, beperken ook hun inhoudelijke vrijheid.

Ik zei in de commissie al dat het Vlaams Belang het eens is met die kritiek. Ik wil hier herhalen dat de eindtermen voor ons niet het juiste kader bieden, noch om de onderwijsvrijheid volledig te laten spelen, noch om kwaliteitsonderwijs op het vlak van kennisoverdracht en persoonlijkheidsvorming te realiseren.

**De voorzitter:** Mevrouw Celis heeft het woord.

**Mevrouw Vera Celis:** Voorzitter, het gaat inderdaad om een ontwerp van decreet waarbij schoolbesturen die een andere opvatting hebben rond de pedagogische en onderwijskundige praktijken, in de gelegenheid gesteld worden om het project dat zij wensen aan te bieden, in eindtermen en ontwikkelingsdoelen te kunnen vastleggen.

Als een commissie van externe deskundigen en de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap dat onderzocht en positief geëvalueerd heeft, kunnen we de beslissing die de Vlaamse Regering hierin moet nemen, ondersteunen.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Ik ben blij met de steun.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St. Vl. Parl.* 2010-11, nr. 1079/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

## **ONTWERP VAN DECREET betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs**

– 1083 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het ontwerp van decreet.

Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

**Mevrouw Gerda Van Steenberge:** Voorzitter, onze fractie zal zich bij de stemming over dit ontwerp van decreet onthouden, en wel om twee redenen. Die redenen zijn al gekend bij de commissieleden, maar ik wil ze hier in de plenaire vergadering nog eens herhalen.

De eerste reden is inhoudelijk. Het ontwerp van decreet laat uitschijnen dat dit moet leiden tot een versterking van de scholengemeenschappen, maar eigenlijk is dat niet waar, en de

minister heeft dat ook erkend tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet. Dit ontwerp van decreet is een voorafname op een debat dat nog moet komen, namelijk een debat over de versterking van de scholengemeenschappen. Maar doordat er allerlei zaken op komst zijn, wil de minister ook deze scholengemeenschappen voor drie jaar in orde brengen, om een betere afstemming te hebben op het beleid.

In zijn memorie van toelichting laat de minister echter uitschijnen dat het gaat over meer, en dat is intellectueel oneerlijk. De minister verwijst naar een rapport van het Rekenhof en naar een gepubliceerd onderzoek. Het rapport van het Rekenhof zegt echter precies het tegendeel van wat de minister doet uitschijnen. Het rapport zegt dat de basisscholen gematigd positief staan tegenover de scholengemeenschappen, en dat de secundaire scholen zelfs tegen de scholengemeenschappen zijn.

Een tweede reden waarom wij dit niet goedkeuren, is een advies van de Raad van State. De Raad van State heeft gezegd dat een aantal artikelen aangenomen moeten worden met een bijzondere meerderheid, namelijk de artikelen die zorgen voor een overdracht van bevoegdheden. De minister heeft daarop gezegd dat de Raad van State zich kan vergissen. Ik betwijfel dat. De Raad van State heeft al in meerdere adviezen gezegd dat er een bijzondere meerderheid nodig is. Wij vrezen dan ook dat dit ontwerp van decreet niet wettelijk is. Daarom zullen wij ons bij de stemming onthouden.

**De voorzitter:** Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

**Mevrouw Marleen Vanderpoorten:** Voorzitter, ook mijn fractie zal zich onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet. Niet omdat we tegen de scholengemeenschappen zijn – integendeel, we zijn er juist voor – maar de scholengemeenschappen worden hier, ondanks de beloften in de beleidsbrief, niet ten gronde bijgestuurd, en dat omdat de minister heel veel ophangt aan komende hervormingen, waarvan helemaal niet zeker is dat ze er zullen komen.

Deze onduidelijkheid duurt te lang. Alle serieuze bijstellingen worden op de lange baan geschoven. Dat creëert heel wat onzekerheid in het onderwijsveld.

Ik sluit mij aan bij de opmerking van mevrouw Van Steenberge over de grondwettelijkheid. Dat is ook de reden waarom we ons zullen onthouden.

**De voorzitter:** Minister Smet heeft het woord.

**Minister Pascal Smet:** Voorzitter, het is inderdaad een tussendecreet. Ik ben het niet eens met mevrouw Vanderpoorten: we zijn op schema. We zitten nog maar in het tweede jaar van de legislatuur. Er moeten bij onderwijs nog zoveel zaken worden gedaan die met elkaar verband houden, dat we het goed willen doen en niet holderdebolder. Dat was trouwens ook heel uitdrukkelijk de vraag van alle onderwijsactoren.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1083/1)

– *De artikelen 1 tot en met 33 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

**VOORSTEL VAN DECREET van de dames Annick De Ridder, Karin Brouwers en Patricia De Waele, de heren Lieven Dehandschutter en Ward Kennes, mevrouw Els Robeyns en de heer Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen – 1123 (2010-2011) – Nr. 1**

**Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de algemene bespreking van het voorstel van decreet.

De heer De Meulemeester, verslaggever, heeft het woord voor een mondeling verslag.

**De heer Marnic De Meulemeester:** Vandaag, 1 juni 2011, is het precies tien jaar geleden dat het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen in dit Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Dat gebeurde toen op basis van een parlementair initiatief.

Met het oog op dit jubileum heeft de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme op 26 april 2011 een gedachtewisseling georganiseerd met de Vlaamse Ombudsman, met verschillende klachtenmanagers bij de Vlaamse overheid en met minister van Bestuurszaken Geert Bourgeois.

De bedoeling van de gedachtewisseling was dit zogenaamde Klachtendecreet te evalueren en op basis van de ervaringen van de uitgenodigde personen voorstellen ter verbetering te formuleren.

Uit die evaluatie is gebleken dat de voorbije tien jaar maar liefst 250.000 burgerklachten onder het regime van het Klachtendecreet werden behandeld. Dat is op zich een groot succes te noemen. Tevens is gebleken dat het Klachtendecreet de Vlaamse overheid helpt bij het streven naar een steeds betere dienstverlening.

Het Klachtendecreet blijkt na tien jaar ook een soepel kader te hebben gecreëerd voor de klachtenbehandeling. Zo heeft de commissie bijvoorbeeld vastgesteld dat het decreet, ondanks de enorme hervormingsoperatie die Beter Bestuurlijk Beleid was, nauwelijks moet worden bijgestuurd.

Dat neemt niet weg dat er tijdens de gedachtewisseling enkele kritische bemerkingen zijn gegeven. Die bemerkingen worden in dit voorliggend voorstel van decreet vertaald.

Het belangrijkste in dit verband is de vraag om het Klachtendecreet nog sterker te verankeren in het kwaliteitsmanagement van de Vlaamse administratie en meer bepaald in het kwaliteitsmanagement van de dertien beleidsdomeinen onder het Beter Bestuurlijk Beleid. Er wordt voorgesteld dat de rapportering over de klachtenbehandeling telkens globaal zou gebeuren door het centraal punt van het beleidsdomein.

Uit de gedachtewisseling is namelijk gebleken dat de decreetgever best optreedt, omdat na tien jaar blijkt dat het ontbreken van enige concrete werkvorm te vaak leidt tot een louter formele opvatting van de klachtenbehandeling. Dat is er de oorzaak van dat de klachtenbehandeling niet gelinkt raakt aan het kwaliteitsmanagement.

Het huidige model van klachtenbehandeling bij Financiën en Onderwijs verdient zeker navolging van één centrale klachtendienst, bevoegd voor het hele beleidsdomein, georganiseerd bij het departement en met, ten slotte, desgevallend een bevoegdheid voor de nauw bij het beleidsdomein aanleunende bestuursinstellingen.

Toch moet het Klachtendecreet niet zo ver gaan om de beleidsdomeinen sowieso te verplichten die weg in te slaan.

De gelegenheid wordt voorts aangegrepen om het achterpoortje te sluiten van de – overigens in tien jaar nooit toegepaste – mogelijkheid voor een bestuursinstelling om vrijgesteld te worden van de verplichting om een klachtenvoorziening op te zetten.

Tot slot wordt een terminologische aanpassing van het Klachtendecreet aan de ondertussen gewijzigde overheidsorganisatie, het Beter Bestuurlijk Beleid, voorgesteld.

Het voorstel van decreet werd in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme aangenomen met elf stemmen voor bij drie onthoudingen. Het Vlaams Belang heeft zich bij de stemming onthouden. Inhoudelijk staat die fractie achter het voorstel van decreet, maar ze betreurt dat ze niet in de gelegenheid is gesteld om het voorstel van decreet mee in te dienen.

Conform artikel 36, punt 2, derde lid van het Reglement besliste de commissie dat er over de bespreking mondeling verslag zou worden uitgebracht aan de plenaire vergadering. Op die manier kan deze decreetswijziging vandaag, dus precies tien jaar na de goedkeuring van het initiële Klachtendecreet, hier in dit parlement behandeld worden.

Voorzitter, collega's, tot hier een verslag vanuit onze commissie ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van dit toch wel belangrijke decreet. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Mevrouw De Ridder heeft het woord.

**Mevrouw Annick De Ridder:** Voorzitter, collega's, kort, in aanvulling op het heel volledige verslag van de heer De Meulemeester – waarvoor dank, collega – wil ik u nog eens uitdrukkelijk bedanken om samen dit initiatief te hebben willen nemen. Het is een belangrijk signaal, niet enkel ten aanzien van de klachtenbehandelaars, maar ook ten aanzien van de burgers en bedrijven, dat het Vlaams Parlement de klachtenbehandeling au sérieux neemt en dat het bovendien, naar aanleiding van het tienjarig bestaan, het decreet heeft willen evalueren – ik vermoed naar tevredenheid van de voorzitter, die ook voorstander is van decreetsevaluatie. We hebben dit decreet dan ook geoptimaliseerd. Ik dank al degenen die hieraan hebben willen meewerken. Uiteraard wens ik de klachtenmanagers een gelukkige tiende verjaardag toe.

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Mevrouw Karin Brouwers:** Voorzitter, vandaag is het dus exact tien jaar geleden. We hebben ons als commissie dan ook gerept om dit voorstel van decreet vandaag, door middel van een uitstekend verslag van de heer De Meulemeester, op de agenda te krijgen. Ook vanuit de CD&V-fractie wil ik alle klachtenmanagers, klachtenbehandelaars en iedereen die in Vlaanderen bezig is met klachtenbehandeling feliciteren voor het werk dat de afgelopen tien jaar is gebeurd.

We hebben een klachtenbehandelaar gehoord tijdens de hoorzitting, de heer Vanderborght van Agentschap Wonen-Vlaanderen. Hij heeft alle vormen van weerstand opgesomd die er in het begin waren. Het was echt niet zo gemakkelijk om hiermee van start te gaan, tien jaar geleden. Er is een hele weg afgelegd. Met het voorstel van decreet dat we vandaag hopelijk met een heel grote meerderheid zullen goedkeuren, zal de stroomlijning van de rapportage nog verbeteren in de toekomst, waardoor er hopelijk nog meer uit al die rapporten kan komen op het vlak van beleidsgevend en zelfs van decreetgevend werk voor dit parlement.

In elk geval ook van ons een dikke proficiat aan alle mensen die al tien jaar lang deze moeilijke taak, vaak met ontevreden burgers – en vaak zijn ze terecht ontevreden – , op zich nemen.

**De voorzitter:** Mevrouw Robeyns heeft het woord.

**Mevrouw Els Robeyns:** Voorzitter, ik wil op mijn beurt in eerste instantie de verslaggever bedanken voor het mondelinge verslag. Namens onze fractie wil ik natuurlijk ook de mensen feliciteren die de afgelopen tien jaar het nuttige werk leverden om de klachtenbehandeling



ernstig te nemen, hier in Vlaanderen. Ik denk dat er zich ook een hele evolutie heeft voorgedaan op tien jaar tijd en dat we vandaag een flexibel systeem hebben dat openstaat voor de burger, maar dat ook de overheid prikkelt om verandering en kwaliteitsverbetering door te voeren.

Met deze beperkte wijzigingen willen we komen tot een nog efficiëntere werking en, het allerbelangrijkste, een nog betere dienstverlening van de overheid.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Ik dank op mijn beurt de verslaggever. Ik ben blij dat we dit doen op de dag van het tienjarig bestaan en de dag waarop onze Vlaamse Ombudsman een brief heeft gestuurd naar de krant, waarin hij een warm pleidooi houdt om de ombudsfunctie in vele instanties en in het Vlaams Parlement kracht bij te zetten.

Ik onthoud in het kader van deze bespreking daaruit twee dimensies. Hij zegt: de burger wordt er beter van, want hij krijgt een luisterend oor, terecht, voor veel van zijn klachten. Omgekeerd wordt ook de overheid er beter van. Door de kennisneming en de bundeling van die klachten komen we tot een beter bestuur. In die zin kunnen we dat enkel toejuichen.

Ik wil ook alle diensten en medewerkers van ombuds- en klachtendiensten, niet altijd de meest dankbare taak, hartelijk danken voor hun inzet.

**De voorzitter:** De heer Dehandschutter heeft het woord.

**De heer Lieven Dehandschutter:** Ik sluit me aan bij de woorden van dank en de felicitaties voor de verslaggever en allen die bij het proces betrokken zijn, in de eerste plaats de mensen en de diensten die instaan voor de klachtenbehandeling.

Hoe we met deze evaluatie te werk zijn gegaan, door de hoorzitting en de aanbevelingen om te zetten in conclusies, die het parlement nu trekt door hopelijk dit voorstel van decreet goed te keuren, is een bewijs dat dit parlement, als het wil, ook snel en efficiënt kan werken.

**De voorzitter:** De heer Van Hauthem heeft het woord.

**De heer Joris Van Hauthem:** Ik wil me eerst en vooral aansluiten bij de felicitaties voor de klachtenmanagers, mensen die af en toe eens tegen de schenen van de overheid kunnen en durven te schoppen.

Ik dank ook de verslaggever voor het volledige verslag. Dit voorstel van decreet is alweer, voorzitter, collega's, op een drafje door de commissie gegaan. De bespreking ervan heeft misschien vijf minuten geduurd. Het spijt me dat ik uw feestje moet vergallen. Ik heb het er toen ook over gehad dat dit initiatief, alweer, niet aan iedereen die het er inhoudelijk mee eens was, werd voorgelegd ter ondertekening.

Op zich is dat misschien niet zo erg, maar het volgende is wel stuitend. Men komt in de commissie, deelt dit rond en zegt dat het toch fijn zou zijn als er niet te veel over wordt gepalaverd zodat we het vandaag op de tiende verjaardag in plenaire konden brengen. Ik heb toen gezegd dat dat leuk was en gevraagd waarom die tekst niet aan ons is voorgelegd. We weten natuurlijk wel waarom. De tekst wordt ons niet ter ondertekening voorgelegd, maar tegelijk gaat men ervan uit dat wij het toch zullen goedkeuren, want wie kan daar nu tegen zijn? En dat is het stuitende aan heel dat spektakel hier van dat cordon sanitaire, waardoor het parlement als gremium stopt waar onze fractie begint.

Ik ga het feestje niet vergallen, want anders draait het er nog op uit dat onze fractie tegen het systeem van klachtenbehandeling is en tegen een verbetering op decretaal vlak. Indien wij hadden gewild, voorzitter, hadden wij er een bespreking aan gewijd, een schriftelijk verslag gevraagd, een reflectienota ingediend enzovoort. Wij hadden ervoor kunnen zorgen dat dit voorstel van decreet vandaag niet op de banken lag. Wij zijn echter mensen van goede wil, en dus hebben we dat maar gelaten voor wat het was.

Maar de evidentie waarmee een en ander gebeurt, is stuitend. Wij gaan ons beraden, voorzitter, collega's. Denk er maar eens goed over na, als u ons nog eens nodig hebt voor een stemming met een tweederde meerderheid of een beroep bij het Grondwettelijk Hof. We gaan twee keer nadenken of we dat nog doen.

De evidentie waarmee men ons niet betreft bij initiatieven die kamerbreed gesteund worden, is stuitend. Ik neem die niet langer. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1123/1)

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Matthias Diependaele en Jan Laurys, de dames Helga Stevens en Güler Turan en de heren Koen Van den Heuvel en Bart Van Malderen betreffende de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen**

– 1076 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie**

– 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

### **Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van de heren Bothuyne, Diependaele en Laurys, de dames Stevens en Turan en de heren Van den Heuvel en Van Malderen betreffende de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen en van de heren Sabbe, Vereeck, Verstrepen en Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie.

Het voorstel van resolutie van de heren Sabbe, Vereeck, Verstrepen en Bouckaert werd door de commissie verworpen.

Vanmiddag heeft de heer Sabbe verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 69, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking.

De heer Sabbe heeft het woord over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

**De heer Ivan Sabbe:** Voorzitter, zoals u weet, staat het voorstel van resolutie van de heer Bothuyne en zijn collega's op de agenda. U weet dat onze fractie in de commissie ook een voorstel heeft ingediend. We vinden het dan ook maar normaal dat als het voorstel van de meerderheid besproken wordt, ook ons voorstel wordt besproken, temeer omdat daarin nuttige aanbevelingen en concrete maatregelen staan, die zeker de doeltreffendheid van de doelstelling van het nieuw industrieel beleid kunnen versterken en vooral versnellen.

**De voorzitter:** De volksvertegenwoordigers die voorstander zijn van het aanvatten van de bespreking, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

De bespreking wordt aangevat.

Ik stel voor de besprekingen van de twee voorstellen van resolutie samen te voegen tot één enkele bespreking. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

**De heer Robrecht Bothuyne:** Voorzitter, ik zal proberen kort te zijn van op mijn plaats. We hebben in de commissie uitvoerig gedebatteerd over dit voorstel en het voorstel van de heer Sabbe en zijn collega's. Gelet op de stand van zaken inzake het nieuw industrieel beleid ben ik ervan overtuigd dat we in de loop van de volgende weken over het witboek, dat vrijdag werd goedgekeurd, opnieuw in debat zullen gaan.

Collega's, de vraag waarmee we geconfronteerd worden, is of de industrie van de toekomst ook de toekomst voor de Vlaamse industrie kan worden. Wat ons betreft, is het antwoord positief. Daarom hebben we ook het voorstel van resolutie ingediend. De industrie in Vlaanderen werd door een aantal doemdenkers en andere verlichte geesten al vele malen dood en begraven verklaard. Maar ons industrieel weefsel is springlevend en staat nog altijd in voor bijna 16 procent van de directe tewerkstelling in Vlaanderen.

Met de collega's van de N-VA en sp.a willen we de industrie opnieuw een perspectief bieden. We geloven in de toekomst van de Vlaamse industrie. Daarom ook heeft de Vlaamse Regering in 2010 de Staten-Generaal van de Industrie georganiseerd. Ze bracht een beleidsproces op gang dat eerst in een groenboek resulteerde over het nieuw industrieel beleid. Dat heeft op zijn beurt heel wat hoorzittingen en boeiende discussies in de commissie Economie teweeggebracht.

De fractie van de heer Watteeuw heeft hierover een conceptnota ingediend. LDD heeft vanuit de oppositie een eigen voorstel van resolutie ingediend. De commissievoorzitter heeft tijdens het debat een andere teneur laten horen. Ze heeft verklaard dat er geen nood is aan visie, overleg of een eigen ideologisch verhaal. Er moeten enkel cadeautjes worden uitgedeeld. Kernachtig samengevat komt het erop neer dat het geen groenboek, witboek of zelfs blauw boek moet zijn. We hebben enkel een chequeboek nodig. Vreemd genoeg was in de commissie geen meerderheid voor haar financiële cadeaupolitiek te vinden. Dit is een goede zaak. Haar cadeaupolitiek zou immers geen bijkomende investeringen naar Vlaanderen lokken.

We hebben nood aan een gericht beleid dat lead plants en lead companies aantrekt en ondersteunt. We moeten onze Vlaamse industriële economie vorm geven. Het groenboek heeft op dat vlak een heel proces in gang gezet. Dit proces heeft ertoe geleid dat de Vlaamse Regering afgelopen vrijdag het witboek heeft goedgekeurd.

Het is duidelijk dat we voor enorme uitdagingen staan. We moeten onze industrie klaarstomen voor de uitdagingen van de toekomst. Het zal hierbij niet echt gaan om een nieuwe industriële revolutie, waarbij we alles vanaf nul moeten opbouwen. Het zal gaan om een transformatie, waarbij we reeds over puzzelstukken beschikken. Het zal er vooral op aankomen het overzicht te bewaren. We moeten ervoor zorgen dat alle initiatieven zo snel mogelijk worden opgezet. Het witboek bevat vijftig concrete acties die naadloos op elkaar aansluiten.

Het groenboek van de Vlaamse Regering ging uit van drie pijlers voor het industriebeleid voor de toekomst. De drie pijlers waren een productiviteitsoffensief, een industrieel innovatiebeleid en een infrastructuurbeleid. Het voorstel van resolutie van de meerderheid

voegt hier nog expliciet een vierde pijler aan toe. Die vierde pijler, een talentenbeleid, is ondertussen gelukkig in het witboek opgenomen.

De drie pijlers die aanvankelijk door de Vlaamse Regering naar voren zijn geschoven, vormen een absolute noodzaak voor de industrie van de toekomst. Zonder talent staan we echter nergens. Voormalig rector De Somer heeft dit plastisch uitgedrukt. Volgens hem is onze grijze massa onze enige natuurlijke rijkdom. Daarmee moeten we het verschil durven en kunnen maken.

Het onderwijs moet beter op de arbeidsmarkt aansluiten. Meer jongeren moeten een technische opleiding volgen. Meer jongeren moeten tijdens hun studies al de kans krijgen kennis te maken met de arbeidsmarkt en met het ondernemerschap. We moeten dit verder aanmoedigen.

Het gaat verder dan louter het onderwijs. Te veel ambitieus talent verdwijnt te vlug van onze arbeidsmarkt. We moeten inzetten op langere loopbanen, op levenslang leren en op de zoektocht naar een goede combinatie tussen arbeid en gezin.

Een aanpak van de problemen van onze knelpunteconomie vormt dan ook het voorwerp van het voorliggend ontwerp van resolutie. Bepaalde elementen zijn al in het witboek opgenomen. Andere aanbevelingen in het voorstel van resolutie houden in dat we moeten inzetten op de internationale doorgroei van onze Vlaamse bedrijven, dat we de administratieve overlast en overregulering moeten terugdringen, dat we met betrekking tot de vergunningenprocedures voor een snellere besluitvorming door de overheid moeten zorgen, dat we het delen van onderzoeksinfrastructuur en de overdracht van kennis binnen sectoren moeten ondersteunen, dat we werk moeten maken van voldoende ruimte voor de bedrijven en dat we moeten inzetten op het aantrekken van buitenlandse investeringen. Die investeringen moeten bij voorkeur een versterking inhouden van ons bestaand industrieel weefsel. Hierbij vertrekken we vanuit de selectie van sectoren van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Industrie (VRWI).

We pleiten uiteraard voor meer middelen voor innovatie. We zijn blij dat de Vlaamse Regering hier door middel van een begrotingscontrole al voor heeft gezorgd. We zien tevens dat het Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds (TINA-Fonds) operationeel is. We moeten nu snel tot de eerste investeringen kunnen overgaan. Hierbij mogen we niet enkel van een strikte marktlogica uitgaan. Het moet mogelijk worden investeringen met een hoger risico, een lagere return of een langere termijn te ondersteunen. De traditionele financieringskanalen schieten soms te kort. In die gevallen moet het TINA-Fonds in de plaats treden. Het is steeds belangrijk de positie en de eigenheid van de kmo's in Vlaanderen te erkennen. We moeten inspelen op het potentieel van onze familiale industriële bedrijven en kmo's.

Het voorstel van resolutie bevat natuurlijk nog veel andere concrete voorstellen. De elementen die ik net heb aangehaald, zouden moeten volstaan om de volwaardige steun van het Vlaams Parlement voor het voorstel van resolutie te verkrijgen. Tegelijkertijd roep ik de Vlaamse Regering op om snel werk te maken van de vijftig acties die in het witboek zijn opgenomen. Dit moet in nauw overleg met de betrokken sectoren. Deze ochtend heeft Essenscia, de Belgische federatie van de chemische industrie en van life sciences, alvast enthousiast gereageerd. Dit kan een voorbeeld voor veel andere sectoren zijn.

**De voorzitter:** De heer Deckmyn heeft het woord.

**De heer Johan Deckmyn:** Voorzitter, collega's, ik dank de vorige spreker omdat hij een verslag uitbracht van een bespreking waarvan ik de verslaggever was. Het voorliggende voorstel van resolute is mijns inziens een samenvatting van de ambities van de Vlaamse Regering ter zake: niet meer, maar ook niet minder.

Vorige week hebben wij kunnen vaststellen dat er een probleem qua timing is. Op de agenda van de ministerraad van 27 mei stond het ontwerp van witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen. In de verslag staat er: “De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van witboek (...) met dien verstande dat deze goedkeuring geen enkel financieel of budgettair engagement inhoudt.” Het gaat dus over een witboek met financieel en budgettair voorbehoud, waarvan akte.

De vraag is dus of het voorliggende voorstel van resolutie nog een impact op het beleid kan hebben. Ik las in De Standaard van dit weekend over de gevolgen van de regeringsbeslissing dat de plannen voor een nieuw Vlaams industrieel beleid al klaar liggen. Ik kan wel beamen dat men ter zake nog niet veel verder staat dan het uittekenen van de beleidscontouren. De kritiek van het Vlaams Belang komt erop neer dat men maar blijft praten en vergaderingen en rondetafels organiseert, maar op het terrein niet veel vooruitgang boekt. Ook de werkgeversorganisaties Voka en UNIZO blijven nog steeds op hun honger zitten. Ook Agoria is kritisch, en vindt dat het witboek moet worden ingekleurd.

Men kan me tegenspreken, maar ik dacht dat de rondetafels, alle andere vergaderingen en het voorliggende voorstel van resolutie – dat van LLD is in de commissie verworpen – daarvoor moesten zorgen. Quod non. Ik heb tijdens de bespreking in de commissie al gesteld dat in het voorstel van resolutie – en uiteraard ook in dat van LDD – enkele klemtonen juist worden gelegd. Toch zijn er ook enkele zwaktes. Ik verwees naar een van de belangrijke gebreken in het voorstel van de meerderheid, namelijk de bevoegdheidsconflicten die een hinderpaal voor een goed industrieel beleid in Vlaanderen kunnen betekenen. Dat probleem komt veel te weinig aan bod.

Er wordt ook niet gesproken over het streven naar homogene bevoegdheidspakketten en het streven naar de defederalisering van financiële, fiscale en parafiscale instrumenten om een beter industrieel beleid in Vlaanderen te realiseren. Nochtans wordt onder meer in het groenboek verwezen naar het probleem van de loonkost en de energiekost, die in hoge mate op federaal niveau worden gestuurd. Tijdens de commissie zei ik het met een boutade: een nieuw industrieel beleid in Vlaanderen dat enkel kan steunen op de beleidsinstrumenten waarvoor Vlaanderen vandaag bevoegd is, is hetzelfde als deelnemen aan een internationale roeiregatta met een team dat niet beschikt over de broodnodige roeispanen. Bij het uittekenen van een nieuw industrieel beleid in Vlaanderen baseert de regering zich op haar bevoegdheden. Het blijft wel essentieel dat de Vlaamse overheid beschikt over de hefboomen die nodig zijn om doelgericht en op verantwoorde wijze de bestaande knelpunten te kunnen aanpakken.

Ik vrees evenwel dat dit vandaag helemaal niet aan de orde is, want het debat over het inzetten op innovatie wil ik iets kritischer bekijken dan de heer Bothuyne. De Vlaamse Regering heeft duidelijk de boot gemist. Na forse kritiek op te weinig investeringen in onderzoek en ontwikkeling (O&O), enkele jaren geleden, kwam er, dankzij financiële meevallers, toch iets meer budgettaire ruimte vrij. Maar dat is nog geen structurele ondersteuning voor aangehouden groei. Zoals zoveel aanbevelingen, vinden we in dit voorstel van resolutie veel goede intenties terug, maar die hoor ik al jaren. Wij blijven intenties verwoorden zonder resultaten te bewerkstelligen. Vandaar dus dat het Vlaams Belang een groot voorbehoud maakt bij dit voorstel van resolutie.

**De voorzitter:** Mevrouw Ceysens heeft het woord.

**Mevrouw Patricia Ceysens:** Voorzitter, ook wij zijn bijzonder ontgoocheld in wat deze meerderheid doet voor de industrie. We hebben vrijdag het witboek zien verschijnen op de ministerraad waar het is goedgekeurd. De enige reactie die ik daarop kan geven is: na de boeken, komen nu de raden.

Als je dat boek leest, dan zegt men dat men nu interministeriële conferenties gaat houden. Wee onze industrie. Na meer dan een jaar talmen, gaan ze het nu nog eens moeten hebben

van het bijeenkomen van een interministeriële conferentie. Dat is omdat men ervoor gekozen heeft om de bevoegdheden voor industrie niet in één hand te houden. Dat is zeer nadelig voor het beleid.

Nu komt men met raden allerhande. Onze industrie heeft ook al wat afgehaakt. Ik voel dat bij de federaties. Voor hen hoeft het niet meer. Ik ben bang dat onze industrie over dit beleid zal stemmen met de voeten. Stemmen met de voeten is zeer gevaarlijk want het betekent dat mensen wel eens zouden kunnen vertrekken.

Ik denk dat we heel terecht hebben gezegd dat er geen nood is aan een groenboek, aan een witboek of aan allerlei raden. Er is nood aan een chequeboek met lastenverlagingen. Ik ga er niet mee akkoord dat we dat in Vlaanderen niet zouden kunnen. Wij kunnen, binnen de decretale bevoegdheid die we hebben, voor een miljard euro lastenverlagingen doorvoeren. Dat is waar wij in het verleden altijd op hebben ingezet en dat is de enige taal die onze industrie verstaat. 'Put your money where your mouth is'. Dat er weer geen enkele budgettaire consequentie aan het boek is verbonden, zegt voor mij genoeg. Nogmaals, ik denk dat onze industrie over dit boek zal stemmen, maar het zal stemmen met de voeten zijn. *(Applaus bij Open Vld en LDD)*

**De voorzitter:** De heer Van Malderen heeft het woord.

**De heer Bart Van Malderen:** Voorzitter, collega's, het is een beetje jammer dat we de bespreking en de stemming van dit voorstel van resolutie moeten houden nadat de Vlaamse Regering reeds een besluit over het witboek heeft genomen. Er was vorige week een poging om het anders te doen, maar dat is niet gelukt. Het zij zo, gedane zaken nemen geen keer.

Zoals zo vaak is er ook een voordeel aan verbonden, want het laat ons toe om te checken en vast te stellen dat de Vlaamse Regering wel degelijk rekening heeft gehouden met de opmerkingen die tijdens een lang proces van besprekingen in de commissie zijn geformuleerd, door aan het witboek een vierde pijler rond competentiebeleid toe te voegen.

De heer Deckmyn vroeg zich af of dit voorstel van resolutie dan nog wel zin heeft. Ik zou zeggen: ja zeker, al is het maar omdat dit parlement een eenduidige boodschap naar de buitenwereld kan sturen dat industrie in Vlaanderen wel degelijk belangrijk is en dat een toekomst voor die industrie essentieel is. In die industriële sector produceren we een zeer grote toegevoegde waarde en verdienen dagelijks honderdduizenden mensen hun boterham. Hij is een bron van welvaart en moet dat ook in de toekomst zijn.

Die toekomst is niet vanzelfsprekend. De trend vandaag is desindustrialisatie. We zullen het tij moeten keren. Dat kan alleen maar als er een ambitieus programma is, dat ook geïntegreerd is. Mevrouw Ceysens, dan is uw chequeboek ontoereikend. U zegt dat men voor een miljard euro aan lastenverlaging kan realiseren. Dat betekent ook dat het begrotingsevenwicht dat deze regering bereikt heeft, meteen ook gehypothekeerd is. Het gemak waarmee u dat hier formuleert, bewijst de lichtzinnigheid van uw voorstellen en is voor mij evenzeer het bewijs dat uw chequeboek ongedekt is.

De vier pijlers staan naast elkaar. We zullen moeten inzetten op productiviteit, op prijsbewaking. Dat alleen zal niet voldoende zijn. De industrie moet een transformatie ondergaan. We zullen moeten inzetten op innovatie maar ook blijvend en duurzaam investeren in mensen. Vandaar het belang van de vierde pijler rond competentie.

De Vlaamse overheid zal zelf het goede voorbeeld moeten geven. Ze zal markten moeten creëren door innovatief aan te besteden, maar ook zorgen voor goede infrastructuur en heel performant zijn in het afleveren van vergunningen. Nu moeten we vaststellen dat een bedrijf dat een heel innovatief idee heeft om bijvoorbeeld fotonvoltaïsche cellen te integreren in dakpannen, geen vergunning krijgt omdat men op een industrieterrein ook een toonzaal wil inrichten. Men botst op muren. Het idee zit voor maanden of jaren in de koelkast. Het is een

praktijkvoorbeeld van het feit dat Vlaanderen op het gebied van vergunningen echt nog wel een weg af te leggen heeft.

Tijdens de hoorzittingen is heel duidelijk gebleken dat er bij de sectoren wel degelijk nog altijd aandacht en interesse bestaat voor dit project. Ik stel zelfs een ongeduld vast om eraan te beginnen. Het lijkt me absoluut belangrijk dat we de sectoren die een jaar geldeden hun nek hebben uitgestoken, blijven betrekken bij het verdere proces. Vandaar het grote belang dat wij hechten aan die rondetafels waarbij alle sociale partners worden betrokken. De Vlaamse Regering heeft dit witboek goedgekeurd. Het parlement kan een belangrijk signaal uitsenden over het feit dat men een toekomst wil voor de industrie. Ik sluit me aan bij de heer Bothuyne die zegt dat men nu aan de slag moet.

**De heer Johan Deckmyn:** Ik wil hier een kleine repliek op geven. Het ging vooral over het feit dat ik vroeg of het nog zin heeft dat we dit voorstel van resolutie goedkeuren. De heer Van Malderen zegt dat het feit dat ik die vraag stel, betekent dat ik vind dat de industrie en de heropleving en de verdere ondersteuning ervan niet belangrijk zouden zijn. Dat is helemaal niet waar. Ik wilde verwijzen naar het feit dat we een voorstel van resolutie zouden goedkeuren waarin wordt gevraagd aan de Vlaamse Regering “om de volgende elementen zeker in het witboek op te nemen”. Dit staat in het voorstel van resolutie.

Ik wil de collega's met hun hypocrisie confronteren, want het witboek is afgelopen vrijdag al voorgelegd op de regeringstafel. Mijnheer Van Malderen, dat wilde ik naar voren brengen. Het is helemaal geen negatie van het feit dat we onze industrie een nieuw elan moeten geven. Ik vond het nodig om dat vanuit de oppositie, vanuit het Vlaams Belang, eens te stellen.

**De heer Bart Van Malderen:** De hypocrisie was er dan vorige week op het moment dat men niet bereid was om dit voorstel van resolutie bij hoogdringendheid te behandelen.

**De voorzitter:** Dat was de toepassing van het reglement, mijnheer Van Malderen. Ik wil even voor de duidelijkheid zeggen dat als er geen schriftelijk verslag is en er is geen eenparigheid in de plenaire vergadering, dat niet aan bod komt.

De heer Diependaele heeft het woord.

**De heer Matthias Diependaele:** Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat ik door omstandigheden niet aanwezig was bij de discussie in de commissie. Desalniettemin zou ik graag een drietal punten naar voren brengen die voor onze fractie heel belangrijk zijn in dit debat.

Eerst en vooral moeten we af van de discussie tussen de diensteneconomie en de industriële economie. We weten ondertussen allemaal dat die diensten afhangen van de industrie. Daarom is het witboek voor de industrie heel erg belangrijk.

Een tweede punt is dat het groenboek drie pijlers naar voren bracht. Het voorstel van resolutie voegt daar nog een vierde pijler aan toe. De eerste pijler is het productiviteitsoffensief en de versterking van het concurrentievermogen. De heer Deckmyn heeft er ook al naar verwezen. Het is waarschijnlijk een van de zwaarste pijlers van ons industrieel beleid. We moeten erkennen dat dat voor een groot deel federale materie is. Vooral het gemis van een volwaardig fiscaal stimuleringsbeleid is wel degelijk een handicap voor ons. Belangrijk is wel dat zowel in het groenboek, in het voorstel van resolutie, als in het witboek staat dat het federale beleid dienaangaande ten dienste moet staan van de Vlaamse economie en de Vlaamse industrie. Het is niet omdat het een federale aangelegenheid is dat wij onze eigen bevoegdheden en onze eigen instrumenten niet zouden moeten gebruiken. Met het witboek proberen we daar maximaal gebruik van te maken.

Een laatste punt is dat we de laatste jaren heel wat ondernemers die wilden ondernemen, hebben horen vragen: laat ons ondernemen. Ik hoop dat we met dit witboek daar een paar stappen in zetten. Het ondernemen zelf zal altijd aan de ondernemers zelf zijn. Zij zullen degenen zijn die het initiatief nemen. Ik hoop dat we met dit witboek de omgeving kunnen

creëren, de stimulans kunnen creëren, het aantrekkelijk kunnen maken voor ondernemers om te blijven ondernemen en om onze economie en de werkgelegenheid draaiende te houden.

**De voorzitter:** De heer Sabbe heeft het woord.

**De heer Ivan Sabbe:** Ik verwijs naar wat de heer Van Malderen heeft gezegd en zonet de heer Diependaele. De heer Deckmyn zegt dat we gaan spreken over een voorstel van resolutie over een groenboek, terwijl ondertussen het witboek al is uitgebracht. In se heeft hij gelijk dat dat eigenlijk niet kan.

Spijtig genoeg heeft hij inhoudelijk ongelijk, want het witboek is naar mijn bescheiden mening niet veel beter dan het groenboek. Waar het groenboek een zeer vage intentieverklaring is, dachten we dat in het witboek concrete maatregelen zouden staan. Maar het witboek is gewoon een verschuiving van vage intenties naar vage overlegorganen die eens te meer zullen verzanden en stranden. Dat is effectief een probleem.

Mijnheer Deckmyn, uw opmerking is op zich dus juist, maar jammer genoeg zonder voorwerp, omdat het witboek eigenlijk maar een flauwe doordruk is van het groenboek. Dat is heel jammer. Mijnheer Van Malderen, daarom denk ik niet dat we kunnen spreken van een ambitieus plan. Met betrekking tot het groenboek hebben we de opmerking gemaakt dat er sprake was van de praatbarak van de staten-generaal, van een hoogmis met dure woorden maar niet van concrete uitvoering. We hadden gehoopt – ten voordele van de industrie, niet zozeer als oppositiepartij – dat er concrete maatregelen in dat witboek zouden staan. Jammer genoeg is dat niet het geval. Het is gebleven bij het opnieuw opwarmen van wat er al is gezegd in het verleden. Daarom ben ik blij dat we de kans krijgen om ook ons voorstel van resolutie hier te bespreken. Daar dank ik u voor.

Vandaag hebben we geen nood aan vage overlegorganen en vage intenties, maar aan een handboek met concrete maatregelen per beleidsdomein, waarbij we niet, zoals vaak gebeurt, beloven die te doen in 2014, als we allemaal opnieuw in de volgende verkiezingen zitten. Neen, het moet gaan over concrete maatregelen die binnen afzienbare tijd te realiseren zijn. Dan spreken we over twaalf of achttien maanden. Die maatregelen zijn er zeker. Spijtig genoeg ontbreken ze totaal, zelfs ook in het voorstel van resolutie van de heer Bothuyne en zijn medestanders. We hadden gehoopt daar wat concrete zaken in te zien, maar het is een verlengstuk geworden, met dezelfde vage terminologie waarvan het groenboek en spijtig genoeg nu ook het witboek bulkt. Ik had misschien liever maatregelen gezien die ik niet steun, maar die concreet zijn, dan wat ik nu zie: een zeer vaag iets waarmee men alle kanten uit kan en waarmee niets concreets valt aan te vangen.

**De voorzitter:** De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteeuw:** Voorzitter, ik kan me voorstellen dat de leden van de meerderheid het vrij vervelend vinden dat hun voorstel van resolutie nu voorligt, nadat het witboek werd goedgekeurd door de regering. Als ik hun een troost kan aanbieden: vier maanden geleden heb ik in naam van mijn fractie een conceptnota ingediend met betrekking tot een nieuw en groen industrieel beleid. Welnu, de regering heeft ook daarmee geen rekening gehouden.

Ik heb het witboek en het groenboek vergeleken, en als ik de kern van de beide documenten bekijk, dan is er nauwelijks verschil. Het enige dat echt verschilt, is dat nu het competentiebeleid is opgenomen. Dat is een kritiek geweest van de SERV, niet van de commissie. De commissie heeft dat overgenomen. Dat is het enige. De rest blijft helemaal hetzelfde.

Als ik bekijk wat er schort, dan heb ik drie grote kritiekpunten. Men heeft natuurlijk geen rekening gehouden met de conceptnota en dat komt ook tot uiting. Er is een gebrek aan verduurzaming van de industrie. De heer Bothuyne kan wel zeggen dat het industriële weefsel springlevend is, de heer van Malderen spreekt dat tegen als hij zegt dat er een desindustrialisatie gaande is. Ik kan alleen maar vaststellen dat de industrie inderdaad een



aantal dynamieken aan het ontwikkelen is in de richting van verduurzaming, maar dat de Vlaamse Regering dat nog niet erkent en er ook niet op inspeelt.

Het witboek blijft eigenlijk steken in de vorige industriële revolutie. Men blijft vooral inzetten op competentieverhoging, technologie-innovatie, meer ICT, de kenniseconomie. De nieuwe industrie moet vooral slim zijn. Niemand ontkent dat. Dat is belangrijk, maar dat weten we al twintig jaar. De hamvraag is nu of de Vlaamse industrie ook snel genoeg groen zal worden. Er zijn genoeg oproepen geweest om de economie en de industrie te vergroenen, maar deze regering ontkent dat. Het gaat alleen over efficiëntie en technologie. Nogmaals, dat is belangrijk, maar onvoldoende. Er wordt onder meer verwezen naar de denkbelden van Richard Lester. Dat zijn ideeën die stammen uit het begin van de jaren 80, en daarmee pakt men dan uit. Het productiviteitsoffensief dat men hoopt te realiseren, door efficiëntie en innovatie, is onvoldoende. Er is nu ook nood aan een ecologisch productiviteitsoffensief, met een keuze voor een maximale eco-efficiëntie, maar ook voor minder materiële groei.

Ik heb nog een puntje van kritiek op het witboek. De fabriek van de toekomst is een mooi concept, maar is eigenlijk afgekeken van de ‘factories of the future’, een Europees programma dat vooral is gebaseerd op industriële ecologie. Dat betekent kringloopbesluiten, grondstoffen- en energieverlies minimaliseren, meer diensten per materiaal eenheid realiseren, koolstofarm produceren. Ik vind daar heel weinig van terug in het voorstel van resolutie en in het witboek. De fabriek van de toekomst is een verwaterde, verdunde versie geworden.

Een laatste kritiek gaat over de acties. Dat is het nieuwe deel in het witboek. Het gaat over de oplijsting van heel wat acties. Het actiegelalte daarvan is echter bedroevend laag. Het is een aanzet om te vergaderen en te overleggen over nieuwe structuren. Daarmee zal de industrie geen nieuwe dynamiek ontwikkelen. Daarmee zal de industrie in Vlaanderen niet worden gered.

**Mevrouw Patricia Ceysens:** Collega's van de meerderheid, ik begrijp echt niet hoe u zo met de voeten durft te blijven spelen van de industrie. U speelt al maanden met hun voeten. De industrie is bijeengebracht in een staten-generaal. Er is hun gevraagd om concrete projecten in te dienen en op te lijsten wat die projecten zouden kosten. Ze hebben dat gedaan en daar veel tijd in gestopt. Die projecten zijn goed. Ze kosten geld maar ze zullen ook geld opbrengen.

Er werd hun gezegd dat daar op dat moment niet over beslist kon worden omdat er een theoretische onderbouwing nodig was, met andere woorden een groenboek. Het heeft lang geduurd voor dat groenboek er was. U hebt daar tijd mee afgekocht van de industrie. Braaf als ze waren, hebben ze gewacht op dat groenboek. Daar stond echter niets in dat hen kon charmeren. U hebt ze allemaal naar hier gehaald. Zij hebben gevraagd om eindelijk een beslissing te nemen over de projecten. Dat zou dan gebeuren in het witboek. U hebt hen maanden beziggehouden in de waan dat in het witboek de keuze over de door hen opgelijste projecten zou worden gehonoreerd. Dat witboek blijkt nu in geen enkel opzicht beter dan het groenboek. Want na de boeken komen nu de raden. Het enige dat de industrie vraagt is dat u stopt om met hun voeten te spelen. Nogmaals, ze zullen met hun voeten stemmen.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen**  
– 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**Voorstel tot spoedbehandeling**

**De voorzitter:** Dames en heren, vanmiddag heeft de heer De Meyer bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heer De Meyer en de dames Ceysens, Robeyns, Eerlingen en De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen.

De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** Ik hoef hier niet veel woorden aan vuil te maken. Iedereen weet welke feiten zich zondag hebben voorgedaan. Het is bijzonder belangrijk dat we vanuit het Vlaams Parlement een krachtig signaal geven.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van de heer De Meyer en de dames Ceysens, Robeyns, Eerlingen en De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

**Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de bespreking van het voorstel van resolutie.

De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** In Europa wordt bijna 2 miljoen hectare aardappelen verbouwd. De oogst daarvan vertegenwoordigt een waarde van ongeveer 6 miljard euro.

Geschat wordt dat de aardappelziekte in Europa tot een economische schade leidt van ongeveer 1 miljard euro. Voor de Belgische aardappeltelers betekent de aardappelziekte een jaarlijkse kostenpost van grofweg 55 miljoen euro. In ons land wordt jaarlijks een grote hoeveelheid fungicide gebruikt voor het realiseren van een voldoende controle van phytophthora, ruim 1000 ton werkzame stof per jaar.

De ggo-aardappelproef in Wetteren hoopt deze problemen uit de wereld te helpen. Ze wordt uitgevoerd door een groep onafhankelijke wetenschappers en door de Vlaamse overheid. Het gaat over aardappelen waar het resistentiekenmerk, afkomstig van oude variëteiten, tegen de gevreesde aardappelplaag wordt ingeplant in moderne variëteiten. Op die manier kan er tot dertig jaar sneller worden gewerkt dan de oude klassieke veredeling. Dit betekent dat al die jaren tonnen pesticiden vermeden kunnen worden. Uiteraard moet dat met de nodige zorg en wetenschappelijkheid worden uitgevoerd, maar net daarvoor is het onderzoek zo belangrijk.

In het voorliggende voorstel van resolutie verwijzen we naar het decreet houdende de organisatie van de co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen. Dit is tot stand gekomen na meerdere hoorzittingen in het parlement en uitvoerige besprekingen in de commissie en de parlementaire assemblee.

We verwijzen ook naar het besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de algemene maatregelen voor de co-existentie. We verwijzen naar de belangrijke resolutie betreffende genetisch gewijzigd voedsel en het geven van nieuwe impulsen aan het debat over genetisch gewijzigd voedsel van 3 maart 2004, waaraan een ruim maatschappelijk debat is voorafgegaan.

Ten slotte verwijzen we ook naar de gedachtewisseling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, over het veldproefproject met genetisch gewijzigde aardappelen, op 27 maart 2011, met de professoren René Custers, Lieve Gheysen, Geert Haesaert en Marc De Loose. Ten slotte verwijzen we naar het persbericht van 27 april 2011, waarin de commissieleden van de commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid over alle fracties heen naar aanleiding van de oproep om de veldproef met ggo-aardappelen te vernietigen, hun publieke afkeuring hebben laten blijken voor die oproep.

We stellen dat het wetenschappelijk onderzoek op een bepaald moment ook moet kunnen worden getest, en dat die onafhankelijk, wetenschappelijk ondersteunde en begeleide praktijktests, die gebeuren in een gecontroleerde omgeving en worden gefinancierd met overheidsmiddelen – elk woord telt – zeker moeten kunnen worden uitgevoerd.

We stellen dat meningen kunnen verschillen en dat er vele mogelijkheden zijn om, indien men het oneens is met bepaalde ideeën of beslissingen, zijn onvrede te uiten, maar dat het vernietigen van een dergelijke wetenschappelijke praktijktest onverantwoord is en op geen enkele manier te rechtvaardigen.

We vragen aan de Vlaamse Regering haar onafhankelijk overheidsgestuurd onderzoek naar ggo's voort te zetten en te waarborgen dat Vlaanderen zijn toppositie inzake biotechnologisch onderzoek kan behouden. We vragen ook om het brede, open en constructieve publieke debat over ggo's onverminderd voort te zetten.

Ten slotte wil ik verwijzen naar de duidelijke stellingname van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI): “De VRWI heeft zich altijd een voorstander getoond van een onderbouwd en breed maatschappelijk debat, gesteund op een open, transparante en kwaliteitsvolle informatie over wetenschappelijk onderzoek. Deze informatie is essentieel voor een zelfstandige, kritische opbouw van ons denken en wereldbeeld. Ze moet een democratische discussie toelaten die met kennis van zaken wordt gevoerd en die een constructieve dialoog op gang kan brengen. Dit staat in schril contrast met de dристheid waarmee de aardappelveldproef zondag werd vernietigd”, besluit de VRWI.

Collega's, ik denk dat we best een krachtig signaal geven door unaniem het voorliggende voorstel van resolutie goed te keuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

**De voorzitter:** De heer Sintobin heeft het woord.

**De heer Stefaan Sintobin:** Voorzitter, het is zoals mijn collega hier naast mij zegt: het voorstel van resolutie had ook unaniem ingediend kunnen worden. Maar daarvoor werden wij niet gevraagd. Ik wil voor de collega's die niet op tijd waren toch nog eens mijn ongenoegen herhalen over het feit dat wij dit voorstel van resolutie niet mee mochten ondertekenen, hoewel wij in de voorbije jaren altijd – en de voorzitter van de commissie Landbouw kan dat bevestigen – een constructieve houding hebben aangenomen. Voorzitter, net zoals de heer Van Hauthem daarnet zei, zal ook ik in de commissie Landbouw mijn constructieve houding in de commissie toch wel even herzien. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Voorzitter, wat het voorstel van resolutie zelf betreft: de feiten zijn gekend. Afgelopen zondag hebben de ecoterroristen of, zo u wilt, mijnheer Caron, het ongedierte van de

schimmige organisatie Field Liberation Movement het veld met ggo-aardappelen bestormd en beschadigd. Voorzitter, ook mijn fractie betreurt en veroordeelt scherp de vernieling van het proefveld. Deze actie illustreert nog maar eens dat het groene, extreem-linkse fundamentalisme bijzonder gevaarlijk is. Mijn fractie eist dan ook dat deze ‘ecofundi’s’ zwaar gestraft worden en veroordeeld worden voor de aangerichte schade.

Collega’s, de discussie vandaag gaat niet over pro of tegen ggo’s, de vraag is of kritisch en wetenschappelijk onderzoek nog mogelijk is in Vlaanderen. Het uitwerken van een goed beleid en het nemen van juiste beslissingen moet gestoeld zijn op alle mogelijke informatie. Mijnheer Watteeuw, als volgens sommigen dergelijke experimenten niet meer kunnen in Vlaanderen, dan moeten de Europese regels veranderen, waardoor de transparantie zeker in gevaar zal komen.

Voorzitter, ik wil van de gelegenheid ook gebruik maken om de uitspraken van Groen!-Europarlementslid Bart Staes ten zeerste te veroordelen. Mijnheer Watteeuw, parlementsleden die dergelijke acties een vorm van democratische strijd noemen, zijn volgens mij hun mandaat niet waardig. Collega’s, indien ik de logica van Bart Staes zou volgen, dan zou ik op perfect legitieme wijze alle moskeeën in Vlaanderen kunnen platbranden, want ik vind dat moskeeën niet thuishoren in Vlaanderen. Dat de partij Groen! zich nu distantieert van de uitspraken van Bart Staes, is op zich misschien wel een goede zaak, maar het komt bij mij niet echt geloofwaardig over. Deze distantieering lijkt mij er enkel te zijn gekomen onder druk van de publieke opinie. Ik wil trouwens ook de N-VA oproepen om de uitspraken van Bart Staes te veroordelen, want de N-VA zit samen met Bart Staes en nog enkele andere ‘ecofundi’s’ in de fractie in het Europees Parlement. *(Applaus en rumoer)*

**De heer Kris Van Dijck:** Voorzitter, mocht daarover onduidelijkheid bestaan: wij veroordelen inderdaad die uitspraken.

**De heer Stefaan Sintobin:** Mijnheer Van Dijck, mijn collega Philip Claeys zal in het Europees Parlement een schriftelijke verklaring indienen om dit geweld te veroordelen. Ik ben bijzonder benieuwd of Frieda Brepoels deze verklaring zal ondertekenen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De heer Watteeuw heeft het woord.

**De heer Filip Watteeuw:** Voorzitter, wat de heer Sintobin ook zegt, ik voel mij niet aangesproken door zijn citaten van Bart Staes. Er is een officieel standpunt van de partij. Wouter Van Besien heeft zeer duidelijk gezegd dat wij de vernietiging van dit proefveld veroordelen. Ik heb dat de dag zelf ook gedaan. Dirk Peeters heeft dat ook gedaan. De partij heeft maar één standpunt, en dat werd duidelijk verwoord door Wouter Van Besien.

**De heer Stefaan Sintobin:** Nogmaals, mijnheer Watteeuw, wellicht onder druk van de publieke opinie. Uw voorzitter roept ook op om naar aanleiding van deze feiten het debat aan te gaan over de problematiek van de ggo’s. Mijnheer Watteeuw, mijnheer Peeters, het debat is al jaren aan de gang. Er worden over dit thema hoorzittingen georganiseerd met alle actoren. In de vorige legislatuur hebben we de discussie gehad over het Co-existentiedecreet. De heer Peeters zal beamen dat ook tijdens deze legislatuur het debat al jaren aan de gang is. De vernieling van dit veld aangrijpen om te pleiten voor dit debat, is in mijn ogen een goedkope verdediging.

Voorzitter, wij kunnen niet anders dan ons stemgedrag te bepalen op basis van de inhoud. Wij zullen dit voorstel van resolutie goedkeuren omdat ook wij aan de Vlaamse Regering vragen om wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen mogelijk te blijven maken. Mijn fractie zal dit voorstel van resolutie goedkeuren, maar ikzelf zal mij onthouden bij wijze van protest tegen het feit dat wij dit voorstel van resolutie niet mee mochten ondertekenen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

In de vorige legislatuur hebben we de discussie gehad over het Co-existentiedecreet, en ook tijdens de huidige legislatuur is het debat gevoerd. De heer Peeters kan dat beamen. Het debat is al jaren aan de gang. De vernieling van dit veld nu aangrijpen om te pleiten voor een debat, is in mijn ogen een goedkope verdediging.

Voorzitter, wij bepalen ons stemgedrag op basis van de inhoud. Wij zullen dit voorstel van resolutie goedkeuren, omdat ook wij aan de Vlaamse Regering vragen om blijvend wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen mogelijk te maken. Mijn fractie zal dit voorstel van resolutie goedkeuren, ikzelf zal mij bij de stemming onthouden bij wijze van protest tegen het feit dat wij dit voorstel van resolutie niet mee mochten ondertekenen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

**De voorzitter:** Mevrouw Ceysens heeft het woord.

**Mevrouw Patricia Ceysens:** Voorzitter, collega's, het is goed dat deze middag de enige echte democratie zich uitspreekt over wat zondag is gebeurd. Voor mijn fractie was zondag een zwarte dag in Vlaanderen op het gebied van wetenschap en biotechnologie.

Wij zijn in Vlaanderen vaak al te bescheiden, maar we hebben wel één parel, namelijk op het gebied van biotechnologie, met professoren als Marc Van Montagu en Dirk Inzé, die wereldvermaard zijn om hun kennis en kunde op het gebied van biotechnologie en gemodificeerde gewassen.

Ik zeg niet zomaar 'kennis en kunde', want na het wetenschappelijke – de kennis – moet je op een bepaald moment ook naar de kunde gaan, en daarvoor zijn die veldproeven cruciaal. Je kunt veel dingen doen in laboratoria, in serres en beschermde omgevingen, maar uiteindelijk is voor veel van deze wetenschappers de finale test het moment waarop zij met hun gewassen naar buiten kunnen.

In 2003 al is door het Instituut voor Samenleving en Technologie (IST) hier in het parlement een soort volksjury bijeengebracht. Men heeft toen het debat heel diepgaand gevoerd, tot en met de bevolking. Dat is geen gemakkelijk debat. Als men mensen bang kan maken, begrijp ik dat het soms heel moeilijk is om voor vooruitgang en innovatie te kiezen, maar deze mensen in de volksjury hebben toch de moed gehad om 'ja' te zeggen tegen de mogelijkheden van genetisch gemodificeerde gewassen, maar dat natuurlijk altijd met het hanteren van de nodige omzichtigheid.

Als ik dan zie met welke omzichtigheid wij in Vlaanderen deze veldproeven uitvoeren, kunnen we alleen maar zeggen dat die omzichtigheid gigantisch is. Ik heb zelf het hele proces mogen doorlopen van de populieren van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB). Er waren momenten dat ik dacht: dit kun je bezwaarlijk nog omzichtigheid noemen, dit is gewoon het afkraken en verhinderen van veldproeven. Maar we moeten ons bij die veldproeven op elk moment aan alle mogelijke voorzorgsmaatregelen houden. Maar als er eenmaal toelating is van een academisch-wetenschappelijke raad die zegt dat de omzichtigheid gegarandeerd is, vind ik het ieders plicht om van die veldproef af te blijven.

Wat we zondag hebben gezien, veroordelen wij zeer scherp. We zijn blij dat dat deze namiddag snel gebeurt door de enige echte democratie, namelijk dit parlement, via het goedkeuren van dit voorstel van resolutie, en door een krachtig signaal te geven dat het onaanvaardbaar is dat in Vlaanderen de parels die we hebben op het gebied van biotechnologie, op deze wijze gekraakt en bezoedeld worden.

Ik ben persoonlijk ook gechoqueerd dat men, na de incidenten van zondag en na het krachtige signaal dat vanuit diverse hoeken is gekomen, het hier niet bij laat en zich voorneemt om ook naar de veldproef met de populieren te trekken. Ik kan de regering alleen maar vragen om de voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het bewaken van die velden opdrijft en om geen enkele mogelijke maatregel onverlet te laten om ervoor te zorgen dat dit zich niet herhaalt in Vlaanderen. Want het was zondag voor ons een bijzonder zwarte dag op het gebied van

wetenschap, kennis en innovatie, nochtans enige bronnen van welvaart voor iedereen in Vlaanderen. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

**De voorzitter:** Mevrouw Robeyns heeft het woord.

**Mevrouw Els Robeyns:** Voorzitter, collega's, ik wil namens mijn fractie uitdrukkelijk het geweld en het vandalisme van afgelopen weekend veroordelen. Dergelijke methoden zijn voor ons onaanvaardbaar.

Het geeft echter wel aan dat er in onze maatschappij een zekere angst, bezorgdheid en onzekerheid leeft over ggo's en de eventuele gevolgen ervan op korte en lange termijn voor mens, milieu en biodiversiteit. Het onderzoek moest daar voor verduidelijking zorgen. We mogen die bezorgdheid niet zomaar negeren. De sp.a-fractie pleit daarom voor een breed maatschappelijk debat over de toekomst van ggo's, maar zeker over wetenschappelijk onderzoek en duurzame landbouw. Dat gaat uiteraard niet in vier minuten. Ik wil namens mijn fractie alvast enkele belangrijke punten naar voren schuiven.

Een eerste belangrijke vraag in deze discussie gaat over de aard van het wetenschappelijke onderzoek dat wij als overheid willen ondersteunen en financieren: welk onderzoek wel en welk niet? Het maatschappelijke nut is hierbij voor ons een basisvoorwaarde. Wetenschappelijk onderzoek moet ten goede komen van zowel de producent, de consument als het leefmilieu. Het moet vooral gericht zijn op toepassingen die maatschappelijk het meeste nut hebben en niet het meeste winst met zich meebrengen. De maatschappelijke meerwaarde primeert voor ons op eventuele economische winsten. Belangrijk is bovendien dat dit onderzoek in een gecontroleerde omgeving plaatsvindt.

Als ggo-onderzoek dus, net zoals onderzoek in de biolandbouw, leidt tot het aanpakken van voedselproblemen, tot het verminderen van pesticidegebruik en tot een versterking van de leefbaarheid van lokale landbouwgemeenschappen en als het bovendien verloopt in gecontroleerde omstandigheden, dan moeten we onderzoek naar al deze vormen van duurzame landbouw stimuleren en permanent evalueren.

Andere belangrijke elementen in deze discussie zijn de intellectuele eigendomsrechten en de toekomst van onze landbouw. Vandaag investeren multinationals vanuit economisch motief in wetenschappelijk onderzoek. Zodra ze een topproduct gevonden hebben, nemen zij daar een patent op. Zo komt de strategische kennis steeds meer in handen van één bedrijf, dat daardoor dan automatisch een monopoliepositie verwerft. Daar worden de landbouwer en de biodiversiteit uiteindelijk de dupe van.

We moeten vermijden dat er monopolies ontstaan op de productie en de verdeling van voedingsmiddelen. Daarom moet juist de overheid investeren in wetenschappelijk onderzoek op vlak van ggo's, zoals trouwens in Wetteren gebeurde. Wij willen niet komen tot een niet-duurzame landbouw in handen van een paar multinationals, louter gericht op eigen economisch gewin. De sp.a-fractie wil een landbouwbeleid dat sociaal, economisch en ecologisch duurzaam is. Dat betekent dat er, naast de grote agro-industrie, ook ruimte en steun moet zijn voor de kleine, familiale landbouw en de biolandbouw. Ook in de biologische sector is er grote nood aan onderzoek, ook daar moet de overheid investeren in maatschappelijk zinvol onderzoek.

Ik heb tot zover kort een aantal belangrijke aandachtspunten van onze fractie belicht. Het is geen volledig overzicht, maar hiermee willen wij alvast een aanzet geven tot een breed en diepgaand constructief maatschappelijk debat. Over dit onderwerp zijn de meningen tussen de verschillende partijen hier in dit halfroond verdeeld. Die onderliggende meningsverschillen kunnen zelfs verrijkend zijn voor het debat. Maar met deze resolutie willen wij alvast gezamenlijk onze afkeuring laten blijken voor het actiemiddel dat afgelopen weekend gebruikt werd. Het vernietigen van een dergelijke wetenschappelijke praktijktest is, ongeacht de nood aan een maatschappelijk debat, onverantwoord en niet te rechtvaardigen. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

**Mevrouw Tine Eerlingen:** Voorzitter, geachte collega's, het dossier genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) is zo'n typisch sterk geladen thema waarbij voor- en tegenstanders elkaar regelmatig in de haren vliegen. De argumenten die beide groepen hanteren om hun overtuiging te staven, zijn al langer bekend.

Tegenstanders beroepen zich onder meer op de onzekerheid wat betreft voedselveiligheid van de ggo's, op de potentiële milieuschade die kan optreden bij de teelt van dergelijke gewassen en op het feit dat multinationals de patenten in handen zouden hebben.

Voorstanders daarentegen zien de ggo-technologie dan weer als een mogelijk antwoord op de steeds toenemende vraag naar voedsel. Toevallig stond er vanmorgen een artikel over de stijging van de voedselprijzen in de krant. Het is natuurlijk niet de enige oplossing, maar de ggo-technologie kan een mogelijke oplossing bieden.

Het is niet mijn bedoeling om het debat over de wenselijkheid van de ggo's hier te voeren, daarvoor is onze tijd hier te kort. Bovendien is het Europa dat de grote lijnen uitzet. Toch moeten we een aantal principes bespreken. Het feit dat de actievoerders met geweld een goedgekeurd wetenschappelijk project vernietigen, kan bij onze partij alleszins op geen begrip rekenen. Iedereen heeft het recht om zijn eigen mening te uiten, maar die vrije meningsuiting wordt voor alle duidelijkheid beperkt door de regels van de rechtsstaat waarin wij leven. Het kan niet zijn dat enkelingen het heft in eigen handen nemen om projecten die gesteund worden door de overheid, zomaar te vernietigen. Niemand is gebaat met het resultaat waartoe de actie van de Field Liberation Movement heeft geleid. De Vlaamse Regering heeft ondertussen beslist om in een financiële compensatie van 250.000 euro te voorzien, geld dat indien de zaak niet was geëscaleerd, aan andere projecten had kunnen worden uitgegeven.

Wat het standpunt van de N-VA betreft, onderschrijven wij zeker de meerwaarde van nieuwe technologieën zoals die van de biotechnologie, omdat die ook een potentiële meerwaarde kunnen betekenen voor onze economie. We moeten dat durven te erkennen. Vlaanderen hanteert al langer een visie op ggo's die het voorzichtigheidsprincipe respecteert, en die moet absoluut behouden blijven.

We mogen niet blind zijn voor de ontwikkelingen op het vlak van ggo's in de rest van de wereld. Vlaanderen bekleedt momenteel een vooraanstaande positie inzake onderzoek en ontwikkeling op dit domein. Dat is kennis die we kunnen exporteren naar het buitenland. Laten we dat ook zo houden: de expertise mag niet verloren gaan. Innovatie is iets dat we moeten blijven ondersteunen, dat werd recent nog onderstreept door de nieuwe beleidsruimte die onder meer wordt ingezet op het domein van onderzoek en ontwikkeling.

Aan de andere kant moeten we dit ook ruimer bekijken dan puur vanuit het economische aspect en moeten we blijvend aandacht hebben voor de eventuele risico's die aan dergelijke teelten verbonden zijn. Duidelijke randvoorwaarden moeten deze risico's tot een minimum herleiden. Denken we maar aan afstandsregels en effectieve voorschriften bij het oogsten. Een bijsturing van het beleid op basis van resultaten van veldproeven moet te allen tijde mogelijk blijven.

Laat ons ten slotte ook niet blind zijn voor de tegenstand die er momenteel is. Door een goede communicatie en een open debatcultuur moeten we proberen te komen tot een maximaal gedragen klimaat waarin deze technologie zich verder kan ontwikkelen.

Onze fractie verklaart zich dan ook akkoord met de inhoud van het voorliggende voorstel van resolutie waarbij de actie van de Field Liberation Movement sterk wordt afgekeurd en waarbij aan de Vlaamse Regering gevraagd wordt om de sector van de biotechnologie blijvend te ondersteunen, maar om tegelijkertijd ook het debat over ggo's ten gronde voort te zetten. *(Applaus)*

**De voorzitter:** De heer Peeters heeft het woord.

**De heer Dirk Peeters:** Voorzitter, collega's, even een opmerking buiten mijn spreektijd. Neem uw balpen en schrijf in de toelichting bij ons amendement na de letters "GGO", "-vrij" bij. We hebben het niet over een "GGO-Vlaanderen", maar over een "GGO-vrij Vlaanderen".

**Mevrouw Veerle Heeren:** Mag ik nog een tip geven? Wij hebben in dit parlement ooit een resolutie goedgekeurd tegen het gebruik van afkortingen. Ik ben niet deskundig in de hele milieuproblematiek, maar het is een huzarenstukje om dat te begrijpen, laat staan te lezen.

**De heer Dirk Peeters:** Voorzitter, collega's, ik herhaal: Groen! keurt af wat er zondag gebeurd is. Wij hebben daar geen hand in gehad. We hebben vooraf in de commissie unaniem met alle leden de aankondiging van die actie verworpen, omdat een vernieling van het proefveld niet op zijn plaats was.

We verwijten de wetenschappers in dit dossier geen gebrek aan openheid, integendeel. Ze hebben recht op hun onderzoek. Ze hebben dat goed gedaan. Ze hebben ons goed geïnformeerd. Ze zijn het maatschappelijk debat via de media aangegaan. Wat dat betreft, is er voor ons geen probleem. Dat zeg ik voor de duidelijkheid en voor het verslag.

Dit voorstel van resolutie goedkeuren, zoals de collega's van de meerderheid het nu indienen, is een stap te ver voor ons. In het beschikkende gedeelte, artikel 1, is er sprake van een veralgemening: 'ggo's' in het meervoud, zonder nuancering, zonder specificering en zonder randvoorwaarden. Dat zet de deur volledig open en dat willen wij niet.

Daarom dienen we een amendement in. We vragen een breed, open en constructief debat over de toekomst van het ggo, met aandacht voor de afhankelijkheidspositie van boeren ten opzichte van multinationals hier en in het Zuiden, de correcte voorlichting van de consument en het voorzorgsprincipe, om risico's voor mens, milieu en biodiversiteit te voorkomen. Het ggo-debat gaat veel verder dan dit proefveld met deze aardappelen in Wetteren. Naar aanleiding van dit voorstel van resolutie willen we dat even toelichten.

Willen we evolueren naar een landbouwmodel waarbij de zaden gemaakt worden in een labo, die dan door de boeren bij de multinationals gekocht worden? Nu al hebben tien bedrijven wereldwijd twee derde van de zaadmarkt in handen. Nochtans kan het ook anders, want nu al zijn er door kruising en veredeling aardappelen gekweekt die resistent zijn tegen de gevreesde aardappelschimmel.

Willen we een landbouwmodel waarbij de afhankelijkheid van de boer nog wordt vergroot? Voor de familiale landbouw wordt dit een zeer dure operatie. De grote ggo-giganten zorgen voor een koppelverkoop van zaden en herbicides, met een contractueel verbod op het gebruik van eigen zaaizaad. Dat genetische codes van aardappelen en zaden privé-eigendom worden, is ethisch verwerpelijk en uiterst gevaarlijk voor de landbouwsector zelf.

Collega's, willen we naar een landbouw waardoor de biodiversiteit nog meer bedreigd wordt dan nu al het geval is? Voor ons landbouwlandschap wordt het een ecologische ramp, want bodem en insectenleven zullen verdwijnen. Ook dit blijkt uit onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek, van de universiteit van Wageningen, ons eigen Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), de K.U.Leuven en het MINBEE-rapport van professor Jacobs in Gent.

Moeten we de ggo-ontwikkeling ook niet zien in relatie met het arme Zuiden, in de strijd tegen de honger? Er wordt ons al te gemakkelijk voorgesteld dat ggo's de uitweg zijn in de strijd tegen de honger. Nochtans weerleggen de cijfers en internationaal wetenschappelijk onderzoek die stelling. Oogstverbetering en veredeling hebben resultaat opgeleverd. Herbicidenresistentie heeft in Zuid-Amerika de opbrengst van soja met 5 procent doen dalen, collega's, niet doen toenemen. Voor insectenresistentie is er hetzelfde probleem. Er waren zeer slechte resultaten voor katoen in India.



De ggo-import vergroot ook de afhankelijkheid van de plaatselijke boeren. Ze worden vaak in hun voortbestaan bedreigd, zelfs zo erg dat de kweek van hun eigen zaad verloren gaat, verboden wordt en dat hun gronden worden opgekocht.

Om het met de woorden van Monsanto zelf te zeggen: “No food shall be grown that we don’t own.” Dat is duidelijk. De multinationals maken van de honger op de wereld geen prioriteit, van hun eigen kassa wel.

Voorzitter, ik zal afronden. Wetenschappelijk onderzoek en innovatie zijn belangrijk, maar, en dat weten ze zelf dikwijls niet, de wetenschap is niet zo waardevrij en onafhankelijk als ze zelf zou willen. Universiteiten verkopen hun ggo-patent aan, bijvoorbeeld, BASF om het te commercialiseren. Wat men onderzoekt, waarin men geld investeert, dat is vaak een keuze met verstrekken gevolgen. Ze beperkt tegelijk veel alternatieven. In de biologische landbouw dringt zich ook veel onderzoek op. We voeren het niet uit omdat we ons geld hebben geïnvesteerd in deze ggo-technologie.

Collega’s, we zijn en blijven pleitbezorgers van een breed maatschappelijk debat. Mijnheer Sintobin, dat debat wordt, voor alle duidelijkheid, niet gevoerd in de commissie met een PowerPointpresentatie. Dat debat wordt gevoerd met zowel de landbouw, de consumenten en organisaties als BioForum, die zich aandienen om het debat te voeren. Dat is een taak die de Vlaamse Regering zich moet stellen. Ze moet, net als voor de industrie, een staten-generaal organiseren om dat debat over de toekomst van een duurzame landbouw te voeren. *(Applaus bij Groen!)*

**De heer Stefaan Sintobin:** Voorzitter, de heer Peeters kan er natuurlijk niet aan doen dat hij pas sinds 2009 in het Vlaams Parlement zit. Bij de bespreking van de het Co-existentiedecreet tijdens de vorige legislatuur waren er uitgebreide hoorzittingen met alle actoren. Ik wil er toch op wijzen dat ook bij de totstandkoming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid de kwestie van de ggo’s een belangrijk discussiepunt vormt.

De collega van de N-VA zegt dat de beslissingen over ggo’s Europees genomen worden. Ik moet u tegenspreken. Europa voert daarover een zware discussie en tracht nu de beslissing over het al dan niet toelaten van ggo’s terug te schuiven naar de lidstaten.

Mijnheer Peeters, u hebt gelijk. Het debat moet verder gevoerd worden. Maar het wordt al jaren gevoerd in het Vlaams Parlement met alle betrokken actoren.

**De heer Jos De Meyer:** Voorzitter, uiteraard zal het debat verder gevoerd moeten worden. Als we over enkele jaren negen miljard mensen moeten voeden, dan zeg ik u dat de landbouw intensief en duurzaam zal zijn. Er zullen geen andere mogelijkheden zijn.

Ik wil even verwijzen naar onze sp.a-collega in de Senaat, mevrouw Temmerman, die deze week het volgende heeft gezegd: “De ggo-technologie doet op een snellere manier wat de natuur ook doet en kan bijdragen tot het reduceren van schadelijke stoffen in ons milieu. Bovendien kan het de hongersnood in de wereld verminderen, maar daar liggen sommige milieujongens blijkbaar niet wakker van.” *(Applaus)*

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemming over het amendement en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

**ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur****– 859 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3****Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 1*

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

77 leden hebben ja geantwoord;

29 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs****– 1079 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 2*

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

111 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs****– 1083 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2****Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 3*

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

61 leden hebben ja geantwoord;

50 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Van Eyken heeft het woord.

**De heer Christian Van Eyken:** Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Pehlivan.

**De voorzitter:** Mevrouw Moerman heeft het woord.

**Mevrouw Fientje Moerman:** Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw De Vits.

■

**VOORSTEL VAN DECREET van de dames Annick De Ridder, Karin Brouwers en Patricia De Waele, de heren Lieven Dehandschutter en Ward Kennes, mevrouw Els Robeyns en de heer Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 1 juni 2001 houdende toekenning van een klachtrecht ten aanzien van bestuursinstellingen – 1123 (2010-2011) – Nr. 1**

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

##### *Stemming nr. 4*

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

104 leden hebben ja geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

109 leden hebben ja geantwoord;

1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Robrecht Bothuyne, Matthias Diependaele en Jan Laurys, de dames Helga Stevens en Güler Turan en de heren Koen Van den Heuvel en Bart Van Malderen betreffende de uitgangspunten voor een witboek Nieuw Industrieel Beleid in Vlaanderen – 1076 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2**

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

##### *Stemming nr. 5*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

77 leden hebben ja geantwoord;

35 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Voorzitter, ik moet u nog melden dat ik een stemafsprak heb met de heer Verstreken.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Ivan Sabbe, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen en Boudewijn Bouckaert betreffende de toekomst van de Vlaamse industrie en economie**

– 1118 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

*Stemming nr. 6*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
23 leden hebben ja geantwoord;  
70 leden hebben neen geantwoord;  
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

■

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Jos De Meyer en de dames Patricia Ceysens, Els Robeyns, Tine Eerlingen en Patricia De Waele betreffende het vrijwaren van de uitvoering van goedgekeurde onafhankelijke onderzoeken in de vorm van veldproeven met genetisch gemodificeerde organismen**

– 1176 (2010-2011) – Nrs. 1 en 2

**Stemming over het amendement**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement 1 van de heren Peeters, Watteeuw en Sanctorum en de dames Vogels en Meuleman.

*Stemming nr. 7*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
6 leden hebben ja geantwoord;  
105 leden hebben neen geantwoord  
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

*Stemming nr. 8*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
104 leden hebben ja geantwoord;  
6 leden hebben neen geantwoord;  
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

**MET REDENEN OMKLEDE MOTIE** van mevrouw Ulla Werbrouck en de heren Lode Vereeck, Peter Gysbrechts en Sas van Rouveroi tot besluit van de op 12 mei 2011 door mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Veli Yüksel in commissie gehouden interpellaties tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van het Participatiedecreet, wat het onderdeel sport betreft  
– 1136 (2010-2011) – Nr. 1

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

*Stemming nr. 9*

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
48 leden hebben ja geantwoord;  
61 leden hebben neen geantwoord;  
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

**MET REDENEN OMKLEDE MOTIE** van de heren Johan Deckmyn en Wim Wienen tot besluit van de op 12 mei 2011 door mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Veli Yüksel in commissie gehouden interpellaties tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de evaluatie van het Participatiedecreet, wat het onderdeel sport betreft  
– 1134 (2010-2011) – Nr. 1

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

*Stemming nr. 10*

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
18 leden hebben ja geantwoord;  
70 leden hebben neen geantwoord;  
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

**MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde en de heer Pieter Huybrechts tot besluit van de op 19 mei 2011 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de recente studie van de multidisciplinaire denktank Metaforum van de K.U.Leuven betreffende de problematiek van de personenmobiliteit in Vlaanderen – 1163 (2010-2011) – Nr. 1**

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

*Stemming nr. 11*

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
18 leden hebben ja geantwoord;  
69 leden hebben neen geantwoord;  
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

**MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Marino Keulen en Sas van Rouveroi en mevrouw Annick De Ridder tot besluit van de op 19 mei 2011 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de recente studie van de multidisciplinaire denktank Metaforum van de K.U.Leuven betreffende de problematiek van de personenmobiliteit in Vlaanderen – 1164 (2010-2011) – Nr. 1**

**Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie.

*Stemming nr. 12*

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
33 leden hebben ja geantwoord;  
61 leden hebben neen geantwoord;  
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de met redenen omklede motie niet aan.

■

**REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 8 juni 2011 om 14 uur.

Geen bezwaar? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

---

– *De vergadering wordt gesloten om 18.29 uur.*

■





**BIJLAGEN**

**Aanwezigheden****Aanwezig**

Filip Anthuenis, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Ann Brussel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Lukas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel.

**Afwezig met kennisgeving**

Fatma Pehlivan, Herman Schueremans, Johan Verstreken: ambtsverplichtingen;

Mia De Vits, Pieter Huybrechts: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Katleen Martens, Helga Stevens: gezondheidsredenen.

■

**Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers****Stemming nr. 1:****JA-stemmen:**

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Veli Yüksel

## ONTHOUDINGEN:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Bart Caron, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

## Stemming nr. 2:

## JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

■

## Stemming nr. 3:

## JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Veli Yüksel

## ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

■

## Stemming nr. 4:

## JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

## ONTHOUDING:

Joris Van Hauthem

■

## Stemming nr. 5:

## JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias

Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Wim Wienen, Veli Yüksel

#### ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■

#### Stemming nr. 6:

##### JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Gerda Van Steenberge, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

##### NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Veli Yüksel

#### ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten

■

## Stemming nr. 7:

## JA-stemmen:

Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels, Filip Watteuw

## NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

## ONTHOUDING:

Bart Caron

■

## Stemming nr. 8:

## JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, John Crombez, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Filip Dewinter, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Sven Gatz, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ivan Sabbe, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van

Rompuy, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Hermes Sanctorum, Luckas Van Der Taelen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Stefaan Sintobin

■

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borcht, Luckas Van Der Taelen, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Fientje Moerman, Christian Van Eyken, Eric Van Rompuy

■

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack,

Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Karim Van Overmeire, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Chris Janssens, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Karim Van Overmeire, Gerda Van Steenberge, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Luckas Van Der Taelen, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Mieke Vogels, Filip Watteuw, Veli Yüksel



## ONTHOUDINGEN:

Ann Brusseel, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Sven Gatz, Marino Keulen, Fientje Moerman, Lydia Peeters, Peter Reekmans, Bart Tommelein, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck

■

## Stemming nr. 12:

## JA-stemmen:

Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Patricia Ceysens, Frank Creyelman, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Sven Gatz, Chris Janssens, Marino Keulen, Lydia Peeters, Jan Penris, Stefaan Sintobin, Felix Strackx, Bart Tommelein, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Sas van Rouveroi, Gerda Van Steenberge, Marleen Vanderpoorten, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

## NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ludwig Caluwé, Vera Celis, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, John Crombez, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Carl Decaluwe, Kathleen Deckx, Tom Dehaene, Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Mark Demesmaeker, Steve D'Hulster, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Veli Yüksel

## ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Patricia De Waele, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Peter Reekmans, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Erik Tack, Luckas Van Der Taelen, Christian Van Eyken, Lode Vereeck, Jurgen Verstrepen, Mieke Vogels, Filip Watteeuw, Ulla Werbrouck

■